

ỦY BAN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRUNG TÂM XÚC TIẾN THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ TP.HCM

BÁO CÁO
THỊ TRƯỜNG TUNISIA

Thành phố Hồ Chí Minh 2023

MỤC LỤC

<i>Chương 1: Kinh doanh tại Tunisia</i>	3
<i>Chương 2: Môi trường chính trị, kinh tế Tunisia</i>	12
<i>Chương 3: Kinh doanh sản phẩm và dịch vụ</i>	18
<i>Chương 4: Giao thương Việt Nam - Tunisia</i>	34
<i>Chương 5: Các tiêu chuẩn và quy định Hải quan</i>	44
<i>Chương 6: Môi trường đầu tư</i>	50
<i>Chương 7: Đi lại</i>	84
<i>Chương 8: Thông tin liên hệ, sự kiện thương mại</i>	91

Chương 1: Kinh doanh tại Tunisia

Tổng quan thị trường

Tên đầy đủ: Cộng hòa Tunisia

Thủ đô: Tunis

Múi giờ: GMT+1, UTC +1

Diện tích: 163.610 km²

- Tunisia là quốc gia có diện tích lớn thứ 93 trên thế giới
- Diện tích đất liền: 155.360 km²
- Diện tích mặt nước: 8.250 km²

Biên giới đất liền: 1.495 km

- Các quốc gia giáp biên giới: Algeria 1.034 km; Libya 461 km.
- Đường biển: dài 1.148 km.

Vị trí địa lý: Bắc Phi, giáp biển Địa Trung Hải, giữa Algeria và Libya

Khí hậu: ôn đới ở phía bắc có khí hậu ôn hòa, mùa đông mưa và nóng, mùa hè khô hạn; sa mạc ở phía nam.

Địa hình: núi ở phía bắc; đồng bằng miền Trung khô nóng; bán khô cằn phía nam sáp nhập vào sa mạc Sahara.

Tài nguyên thiên nhiên: dầu mỏ, phốt phát, quặng sắt, chì, kẽm, muối.

Đất sử dụng (ước tính năm 2018):

- Đất nông nghiệp: 64,8% (Đất trồng trọt: 18,3%; Đất trồng thường xuyên: 15,4%; đồng cỏ cố định: 31,1%)
- Đất rừng: 6,6%
- Đất khác: 28,6%

Hệ thống tầng chứa nước chính: Hệ thống tầng chứa nước Tây Bắc Sahara.

Thiên tai: Lũ lụt; động đất; hạn hán.

Dân tộc:

- Ả Rập: 98%
- Châu Âu: 1%
- Do Thái: 1%
- Dân tộc khác: 1%

Ngôn ngữ: Tiếng Ả Rập (chính thức, một trong những ngôn ngữ thương mại), tiếng Pháp (thương mại), tiếng Berber (Tamazight).

Tôn giáo:

- Hồi giáo: 99%
- Đạo khác (bao gồm Cơ đốc giáo, Do Thái, Hồi giáo Shia và Baha'i): <1%

Dân số: 11.976.182 (ước tính năm 2023) (đứng thứ 81 trên thế giới về dân số)

Cấu trúc tuổi (ước tính năm 2023):

- 0 – 14 tuổi: 24,77% (1.529.179 nam/ 1.436.771 nữ)
- 15 – 64 tuổi: 65,26% (3.843.642 nam/ 3.971.509 nữ)
- ≥ 65 tuổi: 9,98% (566.265 nam/ 628.816 nữ)

Tỉ lệ phụ thuộc (theo ước tính năm 2021):

- Tỷ lệ phụ thuộc hoàn toàn: 50,9%
- Tỷ lệ phụ thuộc thanh niên: 36,3%
- Tỷ lệ phụ thuộc người cao tuổi: 13,3%
- Tỷ lệ phải hỗ trợ tiềm năng: 7,5%

Độ tuổi trung bình (theo ước tính năm 2020)

- Cả nam và nữ: 32,7 tuổi
- Nam: 32 tuổi
- Nữ: 33,3 tuổi

Tỷ lệ tăng dân số: 0,63 % (ước tính năm 2023).

Phân bố dân số: phần lớn dân số nằm ở nửa phía bắc của đất nước; miền nam phần lớn vẫn còn thiếu dân số.

Đô thị hóa: Dân số thành thị chiếm 70,5% tổng dân số (ước tính năm 2023)

Tỷ lệ đô thị hóa: 1,34% % tỷ lệ thay đổi hàng năm (ước tính 2020-25)

Dân số các khu vực thành thị lớn: (ước tính năm 2023)

- Thủ đô Tunis: 2,475 triệu dân

Điện thoại - đường dây cố định (ước tính năm 2021):

- Tổng số đăng ký: 1,7 triệu
- Số lượng đăng ký trên 100 cư dân: 14

Điện thoại - di động di động (ước tính năm 2021):

- Tổng số đăng ký: 16 triệu

- Số lượng đăng ký trên 100 cư dân: 130

Số người dùng internet (ước tính năm 2021):

- Tổng: 9,48 triệu
- % dân số: 79%

Sân bay: 29 (năm 2021)**Đường sắt:** 2.173 km (năm 2014)**Đường bộ đã trải nhựa:** 20.000 km (năm 2015)**Cảng biển chính:** Bizerte, Gabes, Rades, Sfax, Skhira**Tỉ giá hối đoái:**

- 1 TND = 0, 2794 USD (ước tính năm 2021)
- 1 TND = 0, 2812 USD (ước tính năm 2020)
- 1 TND = 0, 2934 USD (ước tính năm 2019)

Tổng quan thị trường

Tunisia có một nền kinh tế thị trường đa dạng. Năm 2021, nền kinh tế Tunisia tiếp tục chịu tác động nặng nề từ đại dịch COVID-19. Theo Viện Thống kê Quốc gia (INS), nhờ việc nới lỏng các biện pháp ngăn chặn được thực hiện vào năm 2020, GDP của Tunisia vẫn tăng 3,1% vào năm 2021 sau khi giảm kỷ lục 8,8% vào năm 2020. Những thách thức kinh tế tiếp tục diễn ra trong năm 2022, trong đó GDP thực tế trong quý I (Q1) tăng 2,1% so với Q1/2021. Vào tháng 5 năm 2022, Ngân hàng Tái thiết và Phát triển châu Âu (EBRD) dự báo nền kinh tế Tunisia chỉ tăng trưởng 2% vào năm 2022. Tỷ lệ thất nghiệp trước đại dịch là 14,9%, đã tăng lên 16,1% trong quý 1 năm 2022, với tỷ lệ thất nghiệp thậm chí còn cao hơn ở thanh niên, phụ nữ và sinh viên mới tốt nghiệp đại học. Tunisia có thể phải vật lộn với tình trạng thiếu hụt các sản phẩm lương thực thiết yếu (ngũ cốc vùng Biển Đen) và doanh thu từ du lịch thấp (lượng khách Nga giảm) vào năm 2022 và 2023 do chiến tranh Ukraine của Nga. Chính phủ Tunisia tập trung vào việc thúc đẩy các lĩnh vực xuất khẩu của đất nước, thu hút đầu tư nước ngoài và tăng cường du lịch. Vào năm 2021, khoảng 70% hàng xuất khẩu của Tunisia là sang Liên minh châu Âu.

Theo Viện Thống kê Quốc gia (INS) tổng xuất khẩu năm 2021 tăng 20,5% so với năm 2020, chủ yếu do xuất khẩu các sản phẩm khai khoáng và dẫn xuất phốt phát (tăng 83,2%), năng lượng (tăng 39%), linh kiện cơ điện (tăng 21,9%) và dệt may (tăng

14,4%). Nhìn chung, xuất khẩu năng lượng và khoáng sản, chủ yếu là dầu thô và phốt phát, có sự chênh lệch cao qua từng năm, tùy thuộc vào mức độ sản xuất và điều kiện thị trường quốc tế. Tuy nhiên, xuất khẩu nông sản và thực phẩm năm 2021 giảm 3,9% so với năm 2020 do xuất khẩu dầu ô liu giảm.

Tổng nhập khẩu của Tunisia năm 2021 tăng 22,2% so với năm 2020, với mức tăng đáng chú ý là nguyên liệu thô và bán thành phẩm (tăng 29,7%), năng lượng (tăng 29,3%) và thiết bị sản xuất (tăng 16%).

Vào tháng 9 năm 2016, để khuyến khích quản lý đầu tư tốt, Quốc hội Tunisia đã thông qua Luật Đầu tư (#2016-71), có hiệu lực từ ngày 1 tháng 4 năm 2017. Luật quy định việc thành lập ba tổ chức chính: Hội đồng đầu tư cao cấp; Cơ quan đầu tư Tunisia và Quỹ đầu tư Tunisia. Các tổ chức này đã được thành lập vào tháng 2 năm 2018. Vào tháng 5 năm 2018, chính phủ đã thông qua nghị định số 2018-417, trong đó liệt kê các lĩnh vực cần được chính phủ cho phép đầu tư trước, còn được gọi là “the negative list - danh sách từ chối”. Vào tháng 6 năm 2021, chính phủ đã công bố loại bỏ các yêu cầu về giấy phép của chính phủ đối với 27 hoạt động kinh doanh trong các lĩnh vực khác nhau, chiếm khoảng 10% tổng số danh mục được phép. Sự thay đổi này cho phép các nhà đầu tư nước ngoài và địa phương mở doanh nghiệp theo các điều kiện được nêu chi tiết trong sách thông số kỹ thuật mà không cần chờ giấy phép của chính phủ. Hành động này nhằm vực dậy nền kinh tế bị ảnh hưởng nặng nề bởi đại dịch COVID-19 và thúc đẩy đầu tư vào các lĩnh vực như du lịch, vận tải, tài chính và năng lượng tái tạo. Ví dụ: không còn cần phải có sự cho phép của chính phủ đối với các dự án kinh doanh như mở trung tâm mua sắm và siêu thị, vận hành một số máy bay cho các hoạt động du lịch và giải trí, quản lý danh mục đầu tư tài chính của các công ty không cư trú, tổ chức các sự kiện thể thao, sản xuất xi măng, tự sản xuất điện từ năng lượng tái tạo dưới một megawatt, nhập khẩu và tiếp thị phim, bán và phân phối thuốc lá và rượu, nhập khẩu quần áo đã qua sử dụng. Việc loại bỏ các danh mục ủy quyền sẽ giúp cải thiện môi trường đầu tư của Tunisia.

Vào tháng 5 năm 2019, Quốc hội Tunisia đã thông qua luật 2019-47, trong đó có 38 điểm sửa đổi để giải quyết những thiếu sót trong các luật và quy định hiện hành cản trở đầu tư. Luật này nhằm đưa môi trường kinh doanh Tunisia đủ “tiêu chuẩn quốc tế”.

Vào tháng 5 năm 2020, chính phủ đã thông qua nghị định #2020-316, thiết lập các điều kiện và thủ tục đơn giản hóa để cấp phép nhượng quyền cho dự án và giám sát

chúng dựa trên phương pháp đầu tư theo hình thức đối tác công tư (PPP) mới. Nghị định nhằm mục đích thúc đẩy đầu tư của các doanh nhân trẻ (dưới 35 tuổi) và các dự án thuộc mọi quy mô, kể cả những dự án dưới 5,5 triệu USD.

Theo Cơ quan xúc tiến đầu tư nước ngoài (FIPA) của chính phủ Tunisia (GOT), tổng dòng vốn đầu tư nước ngoài trong năm 2021 đạt tổng cộng 671 triệu USD, giảm 0,5% so với năm 2020, chủ yếu dưới hình thức đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) và chỉ có 1,7 triệu USD dưới hình thức đầu tư gián tiếp. Lĩnh vực công nghiệp nhận được khoảng 51,6% tổng số vốn FDI, trong khi năng lượng (29,3%) và dịch vụ (18,7%) lần lượt đứng thứ hai và thứ ba. Đầu tư nước ngoài vào nông nghiệp không đáng kể. Theo FIPA, những dòng vốn này (không bao gồm lĩnh vực năng lượng) đã tạo ra 11.300 việc làm mới vào năm 2021. Pháp là nhà đầu tư nước ngoài lớn nhất ở Tunisia vào năm 2021, với 155 triệu USD. Ý đứng thứ hai với 60 triệu USD, tiếp theo là Tây Ban Nha với 28 triệu USD, Jordan với 26 triệu USD và Hoa Kỳ với 18,5 triệu USD.

Do đại dịch COVID-19 và các hạn chế đi lại liên quan, chỉ có 2,1 triệu khách du lịch đến thăm Tunisia vào năm 2021, tăng 16% so với năm 2020, nhưng thấp hơn đáng kể so với mức cao kỷ lục 9,4 triệu vào năm 2019. Tổng số đêm ngủ của khách du lịch năm 2021 tăng 36,9% so với năm 2020. Theo số liệu của Bộ Du lịch Tunisia, doanh thu du lịch là 750 triệu USD vào năm 2021, tăng 7,7% so với năm 2020. Theo dữ liệu gần đây nhất của Bộ, 1 triệu khách du lịch đã đến thăm Tunisia cho đến tháng 4 năm 2022, tăng 128% so với năm 2021.

Giá tiêu dùng năm 2021 tăng 5,7%, cao hơn năm 2020 (5,6%). Lạm phát so với cùng kỳ năm ngoái là 8,1% vào tháng 6 năm 2022 và dự kiến sẽ duy trì ở mức cao, dao động quanh mức 7,5% trong thời gian còn lại của năm 2022.

Tunisia có thâm hụt tài khoản vãng lai 2,86 tỷ USD vào năm 2021 so với 2,67 tỷ USD của năm trước. Tài sản ngoại tệ ròng vào cuối năm 2021 lên tới 8,34 tỷ USD, tương ứng với 133 ngày nhập khẩu. Thâm hụt thương mại năm 2021 của Tunisia là 5,8 tỷ USD, cao hơn 27% so với năm 2020.

Thách thức thị trường

Chính phủ Tunisia (GOT) kiểm soát nặng nề nền kinh tế nước này. Chính phủ và các tổ chức thuộc sở hữu nhà nước vẫn chi phối một số lĩnh vực kinh tế quan trọng, chẳng hạn như tài chính, hydrocacbon, dược phẩm và tiện ích.

Thị trường cũng bị ảnh hưởng bởi quy định giá và trợ cấp đáng kể. GOT quy định giá

của các mặt hàng quan trọng về mặt xã hội, bao gồm đường, bột mì, xăng, khí propan, sữa và ngũ cốc. Theo luật ngân sách năm 2022, GOT dự kiến sẽ chi tương đương khoảng 6% GDP cho chuyên nhượng và trợ cấp với khoảng 40% tổng chi trợ cấp dành cho các sản phẩm năng lượng. Tuy nhiên, số tiền trợ cấp thực tế dự kiến sẽ cao hơn nhiều do giá dầu mỏ, lúa mì và các mặt hàng cơ bản khác trên thế giới hiện nay cao hơn rất nhiều so với ước tính trong luật ngân sách. Những khoản trợ cấp này dành cho tất cả các hộ gia đình, không phân biệt thu nhập.

Luật Đầu tư 2016 ngắn gọn và rõ ràng hơn nhiều so với Bộ luật Đầu tư 1993 trước đây, nhưng một số quy định vẫn còn phức tạp. Vào tháng 5 năm 2018, GOT đã thông qua nghị định cấp bộ #417, trong đó liệt kê 100 hoạt động kinh tế cần được chính phủ cho phép đầu tư. Các lĩnh vực bao gồm tài nguyên thiên nhiên và vật liệu xây dựng, giao thông vận tải bằng đường bộ, đường biển và đường hàng không, ngân hàng, tài chính, bảo hiểm, các ngành công nghiệp độc hại và gây ô nhiễm, y tế, giáo dục, viễn thông và dịch vụ. Vào tháng 6 năm 2021, chính phủ đã công bố loại bỏ các yêu cầu về sự cho phép của chính phủ đối với 27 hoạt động kinh doanh trong các lĩnh vực khác nhau để giúp cải thiện môi trường đầu tư của đất nước.

Ngân hàng Trung ương Tunisia ưu tiên chấp thuận cho các giao dịch ngoại hối và có thể áp dụng các hạn chế đối với các tài khoản và hoạt động ngoại hối. Tuy nhiên, một số nhà đầu tư nước ngoài được miễn giảm thuế không phải tuân theo yêu cầu này. Theo luật đầu tư mới, việc hồi hương tiền và tài sản là miễn phí đối với tất cả các công ty không cư trú (nghĩa là các công ty có hơn 66% sở hữu nước ngoài). Đối với các công ty có sở hữu nước ngoài nhưng vẫn được coi là công ty cư trú (nghĩa là sở hữu nước ngoài dưới 66%), phải gửi yêu cầu cho Ngân hàng Trung ương để hồi hương tiền và tài sản.

Tunisia sử dụng hai chế độ đầu tư: “offshore – đầu tư ở nước ngoài” và “onshore – đầu tư trong nước”. Đầu tư ở nước ngoài nói chung hỗ trợ hàng hóa và dịch vụ chỉ xuất khẩu. Hạng mục đầu tư này được hưởng lợi từ một số khoản giảm thuế và các ưu đãi khác. Đầu tư trong nước chủ yếu hướng tới thương mại trong thị trường Tunisia. Đối với đầu tư trong nước, các nhà đầu tư nước ngoài thường được yêu cầu hợp tác với một công ty địa phương của Tunisia, trừ một số trường hợp ngoại lệ.

Các công ty nước ngoài đánh giá bộ máy Tunisia là cồng kềnh, chậm chạp và có một môi trường pháp lý thiếu sự gắn kết và nhất quán. Quá trình ra quyết định của GOT có

thể không rõ ràng và mâu thuẫn với quan điểm ủng hộ doanh nghiệp chính thức của chính phủ. Tuy nhiên, doanh nghiệp có kế hoạch đầy đủ và đủ thời gian thực hiện có thể thu được kết quả kinh doanh thuận lợi.

Hàng nhập khẩu từ EU thường được hưởng lợi thế đáng kể về giá so với hàng nhập khẩu từ các nước khác. Hầu hết các sản phẩm phi thực phẩm của EU được miễn thuế nhập khẩu do Hiệp định liên kết của Tunisia với EU, có hiệu lực vào năm 2008. Thị trường Tunisia vẫn có nhu cầu về các sản phẩm của Hoa Kỳ.

EU và nhiều nước châu Âu đưa ra các điều khoản tài chính tuyệt vời cho thương mại và các công ty Tunisia đã quen thuộc với những cơ hội này.

Luật pháp Tunisia cấm xuất khẩu ngoại tệ từ nước này để thanh toán hàng nhập khẩu khi chưa xuất trình được chứng từ ngân hàng xác nhận rằng hàng hóa đã được chuyển đến nước này. Thông thường, công ty giao nhận vận tải hoặc tài liệu Hải quan Tunisia đáp ứng yêu cầu này. Trong các giao dịch trước đây, các nhà xuất khẩu nước ngoài đã sử dụng thư tín dụng không hủy ngang đã được xác nhận hoặc thư tín dụng cho phép “thanh toán dựa trên chứng từ”.

Cơ hội thị trường

Đầu tư vào Tunisia là cơ hội tuyệt vời cho các nhà đầu tư tiềm năng, đặc biệt là trong các lĩnh vực về công nghệ, chẳng hạn như hydrocacbon, sản xuất điện, năng lượng tái tạo (bao gồm cả hydro xanh), hàng không, giao thông vận tải, y tế, an ninh, và công nghệ thông tin và truyền thông. Ở mức độ thấp hơn, triển vọng thương mại đáng chú ý có thể được xác định trong các ngành sản xuất thâm dụng lao động, đầu tư ở nước ngoài (định hướng xuất khẩu) như dệt may, kinh doanh nông nghiệp, hàng không vũ trụ và thiết bị cơ điện.

Do khí hậu Địa Trung Hải ôn hòa, những bãi biển đẹp và những cổ vật nổi tiếng, Tunisia có một ngành du lịch rộng lớn. Chính phủ Tunisia (GOT) cung cấp nhiều ưu đãi cho đầu tư vào lĩnh vực này. Cơ hội đầu tư vào du lịch bao gồm các tour du lịch văn hóa và lịch sử, các gói chơi gôn, du ngoạn sa mạc và du lịch y tế. Phần lớn cơ sở hạ tầng du lịch của Tunisia cần được tân trang lại và niche travel (loại hình du lịch tập trung vào một khía cạnh hoặc chủ đề cụ thể) vẫn kém phát triển ở các khu vực cách xa các thành phố ven biển của Tunisia. Khi ngành du lịch phát triển, các cơ hội đầu tư sẽ trở nên rõ ràng hơn.

Các nhà sản xuất nông nghiệp nước ngoài có cơ hội đầu tư vào Tunisia. Một số mặt

hàng số lượng lớn như lúa mì rất phụ thuộc vào mức độ sản xuất trong nước của Tunisia và điều kiện thị trường quốc tế, đặc biệt là sau cuộc chiến tranh Ukraine của Nga. Ngô, đậu tương và một số sản phẩm trung gian như bột đậu tương, dầu thực vật và ngũ cốc chung cất có thể mang lại triển vọng dài hạn ổn định hơn. Mặc dù EU và các nhà sản xuất khác trong khu vực đang có lợi thế do chi phí vận chuyển thấp hơn và hiệp định thương mại ưu đãi với EU, tình trạng thiếu hàng hóa trên thị trường toàn cầu do hậu quả của cuộc chiến tranh Ukraine - Nga đã tạo cơ hội cho những nhà đầu tư mới khai thác cơ hội tại thị trường này. Một thị trường khá lớn ở Tunisia về các thiết bị nông nghiệp, bao gồm máy kéo, máy gặt và hệ thống tưới tiêu. Quyết định thuê ngoài kho chứa ngũ cốc của Chính phủ Tunisia đã thúc đẩy nhu cầu về hầm chứa ngũ cốc và máy bốc xếp.

Thị trường Tunisia có nhu cầu về các sản phẩm và thiết bị y tế công nghệ cao. Một chương trình của chính phủ nhằm cải thiện các dịch vụ chăm sóc sức khỏe, nâng cao năng lực, nâng cấp các bệnh viện của đất nước và tăng số lượng phòng khám tư nhân đã tạo ra nhu cầu lớn về thiết bị y tế. Du lịch y tế vẫn còn nhỏ nhưng chứng tỏ tiềm năng ngày càng tăng để thu hút du khách từ các nước láng giềng, châu Âu và châu Phi cận Sahara.

Tự do hóa thị trường nhượng quyền thương mại được GOT coi là chất xúc tác cho sự phát triển của doanh nghiệp vừa và nhỏ và tạo việc làm. Kể từ năm 2009, Tunisia đã nới lỏng kiểm soát đối với nhượng quyền thương mại. Ngoại trừ nhượng quyền thực phẩm và đồ uống, bất động sản và quảng cáo, nhượng quyền thương mại nước ngoài hiện nay được tự động cho phép hoạt động và được đối xử như bất kỳ khoản đầu tư nước ngoài nào khác trong lĩnh vực nội địa. Nhượng quyền thương mại trong các lĩnh vực bị loại trừ có thể hoạt động với sự cho phép bổ sung từ GOT. Bộ Thương mại Tunisia vẫn chưa từ chối đơn xin nhượng quyền kinh doanh thực phẩm.

Chính phủ Tunisia (GOT) đặt mục tiêu tạo ra 30% năng lượng từ năng lượng tái tạo vào năm 2030. Việc thông qua luật năng lượng tái tạo vào tháng 4 năm 2015 và ban hành các nghị định hướng dẫn thi hành vào tháng 2 năm 2017 đã khuyến khích các doanh nghiệp tư nhân sản xuất và sử dụng năng lượng sạch. Kể từ tháng 5 năm 2018, GOT đã trao cho các công ty tư nhân 18 dự án năng lượng mặt trời có công suất 10 megawatt (MW) mỗi dự án, 2 dự án năng lượng mặt trời có công suất 50 MW mỗi dự án, 2 dự án năng lượng mặt trời có công suất 100 MW mỗi dự án, 1 dự án năng lượng

mặt trời có công suất 200 MW và 4 dự án điện gió có công suất 30 MW mỗi dự án. Tuy nhiên, không có dự án nào được hoàn thành.

Vào tháng 9 năm 2018, Tunisia đã trình bày với các nhà đầu tư và tổ chức tài chính trong nước và quốc tế danh sách 33 dự án hợp tác công tư (PPP) trong bốn lĩnh vực: 1) vận tải và hậu cần; 2) năng lượng, nước và môi trường; 3) cơ sở hạ tầng và phát triển đô thị và 4) khoa học và công nghệ. Xem thêm thông tin tại: <https://www.igppp.tn/index.php/en>

Chiến lược thâm nhập thị trường

Tunisia là một thị trường hấp dẫn để đầu tư cho các doanh nghiệp định hướng xuất khẩu. Cơ quan xúc tiến đầu tư của GOT cung cấp một gói khuyến khích đầu tư hào phóng cho các hoạt động này. Chính phủ cũng cung cấp các ưu đãi tương tự cho những người muốn đầu tư vào các dự án đầu tư trong nước (onshore) ở các khu vực nội địa chưa được cung cấp của Tunisia.

Thâm nhập thị trường trong nước, đặc biệt là lĩnh vực dịch vụ, khó khăn hơn. Trong hầu hết các lĩnh vực, một công ty nước ngoài phải có một đối tác Tunisia với 51% (đa số) cổ phần trong liên doanh. Trừ khi công ty đang thực hiện một dự án do chính phủ Tunisia tích cực mời gọi đầu tư, nếu không quá trình này có thể gặp nhiều trở ngại. Khi GOT tìm cách tăng đầu tư nước ngoài, một số yêu cầu nhất định có thể trở nên ít nặng nề hơn. Theo Luật Đầu tư 2016, các dự án trong một số lĩnh vực sẽ được ưu tiên phê duyệt nhanh.

Các công ty nước ngoài nên có xác nhận bằng văn bản từ chính quyền Tunisia về bất kỳ điều kiện đặc biệt nào được cấp cho một hoạt động thương mại hoặc đầu tư cụ thể. Các công ty nên đến thăm Tunisia trước khi bắt đầu mối quan hệ kinh doanh với đối tác địa phương.

Chương 2: Môi trường chính trị, kinh tế Tunisia

Môi trường chính trị Tunisia

Chính thể: Cộng hòa

Hiến pháp: Hiến pháp được thông qua vào ngày 01/6/1959; sửa đổi ngày 12/7/1988.

Cơ quan hành pháp:

- Đứng đầu Nhà nước: Tổng thống – ông Kais Saied.
- Đứng đầu Chính phủ: Thủ tướng (hiện nay Chính phủ đã bị Tổng thống Kais Saied giải tán và quyền hành đã được chuyển giao cho Tổng thống)
- Bầu cử: Tổng thống được bầu theo phổ thông đầu phiếu, nhiệm kỳ 5 năm; Thủ tướng do Tổng thống bổ nhiệm.

Cơ quan lập pháp:

Quốc hội một viện (163 ghế, được bầu theo phổ thông đầu phiếu, nhiệm kỳ 5 năm).

Hiện nay Quốc hội đã bị đình chỉ hoạt động vào ngày 30/3/2022.

Cơ quan tư pháp: Hội đồng Tư pháp cấp cao.

Chế độ bầu cử: Từ 20 tuổi trở lên, phổ thông đầu phiếu.

Môi trường kinh tế Tunisia

1. Chính sách ngoại thương thị trường Tunisia

Chính sách ngoại thương của Tunisia dựa trên ba nguyên tắc chính: tự do hoá, đa dạng hóa sản phẩm xuất khẩu và đa dạng hóa đối tác.

1.1. Tự do hoá

Từ đầu những năm 90, Tunisia lựa chọn hội nhập vào nền kinh tế thế giới. Việc này được thể hiện qua việc tự do hoá dần dần nền ngoại thương và thiết lập các khu vực mậu dịch tự do với nhiều nước. Đến nay, Tunisia đã ký hiệp định thương mại với 50 nước. Bất chấp những khó khăn do khủng hoảng kinh tế, tài chính thế giới và tác động của Phong trào Mùa xuân Arab, Tunisia vẫn tiến hành chính sách tự do hoá với việc đàm phán các hiệp định thương mại mới, nhất là đàm phán và tự do hoá lĩnh vực dịch vụ, nông sản và chế biến thực phẩm.

1.2. Đa dạng hoá hàng xuất khẩu

Với tầm quan trọng của ngoại thương trong nền kinh tế (là động lực tăng trưởng đứng thứ ba sau đầu tư và tiêu dùng), Tunisia chọn việc đa dạng hoá các mặt hàng xuất

khâu.

Trong đó, chú trọng vào những lĩnh vực có giá trị gia tăng và hàm lượng chất xám cao như công nghiệp cơ khí, công nghiệp hàng không, dịch vụ, dầu ô liu đóng gói...

1.3. Đa dạng hoá đối tác thương mại

Để tránh sự tập trung quá nhiều vào trao đổi với EU, Tunisia đã bắt đầu một chương trình đa dạng hoá đối tác thương mại bằng cách nỗ lực mở rộng quan hệ thương mại với các nước Bắc Âu, Đông Âu và Trung Âu, với khu vực thương mại tự do Arab và đặc biệt là với châu Phi và châu Á.

2. Chỉ số kinh tế Tunisia

GDP theo sức mua:

- 127,509 tỉ USD (ước tính năm 2021)
- 122,226 tỉ USD (ước tính năm 2020)
- 133,757 tỉ USD (ước tính năm 2019)

GDP được tính theo tỉ giá hối đoái (ước tính năm 2019): 38,884 tỉ USD

Tỉ lệ tăng trưởng thực của GDP:

- 4,32% (ước tính năm 2021)
- -8,62% (ước tính năm 2020)
- 1,5% (ước tính năm 2019)

GDP tính theo đầu người (PPP)

- 10.400 USD (ước tính năm 2021)
- 10.100 USD (ước tính năm 2020)
- 11.100 USD (ước tính năm 2019)

GDP theo lĩnh vực (ước tính năm 2017)

- Tiêu dùng theo hộ gia đình: 71,7%
- Tiêu dùng của chính phủ: 20,8%
- Đầu tư vào tài sản cố định: 19,4%
- Đầu tư vào hàng tồn kho: 0%
- Xuất khẩu hàng hóa và dịch vụ: 43,2%
- Nhập khẩu hàng hóa và dịch vụ: -55,2%

GDP theo ngành (ước tính năm 2017):

- Nông nghiệp: 10,1%

- Công nghiệp: 26,2%
- Dịch vụ: 63,8%

Sản phẩm nông nghiệp: Lúa mì, sữa, cà chua, lúa mạch, ô liu, dưa hấu, ớt xanh/ớt ngọt, khoai tây, chà là, hành lá/hẹ.

Các ngành công nghiệp: Dầu mỏ, khai khoáng (đặc biệt là phốt phát, quặng sắt), du lịch, dệt may, giày dép, kinh doanh nông nghiệp, đồ uống.

Tốc độ tăng trưởng sản xuất công nghiệp: 8,6% (ước tính năm 2021)

Lực lượng lao động: 4,226 triệu (ước tính năm 2021)

Lực lượng lao động theo lĩnh vực: (ước tính năm 2014)

- Nông nghiệp: 14,8%
- Công nghiệp: 33,2%
- Dịch vụ: 51,7%

Tỉ lệ thất nghiệp:

- 16,82% (ước tính năm 2021)
- 16,59% (ước tính năm 2020)
- 15,13% (ước tính năm 2019)

Ngân sách nhà nước (ước tính năm 2019):

- Doanh thu: 10,866 tỷ USD
- Chi tiêu: 12,375 tỷ USD

Thuế và các khoản thu khác: 24,7% GDP (ước tính năm 2017)

Thặng dư (+) hoặc thâm hụt (-) ngân sách: -5,8% GDP (ước tính năm 2017)

Nợ công:

- 70,3% GDP (ước tính năm 2017)
- 762.3% GDP (ước tính năm 2016)

Xuất khẩu:

- 19,743 tỷ USD (ước tính năm 2021)
- 16,017 tỷ USD (ước tính năm 2020)
- 19,175 tỷ USD (ước tính năm 2019)

Đối tác xuất khẩu (theo ước tính năm 2019):

- Pháp: 29%
- Ý: 17%

- Đức: 13%

Hàng hóa xuất khẩu: Dây cách điện, quần áo và trang phục, dầu thô, dầu ô liu, phụ tùng xe cộ (2019).

Nhập khẩu:

- 24,269 tỷ USD (ước tính năm 2021)
- 19,603 tỷ USD (ước tính năm 2020)
- 23,546 tỷ USD (ước tính năm 2019)

Đối tác nhập khẩu (theo ước tính năm 2019)

- Pháp: 17%
- Ý: 16%
- Đức: 8%
- Trung Quốc: 8%
- Algeria: 7%

Hàng hóa nhập khẩu (năm 2019): dầu mỏ tinh chế, khí đốt tự nhiên, thiết bị bảo vệ điện áp thấp, ô tô, hệ thống dây điện cách điện.

Sân bay: 29 (năm 2021)

Đường sắt: 2.173 km (năm 2014)

Đường bộ đã trải nhựa: 20.000 km (năm 2015)

Cảng biển chính: Bizerte, Gabes, Rades, Sfax, Skhira

Tỉ giá hối đoái:

- 1 TND = 0,2794 USD (ước tính năm 2021)
- 1 TND = 0,2812 USD (ước tính năm 2020)
- 1 TND = 0,2934 USD (ước tính năm 2019)

3. Kinh tế Tunisia

Năm 2021, Tunisia đối mặt với cuộc khủng hoảng kinh tế và y tế do đại dịch Covid-19 đẩy hệ thống y tế vào tình trạng quá tải. Tunisia phải đứng trước các thách thức về tăng trưởng kinh tế yếu (chỉ đạt 3,1% trong năm 2021), nợ công cao (chiếm tới 85,6% GDP), thâm hụt cán cân thương mại và tỷ lệ thất nghiệp cao (gần chạm mốc 18,4%). Trong khi đó, hoạt động sản xuất lúa mì của Tunisia gặp khó khăn do hạn hán và suốt 10 năm bất ổn chính trị kể từ biến động chính trị năm 2011. Điều này càng làm gia tăng sự phụ thuộc của Tunisia vào việc nhập khẩu trong năm 2021, khi 2/3 lượng ngũ

cốc tiêu thụ của Tunisia là nhập khẩu từ nước ngoài, trong đó phần lớn từ khu vực Biển Đen.

Năm 2022, Tunisia đang rơi vào khủng hoảng tài chính sâu sắc, dẫn đến tình trạng thiếu hụt thường xuyên một số sản phẩm cơ bản (đường, sữa, gạo, v.v.), trong bối cảnh lạm phát phi mã 9,8% (theo số liệu thống kê chính thức mới nhất vừa được công bố vào đầu tháng 12/2022). Năm 2022, GDP thực tế tăng trưởng ước tính 2,4%, nhờ công nghiệp và dịch vụ, giảm từ mức 4,3% so với năm 2021. Lạm phát tăng từ 5,7% năm 2021 tăng lên 8,3% vào năm 2022 do chiến tranh Nga - Ukraine, dẫn đến giá dầu và thực phẩm tăng cao. Thâm hụt ngân sách đã giảm từ 7,6% GDP vào năm 2021 xuống còn 6,8% vào năm 2022, trong đó chi phí tiền lương, trợ cấp và trả nợ chiếm khoảng 2/3 chi tiêu của chính phủ. Thâm hụt tài khoản vãng lai tăng từ 6,0% GDP vào năm 2021 lên 8,5% vào năm 2022 do giá nhập khẩu lương thực và năng lượng tăng. Tunisia phải đối mặt với việc bị hạ xếp hạng chủ quyền bên cạnh khó khăn trong việc huy động nguồn lực từ các nhà tài trợ đa phương. Nợ công, trong đó hơn 2/3 là nợ nước ngoài, ước tính khoảng 90% GDP vào năm 2022. Nợ trong nước gây áp lực lên thanh khoản ngân hàng. Chất lượng danh mục đầu tư của các ngân hàng lớn ngày càng xấu đi do lạm phát cao, lãi suất tăng và tăng trưởng kinh tế yếu. Tỷ lệ thất nghiệp là 15,3% trong quý 3 năm 2022, với tỷ lệ cao hơn ở phụ nữ (20,5%), thanh niên từ 15–24 tuổi (37,2%), sinh viên tốt nghiệp đại học và cư dân nội địa trong nước. Tỷ lệ nghèo trung bình là 15,3%, cao hơn ở khu vực nông thôn (26%) so với các đô thị vừa và nhỏ (15%) và thấp hơn nhiều ở các trung tâm đô thị lớn (6,3%). GDP thực tế được dự đoán sẽ tăng 1,9% vào năm 2023 và 2,8% vào năm 2024, nhờ vào sản xuất và dịch vụ. Lạm phát được dự báo sẽ tăng lên 9,2% vào năm 2023 trước khi giảm xuống 6,8% vào năm 2024, nhờ chính sách tiền tệ thận trọng và giảm bớt áp lực lạm phát bên ngoài. Thâm hụt tài chính và tài khoản vãng lai dự kiến sẽ thu hẹp nhờ Chương trình Cải cách Quốc gia được triển khai vào năm 2022 nhằm tăng cường đầu tư tư nhân, củng cố tài chính công và cải thiện hiệu quả hoạt động của các doanh nghiệp công. Nhưng triển vọng này có thể trở nên tồi tệ hơn do rủi ro khủng hoảng nợ cao, điều này có thể hạn chế khả năng tiếp cận nguồn tài chính bên ngoài. Những trở ngại có thể xảy ra bao gồm căng thẳng xã hội do giá cả tăng cao trong bối cảnh kinh tế khó khăn của các hộ gia đình, chính sách tài khóa hạn chế nhằm trừng phạt đầu tư công và những bất ổn chính trị ngày càng trầm trọng. Để ổn định khuôn khổ kinh tế vĩ mô, Tunisia nên áp dụng

chiến lược giảm nợ chính phủ trung hạn, thực hiện kế hoạch tái cơ cấu các doanh nghiệp công và giảm nợ nước ngoài do chính phủ bảo lãnh, đồng thời ký kết thỏa thuận sơ bộ với Quỹ Tiền tệ Quốc tế để khôi phục tính bền vững tài chính được hỗ trợ bằng khoản vay 1,9 tỷ USD trong 48 tháng nhằm gửi tín hiệu tích cực đến các nhà đầu tư và nhà tài trợ tư nhân, đồng thời tiếp cận nguồn tài chính ưu đãi từ các đối tác phát triển khác.

Ngân sách năm 2023 của Tunisia dự kiến mức giảm thâm hụt ngân sách xuống 8,5 tỷ dinar (2,5 tỷ Euro/ 2,66 tỷ USD), tương đương 5,2% GDP, giảm so với mức thâm hụt 7,7% của năm 2022. Đặc biệt là nhờ tăng nguồn thu từ thuế, với biện pháp mới là đánh thuế vào bất động sản đất tiền. Khoản tài chính cần thiết để lấp đầy khoản thâm hụt ngân sách lên tới gần 23,5 tỷ dinar (7,5 tỷ Euro) cho năm 2023, điều này rất khó khăn đối với Tunisia khi tỷ lệ lạm phát được dự kiến là 10,5%. Để đạt được cân bằng ngân sách, Tunisia sẽ phải sử dụng các khoản vay bên ngoài trị giá hơn 4 tỷ Euro và huy động thêm 3 tỷ Euro trên thị trường trong nước. Nhằm mục đích tăng thu thuế, chính phủ Tunisia sẽ thực hiện việc đánh thuế tài sản mới ở mức 0,5% đối với các bất động sản có giá trị hơn 3 triệu dinar (900.000 Euro). Các khoản thanh toán bằng tiền mặt với số tiền tương đương hoặc lớn hơn 5.000 dinar (1.500 Euro) cũng sẽ phải chịu mức thuế 20% số tiền thanh toán. Ngoài ra, chính phủ Tunisia cũng sẽ áp dụng việc tăng thuế VAT từ 13% lên 19% đối với một số nghề tự do nhất định như luật sư và dịch giả. Kế hoạch chi tiêu của nhà nước vào năm 2023 là 53,9 tỷ dinar (16 tỷ Euro) và thu 46,4 tỷ dinar (gần 14 tỷ Euro). Luật ngân sách năm 2023 của Tunisia cũng ấn định mức tổng ngân sách gần 70 tỷ dinar (21 tỷ Euro). Ngân sách năm 2023 của Tunisia được xây dựng trên cơ sở tốc độ tăng trưởng giả định là 1,8%, giá dầu trung bình là 89 USD/thùng và chính phủ đạt được thỏa thuận với Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) để có được khoản vay 1,9 tỷ USD.

4. Tình hình Đầu tư tại Tunisia

Đầu tư tại Tunisia tăng 118% trong 6 tháng đầu năm 2022, theo Cơ quan quản lý đầu tư Tunisia (TIA), thu hút vốn đầu tư tại Tunisia tăng 118% trong 6 tháng đầu 2022 với 15 dự án đăng ký, đạt tổng giá trị 711,67 triệu USD. Hơn một nửa số dự án thuộc lĩnh vực công nghiệp trong đó 61% liên quan đến cơ điện, gần 40% dự án hoạt động dưới hình thức doanh nghiệp xuất khẩu. 71% dự án đầu tư là của nước ngoài trong đó Pháp và Đức là hai nhà đầu tư lớn nhất, mỗi nước chiếm 30% tổng số vốn FDI vào Tunisia.

Chương 3: Kinh doanh sản phẩm và dịch vụ

Kênh phân phối và bán hàng

Luật pháp Tunisia không cho phép các doanh nghiệp nước ngoài tiếp thị bán buôn hoặc bán lẻ. Chính phủ Tunisia hạn chế phân phối thị trường nội địa cho kiều bào Tunisia. Mỗi liên doanh với một nhà đầu tư nước ngoài được coi là một ngoại lệ theo giấy phép phụ thuộc vào lợi ích của dự án đối với nền kinh tế Tunisia. Ví dụ, giấy phép là cần thiết để mở các đại siêu thị/siêu thị mang thương hiệu nước ngoài được thành lập dưới hình thức liên doanh, chẳng hạn như Carrefour, Géant và Monoprix. Vào tháng 6 năm 2021, GOT đã thông báo loại bỏ các yêu cầu về sự cho phép của chính phủ đối với các dự án kinh doanh như mở trung tâm mua sắm và siêu thị.

Mặc dù mạng lưới phân phối truyền thống, dựa trên hơn 250.000 cửa hàng tạp hóa lân cận rải rác khắp đất nước, tiếp tục thống trị thị trường Tunisia, nhưng các kênh phân phối hiện đại đang phát triển nhanh chóng. Các đại siêu thị hiện chiếm 22% lĩnh vực bán lẻ của Tunisia và mục tiêu của GOT là tăng mức này lên 50% trong những năm tới. Hiện cả nước có hơn 750 điểm bán lẻ thực phẩm hiện đại: 5 đại siêu thị; 560 siêu thị; và 185 ‘superettes’ (cửa hàng ăn uống tự phục vụ có diện tích dưới 500 mét vuông). Trái cây và rau quả tươi cũng như các sản phẩm hải sản cũng được bán tại các chợ ngoài trời ở địa phương.

Việc phân phối hàng hóa ở Tunisia được tổ chức tốt. 90% thương mại nước ngoài của Tunisia được tiến hành bằng đường biển. Hầu hết thương mại đến và đi đều đi qua Cảng Rades. Cảng này xử lý 53% lưu lượng container (đơn vị tương đương 20 foot (TEU)) của quốc gia vào năm 2021. Cảng Sfax, thành phố lớn thứ hai của Tunisia và là trung tâm thương mại lớn. Các cảng đang hoạt động khác là Sousse, Gabes, Skhira, Bizerte và Zarzis. Cảng Skhira chuyên vận chuyển xăng dầu. Các cảng Bizerte và Zarzis có các khu thương mại tự do liên kết. Doanh nghiệp nhà nước Compagnie Tunisienne de Navigation là công ty vận chuyển chính ở Tunisia. Cơ quan quản lý cảng Tunisia (OMMP) giám sát việc quản lý các cảng.

Trung tâm vận chuyển hàng hóa lớn tại Sân bay Tunis-Carthage xử lý 97% lượng hàng hóa vận chuyển bằng đường hàng không của đất nước. Tunisia có một mạng lưới đường bộ và đường sắt khá tiên tiến nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho việc vận chuyển và phân phối đến mọi miền đất nước.

1. Sử dụng Đại lý hoặc Nhà phân phối

Sử dụng các đại lý/nhà phân phối địa phương có kết nối và có đầy đủ thông tin là rất quan trọng để giới thiệu thành công các sản phẩm vào Tunisia. Kiến thức của họ về thị trường địa phương và các đối thủ có thể tạo ra sự khác biệt giữa thành công và thất bại trong thương mại.

Nhiều doanh nghiệp Tunisia thuộc sở hữu gia đình hoặc do gia đình kiểm soát. Mặc dù một số doanh nghiệp có thể hoan nghênh đầu tư nước ngoài vào các dự án phân phối hoặc tiếp thị, nhưng họ có thể phản đối việc nhường quyền kiểm soát cho người nước ngoài. Hợp đồng phân phối hoặc tiếp thị phải rất cụ thể về nghĩa vụ tài chính và đo lường hiệu suất. Các công ty nước ngoài cũng nên xem xét việc thiết lập các hợp đồng bao gồm thời gian thử việc cho các đối tác tiềm năng.

Pháp luật thương mại Tunisia có các điều khoản được thiết kế để bảo vệ lợi ích của cổ đông thiểu số. Với một vài ngoại lệ, hợp đồng phân phối độc quyền ở Tunisia bị cấm theo luật.

2. Thành lập văn phòng

Cơ quan Xúc tiến Công nghiệp và Đổi mới (APII) của GOT cung cấp dịch vụ “một cửa” cho các nhà đầu tư muốn đăng ký kinh doanh tại quốc gia này. Cổng thông tin của APII: <http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/home.asp>. Nói chung, phải mất khoảng hai tuần để hoàn tất đăng ký kinh doanh. Một số thủ tục có thể được hoàn thành trực tuyến. Tuy nhiên, các nhà đầu tư đã phàn nàn về sự chậm trễ, thiếu minh bạch về các quy tắc, lệ phí và các rắc rối quan liêu khác. Các công ty nên nghe lời khuyên của luật sư địa phương trước khi bắt đầu quy trình.

Thành lập công ty chỉ là bước đầu tiên để bắt đầu hoạt động tại thị trường Tunisia. Các công ty có thể cần phải hoàn thành một loạt các thủ tục pháp lý, cấp phép và hậu cần trước khi giới thiệu sản phẩm hoặc dịch vụ của họ trên thị trường này. Đây có thể là một quá trình lâu dài, nhưng cần có sự tham gia tích cực của APII (<http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/home.asp>), Cơ quan Xúc tiến Đầu tư Nước ngoài (FIPA) tại http://www.investintunisia.tn/En/home_46_33 và Cơ quan đầu tư Tunisia (TIA) tại <https://www.tia.gov.tn/en> có thể đẩy nhanh các thủ tục một cách đáng kể.

Các thủ tục đơn giản hóa của FIPA không được áp dụng cho tất cả các hoạt động thương mại. Nghị định số 417 của Bộ trưởng vào tháng 5 năm 2018 đưa ra chi tiết về các hoạt động cần có sự cho phép của chính phủ. Danh sách này bao gồm các hoạt

động trong lĩnh vực tài nguyên thiên nhiên, vật liệu xây dựng, vận tải đường bộ, đường biển và đường hàng không, ngân hàng, tài chính, bảo hiểm, các ngành độc hại và gây ô nhiễm, y tế, giáo dục và viễn thông. Vào tháng 6 năm 2021, chính phủ đã công bố loại bỏ các yêu cầu về sự cho phép của chính phủ đối với 27 hoạt động kinh doanh trong các lĩnh vực khác nhau. Sự thay đổi này cho phép các nhà đầu tư nước ngoài và địa phương mở doanh nghiệp theo các điều kiện được nêu chi tiết trong sách thông số kỹ thuật mà không cần chờ giấy phép của chính phủ. Ví dụ: không còn cần phải có sự cho phép của chính phủ đối với các dự án kinh doanh như mở trung tâm mua sắm và siêu thị, vận hành một số máy bay cho các hoạt động du lịch và giải trí, quản lý danh mục đầu tư tài chính của các công ty không cư trú, tổ chức các sự kiện thể thao, sản xuất xi măng, tự sản xuất điện từ năng lượng tái tạo dưới một megawatt, nhập khẩu và tiếp thị phim, bán và phân phối thuốc lá và rượu, nhập khẩu quần áo đã qua sử dụng.

3. Nhượng quyền

Hầu hết các nhà bán lẻ của các thương hiệu nước ngoài chỉ hoạt động với tư cách là nhà phân phối sản phẩm. Phần lớn doanh nghiệp tư nhân Tunisia hiện nay chưa hiểu rõ về khái niệm nhượng quyền thương hiệu. Tuy nhiên, ngày càng nhiều người Tunisia đang thể hiện sự quan tâm đến mô hình nhượng quyền thương hiệu và tham gia các triển lãm nhượng quyền thương hiệu quốc tế.

Với sự hỗ trợ của Chương trình Phát triển Luật Thương mại của Bộ Thương mại Hoa Kỳ (CLDP), luật được thông qua năm 2009 để cải thiện khung pháp lý cho mô hình nhượng quyền thương mại. Chính phủ Tunisia coi việc tạo môi trường thuận lợi cho mô hình nhượng quyền thương mại như một ưu tiên để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa của Tunisia. Với việc phục vụ thị trường Tunisia, các mô hình nhượng quyền thương mại hiện nay có thể hoạt động như bất kỳ doanh nghiệp nước ngoài nào khác. Tunisia chuẩn bị chứng kiến sự tăng trưởng đáng kể trong lĩnh vực này.

Bộ Thương mại Tunisia có trách nhiệm đối với các hợp đồng liên quan đến mô hình nhượng quyền thương mại. Bộ Thương mại duy trì một "danh sách tích cực" bao gồm các hoạt động bán lẻ, phân phối, khách sạn, du lịch, đào tạo, giảng dạy, dịch vụ sửa chữa xe và thẩm mỹ viện. Các mô hình nhượng quyền thương mại trên danh sách này có thể hoạt động tại Tunisia mà không cần được phê duyệt trước. Tuy nhiên, ba lĩnh vực chính không nằm trong danh sách này là: thực phẩm và đồ uống; bất động sản và

quảng cáo. Để hoạt động mô hình nhượng quyền thương mại trong ba lĩnh vực này, người đăng ký phải nộp đơn và nhận được sự chấp thuận của Bộ Thương mại trên cơ sở từng trường hợp. Khi xét duyệt đơn đăng ký, Bộ Thương mại cân nhắc các yếu tố như sự cạnh tranh địa phương, tạo việc làm và giá trị gia tăng cho nền kinh tế quốc gia.

Đến giữa năm 2022, Chính phủ Tunisia đã xác nhận cho phép 29 mô hình nhượng quyền thương mại nước ngoài không nằm trong danh sách được phê duyệt trước, trong đó có 14 mô hình của Hoa Kỳ. Các mô hình này bao gồm các nhà môi giới bất động sản Re/Max và Century 21, công ty quảng cáo Sign-A-Rama, và các công ty thực phẩm Burger King, KFC, Pizza Hut, Fatburger, Chili's và Papa John's.

Được thành lập vào năm 2010, Tổ chức Nhượng quyền Thương mại Tunisia (TFA) là tổ chức lớn nhất của lĩnh vực này. Phòng Thương mại và Công nghiệp Tunisia (CCIT) hợp tác với TFA và CLDP để tổ chức một hội nghị nhượng quyền thương mại hàng năm tại Tunisia.

4. Tiếp thị trực tiếp

Doanh nghiệp tại Tunisia vẫn phụ thuộc vào các mối quan hệ cá nhân. Mặc dù tiếp thị trực tiếp đang tăng lên, khách hàng ngày càng mong đợi được truy cập vào dịch vụ sau bán hàng và đôi khi e ngại mua các sản phẩm, công nghệ hoặc thương hiệu mới mà không có đại diện tại địa phương.

5. Liên doanh/cấp phép

Khi lựa chọn đối tác địa phương, các công ty nên nghiêm ngặt trong việc thẩm định công ty. Tuy nhiên, các công ty nên giữ quyền kiểm soát quản lý đối với các công ty liên doanh. Các thỏa thuận liên doanh cũng nên thiết lập rõ ràng các thủ tục giải quyết tranh chấp ràng buộc (như chuyển các trường hợp đến Tòa án Trọng tài Quốc tế) được chấp nhận bởi cả hai bên. Các thỏa thuận cấp phép cũng hiệu quả nhưng công ty nên yêu cầu các chuyên thẩm định kỳ để đảm bảo tuân thủ các quy chuẩn kiểm soát chất lượng và các tiêu chuẩn khác.

6. Chuyển phát nhanh

Dịch vụ chuyển phát nhanh đáng tin cậy có sẵn tại Tunisia thông qua cả dịch vụ chuyển phát nhanh quốc tế và địa phương. Các điểm dịch vụ chuyển phát nhanh được đặt tại một số địa điểm khắp đất nước.

Hải quan giám sát tất cả các bưu kiện. Bưu kiện giá trị dưới 50 đồng dinar (khoảng 16

USD) không thu thuế, lệ phí.

7. Thẩm định chuyên sâu

Các công ty nghiên cứu thị trường và kế toán công chứng được liên kết với các công ty quốc tế lớn có mặt tại Tunisia. Những công ty này có thể cung cấp thông tin tín dụng giới hạn theo cách lựa chọn. Tuy nhiên, việc thực hiện kiểm toán về các ngân hàng, đại lý và khách hàng ở Tunisia có thể gặp khó khăn. Các ngân hàng sẽ không cung cấp thông tin về khách hàng kinh doanh nếu không có sự cho phép rõ ràng từ chính khách hàng và sau đó chỉ có thể cung cấp các chi tiết giới hạn. Kiểm tra và báo cáo tín dụng không được chuẩn hóa hoặc không có sẵn.

Thương mại điện tử

1. Tổng quan

Tại Tunisia, các thanh toán trên các trang web thương mại điện tử được quản lý bởi một máy chủ của công ty ngân hàng điện tử (e-banking) Tunisia Monétique 1 cách an toàn. Các thẻ tín dụng Tunisia không được chấp nhận cho các giao dịch bằng các loại tiền tệ khác ngoài đồng dinar và do đó không thể được sử dụng để mua hàng trên các trang web thương mại điện tử nước ngoài. Thẻ tín dụng và thẻ ghi nợ có thể được sử dụng trong thanh toán thương mại điện tử trong nước cho các dịch vụ, nhưng tiền mặt khi nhận hàng vẫn là phương thức thanh toán phổ biến nhất.

Ngoài thẻ ngân hàng, Tunisia còn cung cấp một hệ thống thanh toán điện tử được gọi là e-dinar do dịch vụ bưu điện Tunisia cung cấp. Khách hàng thiết lập một tài khoản và nạp tiền vào đó bằng cách mua tín dụng tại một văn phòng bưu điện. Nhiều dịch vụ công cộng tại Tunisia có thể được thanh toán bằng e-dinar. Hạn chế về các khoản thanh toán quốc tế do quy định về hối đoái ngoại tệ của Tunisia cũng như tính không thể chuyển đổi của đồng dinar ngăn cản người dân Tunisia thực hiện các giao dịch trên các trang web thương mại điện tử quốc tế như eBay, Amazon và AliExpress.

Sản phẩm hoặc dịch vụ hàng đầu được bán trực tuyến

Năm 2021, các sản phẩm công nghệ cao, điện tử và thiết bị gia dụng là những sản phẩm mua sắm trực tuyến phổ biến nhất, tiếp theo là quần áo, phụ kiện thời trang và sản phẩm làm đẹp. Hơn 98% giao dịch thương mại điện tử được thực hiện tại các thành phố lớn nhất của Tunisia như Tunis, Sfax, Sousse và Gabes.

Doanh số bán hàng trực tuyến các ngành/toàn ngành.

Thương mại điện tử đã cho thấy sự tăng trưởng mạnh mẽ, được kích thích bởi thay đổi

trong thói quen tiêu dùng trong suốt đại dịch COVID-19. Bộ Thương mại đã ghi nhận 9,9 triệu giao dịch trực tuyến với tổng giá trị 190 triệu USD vào năm 2021, tương đương với mức tăng 55% về khối lượng và tăng 66% về giá trị so với năm 2020. Tuy nhiên, theo Viện Tiêu thụ Quốc gia (INC), thương mại điện tử chỉ đại diện cho 0,16% thương mại hàng hóa và dịch vụ vào năm 2021. Số lượng trang web bán hàng liên kết với các nền tảng thanh toán đã đạt 1.436 vào năm 2021.

Năm 2020, theo chỉ số thương mại điện tử B2C của Cục Thương mại và Phát triển của Liên Hợp Quốc (UNCTAD), Tunisia đứng thứ 77 trong số 152 quốc gia, đứng đầu trong Liên minh Arab Maghreb, thứ ba ở châu Phi và thứ chín trong số các quốc gia Ả Rập.

Sự thiếu hụt thẻ tín dụng và hệ thống thanh toán trực tuyến đã khiến thị trường thương mại điện tử của Tunisia vẫn chủ yếu là nội địa, với các đơn đặt hàng trực tuyến được thanh toán bằng tiền mặt khi giao hàng. Người Tunisia thích thanh toán khi hàng hóa được giao do lo ngại về chất lượng hàng hóa, độ tin cậy của việc giao hàng và thiếu cơ sở hạ tầng pháp lý để yêu cầu hoàn lại tiền nếu hàng hóa không đúng. Hầu hết ngân hàng Tunisia đều cung cấp cho chủ tài khoản thẻ tín dụng và thẻ ghi nợ liên kết với ngân hàng, chỉ có thể sử dụng trên các trang web trong nước. Các trang web bán lẻ thương mại điện tử đa năng như Amazon không tồn tại ở Tunisia, ngoại trừ JUMIA, một nền tảng trực tuyến kết nối các nhà bán hàng và người mua ở 11 quốc gia châu Phi. Tuy nhiên, các nhà bán lẻ và nhà cung cấp dịch vụ cá nhân cung cấp các hệ thống thanh toán trực tuyến riêng của họ phù hợp với thẻ tín dụng và thẻ ghi nợ của người Tunisia.

2. Pháp lý & Quy định

Cho đến gần đây, luật pháp Tunisia đã quy định chỉ các tổ chức tài chính được chứng nhận và có giấy phép ngân hàng mới được phép quản lý các giao dịch tài chính. Do đó, các nền tảng thanh toán điện tử yêu cầu sự tham gia của ít nhất một ngân hàng Tunisia, với các khoản thanh toán chỉ được thực hiện giữa các tài khoản ngân hàng Tunisia hiện có. Thông tư của Ngân hàng Trung ương số 2018-16, ban hành vào ngày 31 tháng 12 năm 2018, cho phép các nhà cung cấp thanh toán điện tử mới tiếp cận thị trường.

Vào tháng 5 năm 2019, Bộ Tài chính giới thiệu một bộ các dịch vụ kỹ thuật số mới để giúp người dân và doanh nghiệp thanh toán hóa đơn, thuế và các khoản phí khác. Những dịch vụ kỹ thuật số này là một phần của chiến lược quốc gia nhằm giảm việc sử

dụng tiền mặt và tăng cường thanh toán điện tử.

Luật thương mại điện tử tháng 8 năm 2000 yêu cầu các công ty thương mại điện tử hoạt động tại Tunisia phải có quốc tịch Tunisia, có trụ sở tại Tunisia và không được thực hiện bất kỳ hoạt động nghề nghiệp khác.

3. Hành vi người tiêu dùng

Theo dữ liệu từ Bộ Công nghệ Truyền thông và Kinh tế số, hơn 80% giao dịch trực tuyến tại Tunisia được thực hiện trên cơ sở thanh toán bằng tiền mặt khi giao hàng. Điều này đã giúp thương mại điện tử phát triển đáng kể và khuyến khích các công ty cung cấp dịch vụ giao hàng tận nhà. Dịch vụ thương mại điện tử của Tunisia nói chung giới hạn ở thị trường nội địa và thường tập trung ở Tunis và các khu vực đô thị lớn khác. Đại dịch COVID-19 và các biện pháp giãn cách xã hội liên quan đã tạo ra một sự bùng nổ trong nhu cầu mua sắm trực tuyến cho các doanh nghiệp như Founa, lemarché.tn và JUMIA.

Theo một nghiên cứu phân tích web về các trang web thương mại điện tử của Tunisia năm 2019, 46,2% lưu lượng giao dịch thương mại điện tử được tạo ra từ các tìm kiếm tự nhiên, hơn 40% người mua hàng trực tuyến là nam giới trong độ tuổi từ 25 đến 34, và 63% số hàng hóa mua hàng trực tuyến được thực hiện từ các thiết bị di động.

Hầu hết ngân hàng Tunisia cho phép chủ tài khoản sử dụng thẻ tín dụng và thẻ ghi nợ liên kết ngân hàng để mua hàng trực tuyến trong nước được tính bằng đồng dinar. Đồng dinar Tunisia là đồng tiền không thể chuyển đổi, vì vậy mua hàng trực tuyến bằng ngoại tệ không được phép và có ít người Tunisia mua hàng xuyên biên giới thông qua thương mại điện tử. Nhận thấy giới hạn này, Bộ Công nghệ Truyền thông và Kinh tế số đã ra mắt thẻ tính phí Công nghệ Kỹ thuật số vào tháng 5 năm 2015 cho người Tunisia có bằng đại học, cho phép chủ thẻ này mua các phần mềm, ứng dụng di động, dịch vụ web và xuất bản phẩm trực tuyến để hỗ trợ hoạt động khởi nghiệp. Các cá nhân chỉ được mua hàng trực tuyến tối đa 1.000 đồng dinar (khoảng 330 USD) trong năm. Chương trình đã được mở rộng để bao gồm các công ty CNTT Tunisia, được phân bổ tối đa 10.000 đồng dinar (khoảng 3.300 USD) hàng năm để mua các dịch vụ trực tuyến, bao gồm lưu trữ máy chủ và dịch vụ lập trình tự do. Vào tháng 9 năm 2018, Quốc hội đã thông qua Đạo luật Khởi nghiệp, cho phép các công ty đủ điều kiện mua hàng ngoại trị giá tối đa 100.000 đồng dinar Tunisia (khoảng 33.000 USD) bằng ngoại tệ sử dụng thẻ tính phí Công nghệ Kỹ thuật Số.

4. Quyền Sở Hữu Trí Tuệ

Viện Tiêu chuẩn và Sở hữu công nghiệp quốc gia của Tunisia công nhận và thi hành các bằng sáng chế nước ngoài đã đăng ký tại Tunisia, bao gồm cả những bằng sáng chế dành cho thương mại điện tử. Luật pháp Tunisia đảm bảo cho các doanh nghiệp nước ngoài được đối xử bình đẳng như với công dân Tunisia. Tunisia cũng đã cập nhật pháp luật của mình để đáp ứng yêu cầu của thỏa thuận WTO về các Khía cạnh liên quan đến Sở hữu Trí tuệ (TRIPS). Đối với tên miền cấp cao cụ thể cho quốc gia “.TN”, Cơ quan Internet Tunisia phản hồi các khiếu nại về “Chiếm dụng tên miền” (cybersquatting) (là việc một người lấy nhãn hiệu đã được bảo hộ của người khác để đăng ký tên miền với mục đích bán lại cho chủ sở hữu nhãn hiệu để kiếm lời) từ chủ sở hữu thương hiệu và sẽ chuyển đăng ký tên miền cho người khiếu nại khi chứng minh rằng trang web bị cáo buộc được sử dụng để bán hàng giả.

5. Tiếp thị kỹ thuật số & truyền thông xã hội

Chương trình Thẻ tính phí Công nghệ Kỹ thuật Số của Tunisia, được ra mắt bởi Bộ Công nghệ Truyền thông và Kinh tế số vào tháng 5 năm 2015, cho phép người dùng mua các dịch vụ tiếp thị kỹ thuật số trực tuyến. Các đối tác kinh doanh cho biết chương trình này đã cho phép họ mua các dịch vụ quảng cáo “từ khóa” từ các công ty như Google và Facebook. Tuy nhiên, chương trình vẫn còn hạn chế vì các công ty tiếp thị tham gia trong Tunisia nhanh chóng vượt quá ngân sách hàng năm của họ là 1.000 đồng dinar (khoảng 330 USD) cho từng cá nhân hoặc 10.000 đồng dinar (khoảng 3.300 USD) cho mỗi công ty CNTT. Việc cho phép vượt quá số tiền này cần phải có yêu cầu chính thức với Bộ Công nghệ Truyền thông và Kinh tế Kỹ thuật số và có sự chấp thuận cuối cùng của Ngân hàng Trung ương Tunisia, điều này rất hiếm.

Môi trường mạng truyền thông xã hội tại Tunisia là mở, phong phú và sôi động. Facebook chiếm vị trí thị trường dẫn đầu, với hầu hết các doanh nghiệp và cá nhân Tunisia duy trì sự hiện diện trực tuyến tích cực thông qua nền tảng miễn phí này để quảng bá sản phẩm và dịch vụ và giao tiếp với khách hàng thay vì xây dựng các trang web riêng. Theo các báo cáo từ nền tảng Meta Insights (Facebook, Instagram, WhatsApp và Messenger), số người dùng truyền thông xã hội tại Tunisia đạt 8.642.700 vào năm 2021 và 72,75% người Tunisia tích cực sử dụng các trang mạng xã hội này mỗi tháng. Các nền tảng phổ biến nhất cho người Tunisia là Facebook và YouTube. Twitter được ưa chuộng trong giới trí thức và được followed (theo dõi) bởi các nhân vật

chính trị và phương tiện truyền thông. Vào tháng 3 năm 2017, Facebook và Google đã đạt được thỏa thuận với nhà cung cấp Internet hàng đầu TOPNET của Tunisia để lưu trữ nội dung trên các máy chủ Tunisia, cho phép các công ty phục vụ nhanh hơn các nhu cầu nội dung đang tăng của người dùng Internet Tunisia. WhatsApp và Instagram cũng là các kênh truyền thông xã hội phổ biến. Khi thương mại điện tử phát triển, quảng cáo trên mạng xã hội cũng tăng lên.

Ở Tunisia, không có các "ngày mua sắm lớn" quan trọng cho thương mại điện tử. Trong tháng Ramadan, tiêu dùng tại Tunisia tăng 25% trên tất cả các danh mục. Ngoài ra, Black Friday cũng được giới thiệu vào năm 2018 và đang trở thành một ngày mua hàng quan trọng.

6. Tổng quan về các nhà cung cấp dịch vụ địa phương

Các nhà cung cấp mạng di động Ooredoo, Orange và Tunisie Telecom đã tạo tài khoản trực tuyến, thông qua đó người dùng có thể mua dịch vụ dữ liệu và điện thoại bằng cách sử dụng tài khoản ngân hàng trong nước và thẻ di động trả trước. Người dùng cũng có thể chuyển tiền từ tài khoản của một người dùng sang người dùng khác trong cùng mạng. Vào tháng 4 năm 2018, Bộ Công nghệ Truyền thông và Kinh tế số thông báo về sự bắt đầu dần dần các dịch vụ chuyển tiền di động của các nhà khai thác viễn thông giữa các tài khoản ngân hàng và bưu điện.

Do các biện pháp giãn cách xã hội nhằm chống lại sự lây lan của COVID-19, Bộ Tài chính đã phát hành "ví điện tử" liên kết với số CMND cá nhân cho phép mỗi người Tunisia nhận tiền và thực hiện thanh toán điện tử.

Các yếu tố và kỹ thuật bán hàng

Mặc dù tiếng chính thức của Tunisia là tiếng Ả Rập, tiếng Pháp được sử dụng rộng rãi trong thương mại. Nhiều người Tunisia cũng nói được một chút tiếng Anh, tiếng Ý và/hoặc tiếng Đức. Tài liệu kinh doanh nên được viết bằng tiếng Pháp. Email vẫn là phương tiện giao tiếp kinh doanh được ưa chuộng giữa các công ty tư nhân. Các cơ quan chức năng Tunisia ngày càng sử dụng email cho giao tiếp kinh doanh; tuy nhiên, việc sử dụng fax và thư là phổ biến đối với các cơ quan chính phủ và một số doanh nghiệp.

1. Xúc tiến Thương mại và Quảng cáo

Cơ hội tiếp thị/quảng cáo bao gồm tài trợ sự kiện thể thao, triển lãm chuyên ngành, gửi thư trực tiếp và email, quảng cáo ngoài trời/trên xe, truyền thông in và truyền thông

điện tử. Sự tài trợ của các công ty cho các chương trình truyền hình, đặc biệt là các chương trình được sản xuất địa phương, đang phát triển nhanh chóng. Các truyền thông in địa phương tại Tunisia chấp nhận quảng cáo trả tiền. Luật sư hoặc chuyên gia tiếp thị địa phương có thể tư vấn cho người nước ngoài về khả năng chấp nhận các khía cạnh khác nhau trong chiến dịch quảng bá.

Với mục đích tiếp thị, xã hội đô thị tại Tunisia chịu ảnh hưởng nặng nề từ các tiêu chuẩn châu Âu. Thị trường phương tiện phát thanh truyền hình đã bắt đầu bão hòa người nghe và người xem gồm có Cơ quan truyền thông do nhà nước điều hành tại Tunisia, ERTT vận hành phát thanh ba kênh truyền hình bằng tiếng Ả Rập. Truyền hình vệ tinh rất phổ biến, nhiều đài phát thanh và truyền hình tư nhân đã được ra đời trong 10 năm qua, đặc biệt là sau cách mạng Tunisia năm 2011. Đài phát thanh Zaitouna, một trong những đài phát thanh phổ biến nhất của Tunisia, chủ yếu phát sóng nội dung tôn giáo và thường quảng cáo các dịch vụ Hồi giáo như Umrah (chuyến hành hương ngắn hơn đến Mecca), ngân hàng và bảo hiểm "takaful", một hệ thống hợp tác cho việc bồi thường trong trường hợp mất mát.

Quảng cáo truyền hình thương mại nước ngoài được chấp nhận, nhưng theo các tiêu chuẩn nghiêm ngặt hơn so với quảng cáo truyền thông in ấn. Đối với quảng cáo trên báo chí, trên trang web, trên các đài phát thanh tư nhân và trên các kênh truyền hình tư nhân, chi phí là tương đương cho người nước ngoài hay dân địa phương.

Về mặt pháp lý, bất kỳ biển hiệu cửa hàng nào phải có chữ tiếng Ả Rập là phần nổi bật nhất. Tuy nhiên, trong thực tế, biển hiệu chủ yếu bằng tiếng Pháp và tiếng Anh được sử dụng rộng rãi. Chính sách này không được thực thi đều đặn.

2. Định giá

Trừ những mặt hàng được tài trợ nhiều nhất, các sản phẩm trên thị trường đô thị ở Tunisia được định giá ở mức tương đương hoặc hơi thấp hơn so với giá ở các trung tâm đô thị lớn của Hoa Kỳ.

Hàng tiêu dùng lâu bền của Hoa Kỳ - những hàng hóa cụ thể được sử dụng nhiều lần trong một thời gian dài, do đó người tiêu dùng không mua sắm chúng thường xuyên - (ví dụ: máy công cụ và máy phát điện) có sẵn trên thị trường Tunisia và có xu hướng đắt hơn đáng kể so với các mẫu hàng tiêu dùng lâu bền châu Âu hoặc châu Á. Tại thị trường Tunisia, hàng tiêu dùng lâu bền châu Âu có lợi thế về giá, mặc dù giá cơ bản của nhiều mẫu hàng hóa này châu Á thấp hơn. Nguyên nhân chủ yếu là do các sản

phẩm của EU được miễn thuế nhập khẩu vào Tunisia theo Hiệp định liên kết của Tunisia với EU, cũng như chi phí vận chuyển thấp hơn của các công ty châu Âu.

3. Dịch vụ bán hàng/Hỗ trợ khách hàng

Người tiêu dùng Tunisia đã quen với các dịch vụ hậu mãi và thường mong đợi mức độ hỗ trợ khách hàng cao. Bảo vệ người tiêu dùng ở Tunisia dựa trên luật được thông qua năm 1992 (Luật 1992-117). Hợp đồng mua bán tiêu chuẩn do chính phủ thiết kế phác thảo các yêu cầu đối với bảo hành sản phẩm của nhà sản xuất và bán lẻ. Hợp đồng mẫu này được đưa vào như một phụ lục của luật năm 1999 yêu cầu các điều khoản cụ thể trong tất cả các đảm bảo về thiết bị điện tử và gia dụng. Luật quy định rằng các hướng dẫn kỹ thuật phải được cung cấp bằng tiếng Ả Rập và tiếng Pháp hoặc tiếng Anh. Hợp đồng này cũng đóng vai trò như một sự bảo hành và bao gồm một lịch trình hoàn trả bắt buộc nếu hàng hóa bị lỗi không thể được sửa chữa trong vòng 15 ngày kể từ ngày thông báo từ người tiêu dùng. Việc áp dụng luật này không thống nhất.

4. Các hiệp hội doanh nghiệp Chính

Hiệp hội Công nghiệp, Thương mại và Thủ công mỹ nghệ Tunisia (UTICA)

Hội đồng kinh doanh châu Phi Tunisia (TABC)

Phòng Thương mại và Công nghiệp Tunis (CCIT): <https://ccitunis.org.tn/fr/home/>

Viện lãnh đạo doanh nghiệp Ả Rập (IACE): <https://iace.tn/>

Tài trợ thương mại

1. Phương thức thanh toán

Luật pháp địa phương cấm xuất khẩu ngoại tệ từ Tunisia để thanh toán hàng nhập khẩu trước khi xuất trình chứng từ ngân hàng xác nhận rằng hàng hóa đã được chuyển đến nước này. Thông thường, công ty giao nhận vận tải hoặc tài liệu Hải quan Tunisia đáp ứng yêu cầu này. Trong các giao dịch trước đây, các nhà xuất khẩu nước ngoài đã sử dụng thư tín dụng không hủy ngang đã được xác nhận hoặc thư tín dụng cho phép “thanh toán dựa trên chứng từ”.

2. Hệ thống ngân hàng

Khu vực ngân hàng Tunisia bao gồm 30 ngân hàng, 12 trong số đó được giao dịch công khai trên thị trường chứng khoán Tunisia. Có sáu ngân hàng quốc doanh, trong đó Société Tunisienne de Banque (STB), Banque Nationale Agricole (BNA) và Banque de l’Habitat (BH) là một trong những ngân hàng lớn nhất trong nước. Theo báo cáo năm 2020 của Ngân hàng Trung ương Tunisia (CBT) về giám sát ngân hàng,

các ngân hàng thuộc sở hữu nhà nước đại diện cho 36,5% tài sản ngân hàng, 40,3% tín dụng của ngành ngân hàng và 29,9% tiền gửi của ngành ngân hàng. CBT quy định chặt chẽ các ngân hàng của đất nước. CBT khẳng định dự trữ ngân hàng và bảng cân đối kế toán tuân thủ các tiêu chuẩn quốc tế. Tất cả các ngân hàng Tunisia đều chịu áp lực phải cải thiện hiệu quả hoạt động và bảng cân đối kế toán. Các hành động gần đây của ngân hàng bao gồm tiếp tục giảm tỷ lệ nợ xấu (NPL), thực hiện kiểm soát rủi ro tín dụng chặt chẽ hơn, tăng cường quy trình khôi phục và nâng cấp các ứng dụng CNTT kém phát triển.

Quốc hội đã thông qua Quy chế Ngân hàng Trung ương mới vào tháng 5 năm 2016, cũng như các luật liên quan đến việc tái cấp vốn cho BH và STB vào tháng 8 năm 2015. Những cải cách khác gần đây bao gồm các nhiệm vụ về ổn định tài chính, bảo vệ người tiêu dùng và hỗ trợ thanh khoản khẩn cấp cho các ngân hàng mất khả năng thanh toán, cũng như thành lập một ủy ban giám sát vĩ mô 1 cách thận trọng để đảm bảo sự ổn định tổng thể của hệ thống ngân hàng.

Bất chấp những cải cách này, hệ thống ngân hàng Tunisia vẫn còn mong manh. Theo báo cáo giám sát ngân hàng CBT, tỷ lệ an toàn vốn tổng thể của hệ thống ngân hàng Tunisia, đo lường tỷ lệ vốn của ngân hàng so với rủi ro của họ, ở mức 12,9% vào năm 2020, cao hơn yêu cầu quy định là 10%. Nợ xấu tăng lên 15,6% tổng dư nợ tính theo giá trị vào năm 2020.

3. Kiểm soát ngoại hối

Đồng dinar Tunisia có thể chuyển đổi cho các giao dịch tài khoản vãng lai. Các công ty hoặc cá nhân tham gia vào hoạt động ngoại thương có thể đăng ký mở tài khoản tiền tệ chuyển đổi tại ngân hàng Trung ương Tunisia (CBT). Nhà đầu tư nước ngoài có thể tự do chuyển về quê hương các lợi nhuận và khoản tiền thu được từ bán cổ phần, tuy nhiên các chuyển khoản khác có thể phải được Ngân hàng Trung ương cho phép và có thể xảy ra chậm trễ trong việc chuyển về. Hầu hết các giao dịch liên quan đến thương mại được tiến hành thông qua thư tín dụng hoặc chuyển khoản ngân hàng mà không gặp khó khăn.

Các khoản thanh toán tiền bản quyền phải được các bộ chính phủ có liên quan phê duyệt với sự tham vấn của CBT trên cơ sở từng trường hợp cụ thể. Tỷ lệ tiền bản quyền phản ánh giá trị ước tính của công nghệ liên quan và thời hạn của hợp đồng cụ thể.

Bảo vệ Sở Hữu Trí Tuệ

Tunisia là thành viên của Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Thế giới (WIPO), bên ký kết Hiệp ước Hợp tác Bằng sáng chế và là thành viên của Nghị định thư Madrid về Đăng ký Nhân hiệu Quốc tế. Viện Tiêu chuẩn hóa và Sở hữu Công nghiệp Quốc gia (INNORPI) (<https://www.innorpi.tn/>) là cơ quan chịu trách nhiệm về bằng sáng chế và thương hiệu, Tổ chức Bảo vệ Bản quyền Tunisia là cơ quan chịu trách nhiệm về bản quyền và Cơ quan Internet Tunisia là cơ quan chịu trách nhiệm quản lý tên miền.

Các luật sở hữu trí tuệ khác nhau của Tunisia quy định việc đối xử bình đẳng giữa người đăng ký nước ngoài và công dân Tunisia. Các yêu cầu đăng ký và duy trì đối với bằng sáng chế, thương hiệu và bản quyền của Tunisia rất đơn giản và tương đối dễ khi so sánh với các yêu cầu tương tự ở Hoa Kỳ. Việc thành lập một tòa án chuyên trách về sở hữu trí tuệ vào năm 2014 sử dụng các thẩm phán và thư ký tòa án được đào tạo chuyên sâu và có chuyên môn trong việc xử lý các vụ việc về sở hữu trí tuệ cũng đã làm tăng đáng kể tốc độ và chất lượng của các quyết định thực thi pháp luật cho khách hàng, với nhiều chiến thắng nổi tiếng dành cho các công ty khiếu nại vi phạm nhân hiệu liên quan đến hàng giả.

Năm 2016, Tunisia đã ký một thỏa thuận với EU cho phép bảo vệ bằng sáng chế tự động ở Tunisia đối với các đơn đăng ký bằng sáng chế của châu Âu thông qua Tổ chức Bằng sáng chế châu Âu. Thỏa thuận có hiệu lực vào tháng 12 năm 2017.

Ở bất kỳ thị trường nước ngoài nào, các công ty nên xem xét một số nguyên tắc chung để bảo vệ hiệu quả tài sản trí tuệ của mình.

Bán cho khu vực công

1. Bán cho Chính phủ

Chính phủ Tunisia (GOT) tiến hành hầu hết các giao dịch mua quốc tế của mình thông qua đấu thầu quốc tế công khai. Những đấu thầu này được công bố rộng rãi trên các phương tiện truyền thông địa phương. Nghị định số 34 của chính phủ tháng 5 năm 2018 áp đặt cho tất cả các bộ, tổ chức công phi hành chính và công ty nhà nước sử dụng hệ thống đấu thầu điện tử Tunisia (<http://www.marchespublics.gov.tn/onmp/content/index.php?lang=fr>).

Luật pháp Tunisia cho phép cấp một số hợp đồng nhất định mà không cần phải đấu thầu công khai và một số công ty đã thành công trong việc tiếp cận khu vực công với các đề xuất hợp tác công-tư.

Thỏa thuận liên kết của Tunisia với EU cấm các công ty không thuộc EU tham gia một số cuộc đấu thầu lớn nhận tài trợ của EU. Các cơ quan chính phủ Tunisia có xu hướng tuân thủ các quy định và thông số kỹ thuật đấu thầu.

Các nhà thầu nước ngoài tham gia vào các gói thầu ở Tunisia không nên cho rằng các khách hàng tiềm năng đang tìm nhà thầu để thiết kế các giải pháp cho vấn đề cụ thể. Các cơ quan chính phủ Tunisia thường xác định các giải pháp mong muốn thông qua các nghiên cứu trước khi mở thầu và sau đó yêu cầu mua sắm các thiết bị hoặc dịch vụ cụ thể. Các điều khoản về tài chính thuận lợi thường có ưu tiên hơn những yếu tố khác thường được xem xét trong các gói thầu, chẳng hạn như quá khứ làm việc với nhà thầu hoặc loại công nghệ cụ thể và độ tin cậy đã được chứng minh của một công nghệ nhất định.

Các đề nghị thầu không đáp ứng đủ các yêu cầu kỹ thuật trong gói thầu, ngay cả khi vượt trội so với đề xuất đã được yêu cầu, thường sẽ bị loại. Các đề nghị thầu không được gửi trước thời hạn của gói thầu có thể bị loại mà không được xem xét thêm. Các nhà thầu nước ngoài quan tâm đến việc gửi các đề xuất khác với các thông số kỹ thuật được yêu cầu ban đầu chỉ nên làm như vậy như một giải pháp thay thế được xác định rõ ràng và đảm bảo rằng điều này không khiến họ bị loại khỏi đề xuất chính.

GOT nổi tiếng về các cuộc đàm phán kéo dài và các công ty nên cân nhắc điều này khi nộp hồ sơ dự thầu ban đầu. Bảo lãnh dự thầu từ 1% đến 10% giá trị dự thầu là phổ biến đối với các hợp đồng của chính phủ. Chính phủ nói chung sẽ tuân thủ nghiêm ngặt các thông số kỹ thuật của hợp đồng cũng như tuân thủ các thông số kỹ thuật đấu thầu. Chính phủ Tunisia sẽ mong đợi sự tuân thủ tương tự từ nhà thầu. Kể từ năm 2011, các bộ của chính phủ có một mức độ tự chủ nhất định trong việc lựa chọn các nhà thầu hàng đầu, mặc dù Ủy ban Supérieure des Marchés, một văn phòng giám sát hợp đồng gần như độc lập tại văn phòng Thủ tướng, cuối cùng sẽ xác nhận ai thắng thầu sau khi thực hiện thẩm định của riêng mình.

Các công ty nước ngoài nên biết về các yếu tố ảnh hưởng đến việc đánh giá hồ sơ dự thầu của chính phủ, bao gồm:

- Tạo việc làm.
- Đóng góp cho nền kinh tế địa phương thông qua đầu tư hoặc hợp tác với một thực thể Tunisia.
- Chuyển giao kỹ năng hoặc công nghệ.

- Tác động tài chính dài hạn (chi phí, các gói tài chính, tác động đến cán cân thương mại).
- Vị trí địa lý - các khoản đầu tư phục vụ các khu vực kém may mắn (sống dưới mức bình thường) của Tunisia có thể sẽ được ưu tiên.

Trong khi các hồ sơ dự thầu của Hoa Kỳ thường cạnh tranh về giá cả và công nghệ, các công ty châu Âu trước đây đã được hưởng lợi từ các gói tài chính mạnh hơn và liên kết với nền kinh tế địa phương. Cả công ty Hoa Kỳ và châu Âu đều có thể gặp thách thức khi cạnh tranh với các công ty được chính phủ hậu thuẫn, chẳng hạn như của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (PRC), có thể cung cấp các chương trình tài trợ hào phóng vì họ không bị ràng buộc bởi Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) quy định.

Các vụ việc gần đây cho thấy sự thiếu minh bạch và chậm trễ trong quá trình ra quyết định trong các loại hình đấu thầu, đặc biệt là trong lĩnh vực năng lượng và cơ sở hạ tầng.

Tunisia không phải là một bên tham gia Hiệp định WTO về Mua sắm Chính phủ.

2. Tài trợ cho các dự án

Việc tài trợ dự án thường có sẵn cho các công ty vay đã thành lập. Tuy nhiên, các ngân hàng Tunisia thường khó khăn trong việc làm việc với các công ty mới. Các chủ ngân hàng mô tả thị trường Tunisia là thị trường nguồn cung tín dụng thương mại ngắn hạn vượt quá nhu cầu, mặc dù, có sự chênh lệch đáng kể về việc cho các doanh nghiệp khởi nghiệp và doanh nghiệp vừa và nhỏ không có đất đai hoặc các tài sản thế chấp truyền thống khác vay. Vốn tư nhân và tài chính vi mô ở Tunisia chưa được phát triển. Điều này hạn chế các lựa chọn tài chính cho các doanh nhân và doanh nghiệp. Các nhà cung cấp châu Âu và châu Á có các điều khoản tài trợ tuyệt vời.

Dự án Giao thông và Thương mại sẽ làm cho thương mại với Tunisia dễ dàng hơn và ít tốn kém hơn bằng cách mở rộng cảng chính của Tunisia, Cảng Rades, tạo ra một bến container chuyên dụng và đầu tư vào cải thiện quản lý cảng. Dự án Năng suất và Quản lý Nhu cầu sẽ giúp Tunisia quản lý nước ngầm tốt hơn bằng cách xây dựng năng lực quản lý và bảo tồn nước, cải thiện hệ thống tưới tiêu và giúp nông dân kết hợp các công nghệ và phương pháp sử dụng nước hiệu quả. Dự án này nhắm mục tiêu vào các khu vực nội địa nghèo hơn của Tunisia.

Ngân hàng Phát triển Đa phương và Tài trợ Bán hàng Chính phủ. Giá cả, điều khoản

thanh toán và tài chính có thể là yếu tố quan trọng trong việc giành được hợp đồng chính phủ. Nhiều chính phủ tài trợ cho các dự án công trình công cộng thông qua việc vay tiền từ các Ngân hàng Phát triển Đa phương (MDB). Các Ngân hàng Phát triển Đa phương khác nhau (MDB) gồm Ngân hàng Phát triển châu Phi; Ngân hàng Phát triển châu Á; Ngân hàng Phục hồi và Phát triển châu Âu; Ngân hàng Phát triển Trung và Nam Mỹ và Ngân hàng Thế giới.

Chương 4: Giao thương Việt Nam - Tunisia

Quan hệ hợp tác Việt Nam – Tunisia

Việt Nam và Tunisia thiết lập quan hệ ngoại giao ngày 15/12/1972. Việt Nam xem Tunisia là một trong những đối tác ưu tiên của Việt Nam tại Bắc Phi. Tunisia xem trọng phát triển quan hệ với Việt Nam như là một trong những quốc gia ưu tiên tại Đông Nam Á. Việt Nam và Tunisia tích cực phát huy cơ chế kỳ họp Ủy ban Liên Chính phủ trong thúc đẩy quan hệ song phương, đặc biệt là quan hệ kinh tế - thương mại.

1. Các chuyến thăm và làm việc của Việt Nam tại Tunisia, gần đây nhất là:

- Chuyến thăm của nguyên Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Văn An (12/2005)
- Chuyến thăm của nguyên Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết (4/2010).
- Chuyến tham dự Hội nghị Cấp cao Pháp ngữ lần thứ 18 của Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân đến thành phố Djerba (11/2022)

2. Các thỏa thuận, bản ghi nhớ, Hiệp định mà Việt Nam và Tunisia đã ký

- Hiệp định thương mại (18/05/1994)
- Hiệp định hợp tác kinh tế, văn hóa, khoa học và kỹ thuật (06/05/1999)
- Hiệp định khung về hợp tác trong lĩnh vực nông nghiệp (12/10/2002)
- Thành lập nhóm nghị sĩ hữu nghị Việt Nam – Tunisia và Nhóm nghị sĩ hữu nghị Tunisia – Việt Nam (6/2003)
- Hiệp định miễn thị thực cho người mang hộ chiếu ngoại giao, công vụ và đặc biệt (6/2003)
- Hiệp định hợp tác trong lĩnh vực du lịch, Nghị định thư về tham khảo ý kiến giữa 2 Bộ Ngoại giao (6/2003)
- Bản ghi nhớ về hợp tác, hỗ trợ và phát triển cộng đồng doanh nghiệp giữa Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam và Liên đoàn Công nghiệp, Thương mại và Thủ công mỹ nghệ Tunisia (UTICA) (12/2005)
- Hiệp định về tránh đánh thuế hai lần và ngăn ngừa việc trốn thuế thu nhập (04/2010)
- Hai nước đã thành lập Ủy ban liên Chính phủ Việt Nam – Tunisia: Kỳ họp lần thứ nhất diễn ra tại Tunis (12/2002), và lần thứ hai tại Hà Nội (12/2010)
- Hai nước tổ chức Kỳ họp Ủy ban hỗn hợp lần thứ 3 tại Tunisia (năm 2018)

- Hội nghị giao thương trực tuyến Việt Nam – Tunisia (6/2021)

Quan hệ thương mại Việt Nam - Tunisia

1. Tình hình giao thương Việt Nam và Tunisia trong thời gian gần đây

Theo số liệu của Tổng cục Hải quan Việt Nam, Bộ Ngoại giao và Bộ Công Thương cho thấy, thương mại song phương giữa Việt Nam và Tunisia trong năm 2019 đạt 46 triệu USD. Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Tunisia đạt 21,4 triệu USD; nhập khẩu hàng hóa của Việt Nam từ Tunisia đạt 24,6 triệu USD.

Năm 2020, kim ngạch thương mại giữa hai nước đạt 36,38 triệu USD, trong đó Việt Nam xuất sang Tunisia số hàng hóa trị giá 25,72 triệu USD, chủ yếu là cà phê, hạt tiêu, hạt điều, thủy sản, máy móc thiết bị, dụng cụ phụ tùng, dao cạo râu, vải sợi... Kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ Tunisia đạt 10,66 triệu USD gồm hải sản, hóa chất, máy móc thiết bị, chất dẻo, hàng dệt may, thức ăn gia súc và nguyên liệu.

Năm 2021, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu của Việt Nam và Tunisia đạt 73 triệu USD, trong đó phần lớn là giá trị xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường Tunisia. Giá trị hàng hóa Việt Nam xuất khẩu sang Tunisia đạt 67,53 triệu USD, trong khi nhập khẩu hàng hóa có giá trị khá thấp, đạt 5,47 triệu USD.

Trong giai đoạn 2019 – 2021, hàng hóa xuất khẩu chủ yếu là cà phê, hạt tiêu, hạt điều, thủy sản, máy móc thiết bị. Việt Nam chủ yếu nhập khẩu hải sản, sản phẩm hóa chất, đồ nhựa, quần áo, nguyên liệu làm thức ăn gia súc.

Năm 2022, trao đổi thương mại giữa Việt Nam và Tunisia đạt khoảng 66 triệu USD và trong 9 tháng đầu năm 2023 đã có sự tăng trưởng mạnh, đạt gần 70 triệu USD, trong đó Việt Nam xuất khẩu các mặt hàng như cà phê thô, hạt tiêu, hạt điều, thủy sản, máy móc trang thiết bị, dao cạo, vải sợi... và nhập khẩu hải sản, chà là, hóa chất, đồ nhựa, quần áo, nguyên liệu làm thức ăn gia súc...

Cán cân thương mại Việt Nam – Tunisia trong giai đoạn 2018 – 2022

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	76.949	75.142	59.642	67.536	58.950
Tunisia xuất khẩu sang Việt Nam	3.334	4.356	2.412	5.693	7.275
Cán cân thương mại	-73.615	-70.786	-57.230	-61.843	-51.675

Nguồn: Trademap 2023

2. Tình hình xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường Tunisia năm 2022

Năm 2022, tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam vào Tunisia đạt gần 59 triệu USD. Tăng trưởng xuất khẩu giảm 13% so với năm 2021. Giai đoạn 2018 – 2022, trung bình mỗi năm xuất khẩu giảm 6%. Thị phần của Việt Nam tại thị trường Honduras rất nhỏ, chỉ 0,2%, xếp vị trí thứ 47 trong số các quốc gia và vùng lãnh thổ xuất khẩu hàng hóa sang Tunisia. Các nhà cung ứng hàng đầu sang Tunisia là Ý với 14,6%; kế đến là Trung Quốc (10,5%); Pháp (10,4%); Thổ Nhĩ Kỳ (6,1%); Algeria (6%)...

Hàng hóa Việt Nam xuất khẩu sang Tunisia chủ yếu là:

- (HS 09) Cà phê, chè, chè Paragoay và các loại gia vị
- (HS 85) Máy điện và thiết bị điện và các bộ phận của chúng; máy ghi và tái tạo âm thanh, máy ghi và tái tạo hình ảnh và âm thanh truyền hình, bộ phận và phụ kiện của các loại máy trên
- (HS 84) Lò phản ứng hạt nhân, nồi hơi, máy và thiết bị cơ khí; các bộ phận của chúng
- (HS 64) Giày, dép, ghệt và các sản phẩm tương tự; các bộ phận của các sản phẩm trên
- (HS 51) Lông cừu, lông động vật loại mịn hoặc loại thô; sợi từ lông đuôi hoặc bờm ngựa và vải dệt thoi từ các nguyên liệu trên
- (HS 08) Quả và quả hạch ăn được; vỏ quả thuộc họ cam quýt hoặc các loại dưa
- (HS 96) Các mặt hàng khác
- (HS 54) Sợi filament nhân tạo; sợi dạng dài và các dạng tương tự từ nguyên liệu dệt nhân tạo

Mã HS	Hàng hóa	Kim ngạch xuất khẩu (Đvt: Nghìn USD)		% tăng trưởng xuất khẩu	
		Năm 2021	Năm 2022	Năm 2022 so với năm 2021	Giai đoạn 2018 - 2022
Tổng xuất khẩu		67.536	58.950	-13	-6
09	Cà phê, chè...	29.938	23.419	-22	-7
85	Máy điện và thiết bị điện...	21.567	16.148	-25	-12
84	Lò phản ứng hạt nhân...	3.585	5.287	47	9
64	Giày, dép, ghệt...	1.509	3.777	150	-14

51	Lông cừu, lông động vật...	N/A	1.040	N/A	
08	Quả và quả hạch ăn được...	3.091	970	-69	0
96	Các mặt hàng khác	664	768	16	14
54	Sợi filament nhân tạo...	75	651	768	21

Nguồn: Trademap 2023

2.1. Cà phê, chè... (HS 09)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	84.574	78.607	77.401	86.762	121.768
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	34.201	27.876	27.449	29.938	23.419

Nguồn: Trademap 2023

Xuất khẩu nhóm hàng (HS 09) từ Việt Nam sang Tunisia trong năm 2022 đạt hơn 23,4 triệu USD, giảm 22% so với năm 2021. Nhìn chung trên toàn giai đoạn 2018 – 2022, trung bình xuất khẩu giảm 7%/năm. Việt Nam giữ vị trí thứ 3 trong số các nhà xuất khẩu nhóm hàng (HS 09) sang thị trường Tunisia, chiếm 19,2% thị phần. 2 nhà xuất khẩu có thị phần lớn nhất tại Tunisia lần lượt là Ấn Độ (24,2%); và Uganda (23,9%). Các nhà xuất khẩu lớn xếp sau Việt Nam là Brazil (12%); Kenya (6,2%); Trung Quốc (5%)...

Sản phẩm chủ lực thuộc nhóm hàng (HS 09) của Việt Nam xuất khẩu sang Tunisia là Cà phê, rang hoặc chưa rang, đã hoặc chưa khử chất caphêin; vỏ quả và vỏ lụa cà phê; các chất thay thế cà phê có chứa cà phê theo tỷ lệ nào đó (HS 0901). Kim ngạch xuất khẩu sản phẩm (HS 0901) đạt hơn 22,7%. Xuất khẩu đạt mức tăng trưởng âm trong giai đoạn 2018 – 2022, bình quân xuất khẩu giảm 13%/năm về khối lượng và giảm 7%/năm về giá trị; riêng giai đoạn 2021 – 2022 xuất khẩu giảm 23%. Uganda là nhà cung ứng lớn nhất của thị trường Tunisia, chiếm 29,5% thị phần; kế đến là Việt Nam (23%); Ấn Độ (18,9%); Brazil (14,2%); Kenya (7,6%)...

2.2. Máy điện và thiết bị điện... (HS 85)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	3.243.681	3.075.525	2.751.488	3.019.111	3.071.716
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	24.718	31.351	19.105	21.567	16.148

Nguồn: Trademap 2023

Năm 2022, Việt Nam xếp vị trí thứ 25 trong số các nhà cung ứng nhóm hàng (HS 85) sang thị trường Tunisia. Thị phần của Việt Nam tại Tunisia rất nhỏ, chỉ 0,5%. Các nhà cung ứng lớn nhất của thị trường này là Trung Quốc với 29,6% thị phần; kế đến là Đức (13%); Pháp (12,7%); Ý (10,5%)... Kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng (HS 85) của Việt Nam vào Tunisia trong năm 2022 đạt hơn 16,1 triệu USD. Xuất khẩu đạt mức tăng trưởng âm trong giai đoạn 2018 – 2022, trung bình xuất khẩu giảm 12%/năm; riêng năm 2022 tăng trưởng xuất khẩu giảm 25% so với năm 2021.

Hàng hóa xuất khẩu chính thuộc nhóm hàng (HS 85) của Việt Nam vào Tunisia gồm:

- (HS 8517) Bộ điện thoại, kể cả điện thoại di động (telephones for cellular networks) hoặc điện thoại dùng cho mạng không dây khác; thiết bị khác để truyền và nhận tiếng, hình ảnh hoặc dữ liệu khác, kể cả các thiết bị viễn thông nối mạng hữu tuyến hoặc không dây (như loại sử dụng trong mạng nội bộ hoặc mạng diện rộng), trừ loại thiết bị truyền và thu của nhóm 84.43, 85.25, 85.27 hoặc 85.28
- (HS 8542) Mạch điện tử tích hợp
- (HS 8538) Bộ phận chuyên dùng hay chủ yếu dùng với các thiết bị thuộc nhóm 85.35, 85.36 hoặc 85.37

Sản phẩm đạt giá trị xuất khẩu cao nhất thuộc nhóm hàng (HS 85) từ Việt Nam sang Tunisia là (HS 8517). Giá trị xuất khẩu (HS 8517) đạt khoảng 6 triệu USD. Giai đoạn 2018 – 2022, bình quân mỗi năm xuất khẩu giảm 27% về giá trị và giảm 36% về khối lượng, riêng năm 2022 giá trị xuất khẩu giảm 61% so với năm 2021. Việt Nam là nhà cung ứng lớn thứ tư tại thị trường Tunisia với 2,3% thị phần. Nhà cung ứng lớn nhất là Trung Quốc, nắm phần lớn thị phần của thị trường Tunisia ở mức 77,9%.

Sản phẩm (HS 8542) được Việt Nam xuất khẩu sang Tunisia trong năm 2022 đạt hơn 4,5 triệu USD, tăng 44% so với năm 2021. Giai đoạn 2018 – 2022, trung bình xuất khẩu tăng 122%/năm. Thị phần của Việt Nam tại Tunisia là 1,2%, xếp thứ 13 trong số các nhà xuất khẩu (HS 8542) vào Tunisia.

Năm 2022, Việt Nam xuất khẩu sản phẩm (HS 8538) sang Tunisia đạt khoảng 1,2 triệu USD, tăng 58.770% so với năm 2021. Pháp là nhà cung cấp lớn nhất sản phẩm này với 24,5% thị phần; kế đến là Đức (23,1%); Trung Quốc (15,2%); Ý (14,1%)...

2.3. Lò phản ứng hạt nhân... (HS 84)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu	2.047.017	1.915.832	1.485.691	1.441.484	1.790.813

từ thế giới					
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	3.272	4.125	2.305	3.585	5.287

Nguồn: Trademap 2023

Xuất khẩu nhóm hàng (HS 84) từ Việt Nam vào Tunisia trong năm 2022 đạt khoảng 5,3 triệu USD, tăng 47% so với năm 2021. Nhìn chung trên toàn giai đoạn 2018 – 2022, xuất khẩu tăng trưởng 9%/năm. Việt Nam chỉ chiếm 0,3% thị phần của thị trường này và xếp vị trí thứ 30 trong số các nhà cung cấp. Trung Quốc là nhà cung cấp lớn nhất, với 26,3% thị phần; kế đến là Ý (16,7%); Pháp (10,1%); Đức (7,9%); Thổ Nhĩ Kỳ (5,3%); Hoa Kỳ (4,9%)...

Sản phẩm xuất khẩu chủ lực thuộc nhóm hàng (HS 84) của Việt Nam sang Tunisia trong năm 2022 là Máy in sử dụng các bộ phận in như khuôn in (bát chữ), trục lăn và các bộ phận in của nhóm 84.42; máy in khác, máy copy (copying machines) và máy fax, có hoặc không kết hợp với nhau; bộ phận và các phụ kiện của chúng (HS 8443). Kim ngạch xuất khẩu đạt khoảng 3,4 triệu USD, tăng 143% so với năm 2021. Xét về tăng trưởng trong giai đoạn 2018 – 2022, bình quân mỗi năm xuất khẩu giảm 6% về khối lượng và tăng 1% về giá trị. Việt Nam là nhà cung ứng xếp thứ 6 tại thị trường Tunisia, với thị phần là 5,2%. Nhà cung ứng hàng đầu là Trung Quốc, chiếm 39,4% thị phần; kế đến là Nhật Bản (9,1%); Philippines (7,9%); Đức (7,6%) và Thái Lan (5,3%).

2.4. Giày, dép, ghệt... (HS 64)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	161.941	161.439	129.533	153.931	169.873
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	6.261	2.599	2.107	1.509	3.777

Nguồn: Trademap 2023

Năm 2022, Việt Nam xuất khẩu nhóm hàng (HS 64) sang Tunisia đạt giá trị khoảng 3,8 triệu USD, tăng 150% so với năm 2021, bình quân mỗi năm xuất khẩu giảm 14% trong giai đoạn 2018 – 2022. Việt Nam là nhà cung ứng thứ 7 tại thị trường này, với thị phần là 2,2%. Nhà cung ứng lớn nhất là Ý và Slovakia, với thị phần tương ứng lần lượt là 40,2% và 25,8%.

Sản phẩm xuất khẩu chủ lực của nhóm hàng (HS 64) là Các bộ phận của giày, dép (kể cả mũi giày đã hoặc chưa gắn đế trừ đế ngoài); miếng lót của giày, dép có thể tháo rời,

gót giày và các sản phẩm tương tự; ghê, quần ôm sát chân và các sản phẩm tương tự, và các bộ phận của chúng (HS 6406). Giá trị xuất khẩu đạt khoảng 2,6 triệu USD, tăng 56.585% so với năm 2021. Bình quân tăng trưởng xuất khẩu trong giai đoạn 2018 – 2022 giảm 3%/năm về khối lượng và giảm 1%/năm về giá trị. Ý là nhà cung cấp lớn nhất sản phẩm này tại thị trường Tunisia, với thị phần 50,2%; tiếp đến là Slovakia (33,2%); Pháp (5,1%); Tây Ban Nha (2,6%); Trung Quốc (2,4%) và Việt Nam giữ vị trí thứ 6 với 2% thị phần.

2.5. Lông cừu, lông động vật... (HS 51)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	33.011	29.198	25.576	22.347	36.071
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	0	0	0	N/A	1.040

Nguồn: Trademap 2023

Năm 2022, Việt Nam xuất khẩu hơn 1 triệu USD nhóm hàng (HS 51) sang thị trường Tunisia. Thị phần của Việt Nam tại thị trường này là 2,9%. Nhà xuất khẩu lớn nhất là Ý với 70,3% thị phần; tiếp theo là Trung Quốc (12,8%); Việt Nam xếp thứ 3; kế đến là Pháp (2,4%)...

Sản phẩm xuất khẩu chính thuộc nhóm hàng (HS 51) là Sợi len lông cừu chải kỹ, chưa đóng gói để bán lẻ (HS 5107), giá trị xuất khẩu đạt hơn 1 triệu USD. Ý là nhà cung ứng lớn nhất với 69,5% thị phần; xếp thứ hai là Việt Nam với 11,4% thị phần; kế đến là Trung Quốc (7,9%); Ấn Độ (4,9%)...

2.6. Quả và quả hạch ăn được... (HS 08)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	52.642	49.547	62.758	74.512	43.639
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	1.198	1.933	2.621	3.091	970

Nguồn: Trademap 2023

Năm 2022, xuất khẩu nhóm hàng (HS 08) của Việt Nam sang Tunisia đạt 970 nghìn USD, giảm 69% so với năm 2021. Thị phần của Việt Nam tại Tunisia là 2,2%, xếp thứ 6 trong số các nhà cung ứng. Giữ ngôi đầu bảng là Ecuador (56%); Costa Rica (10,7%); Thổ Nhĩ Kỳ (8%); Hoa Kỳ (4,6%) và Chile (3,1%)...

Mặt hàng xuất khẩu chủ lực thuộc nhóm hàng (HS 08) từ Việt Nam vào Tunisia là (HS 0801) Dừa, quả hạch Brazil và hạt điều, tươi hoặc khô, đã hoặc chưa bóc vỏ hoặc lột vỏ. Việt Nam là nhà cung ứng lớn nhất mặt hàng này sang Tunisia, với 56,1% thị phần; kế đến là Brazil (29%); Indonesia (9%)... Kim ngạch xuất khẩu mặt hàng này của Việt Nam trong năm 2022 đạt 970 nghìn USD, giảm 69% so với năm 2021.

2.7. Các mặt hàng khác (HS 96)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	75.865	74.276	64.149	72.712	83.160
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	447	523	437	664	768

Nguồn: Trademap 2023

768 nghìn USD là tổng kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng (HS 96) của Việt Nam vào thị trường Tunisia trong năm 2022. Tăng trưởng xuất khẩu trong năm 2022 đạt 16% so với năm 2021; trung bình mỗi năm xuất khẩu tăng 14% trong giai đoạn 2018 – 2022. Việt Nam là nhà cung ứng thứ 17 vào Tunisia, với thị phần 0,9%. Nhà cung ứng lớn nhất là Trung Quốc, chiếm 19,5% thị phần; kế đến là Pháp (17%); Ý (12,4%)...

Sản phẩm xuất khẩu chủ lực thuộc nhóm hàng (HS 96) là (HS 9603) Chổi, bàn chải (kể cả các loại bàn chải là những bộ phận của máy, dụng cụ hoặc xe), dụng cụ cơ học vận hành bằng tay để quét sàn, không có động cơ, giẻ lau sàn và chổi bằng lông vũ; túm và búi đã làm sẵn để làm chổi hoặc bàn chải; miếng thấm và con lăn để sơn hoặc vẽ; chổi cao su (trừ con lăn bằng cao su). Xuất khẩu sản phẩm này trong giai đoạn 2018 – 2022 trung bình mỗi năm giảm 3% về khối lượng và tăng 13% về giá trị. Riêng giai đoạn 2021 – 2022, xuất khẩu tăng 66% và kim ngạch xuất khẩu sản phẩm này đạt 557 nghìn USD. Nhà cung ứng chiếm thị phần lớn nhất tại thị trường Tunisia là Trung Quốc, với 43,5% thị phần; kế đến là Ý (10,9%); Việt Nam xếp thứ 3 với 10,1% thị phần; tiếp theo là Pháp (7,1%); Thổ Nhĩ Kỳ (5,9%); Tây Ban Nha (5,6%)...

2.8. Sợi filament nhân tạo... (HS 54)

<i>Đvt: nghìn USD</i>	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022
Tunisia nhập khẩu từ thế giới	219.481	206.888	175.761	203.603	257.729
Tunisia nhập khẩu từ Việt Nam	189	130	127	75	651

Nguồn: Trademap 2023

Việt Nam xuất khẩu nhóm hàng (HS 54) vào Tunisia trong năm 2022 đạt 651 nghìn USD, tăng 767% so với năm 2021, trung bình xuất khẩu tăng 21%/năm trong giai đoạn 2018 – 2022. Thị phần của Việt Nam tại Tunisia chỉ 0,3%, xếp vị trí thứ 24. Nhà cung ứng lớn nhất là Trung Quốc với 17,2% thị phần; kế đến là Ý (15,7%); Pháp (12,6%); Thổ Nhĩ Kỳ (11,1%)...

Sản phẩm xuất khẩu chính của nhóm hàng (HS 54) từ Việt Nam sang Tunisia là (HS 5402) Sợi filament tổng hợp (trừ chỉ khâu), chưa đóng gói để bán lẻ, kể cả sợi monofilament tổng hợp có độ mảnh dưới 67 decitex. Xuất khẩu đạt 467 nghìn USD trong năm 2022, tăng 522% so với 2021. Xuất khẩu đạt mức tăng trưởng dương trong giai đoạn 2018 – 2022; bình quân mỗi năm xuất khẩu tăng 1% về khối lượng và tăng 27% về giá trị. Thị phần của Việt Nam tại Tunisia chỉ 1%. Ấn Độ là nhà cung cấp chiếm thị phần lớn nhất (17,1%); kế đến là Trung Quốc (16,9%); Tây Ban Nha (11,5%)...

3. Việt Nam nhập khẩu hàng hóa từ Tunisia trong năm 2022

Năm 2022, Việt Nam nhập khẩu khoảng 7,3 triệu USD hàng hóa từ thị trường Tunisia. Bình quân mỗi năm xuất khẩu tăng trưởng 20% tính trên toàn giai đoạn 2018 – 2022, riêng năm 2022 xuất khẩu tăng 28% so với năm 2021. Việt Nam là thị trường nhập khẩu thứ 79 trong số các nhà nhập khẩu hàng hóa của Tunisia. Nhà nhập khẩu hàng đầu từ Tunisia là Pháp với 22,3% thị phần; tiếp theo là Ý (16,8%); Đức (12,9%); Tây Ban Nha (4,5%)... Hàng hóa chính được Việt Nam nhập khẩu từ Tunisia trong năm 2022 là:

- (HS 03) Cá và động vật giáp xác, động vật thân mềm và động vật thủy sinh không xương sống khác
- (HS 90) Dụng cụ, thiết bị quang học, nhiếp ảnh, điện ảnh, đo lường, kiểm tra độ chính xác, y tế hoặc phẫu thuật; các bộ phận và phụ kiện của chúng
- (HS 08) Quả và quả hạch ăn được; vỏ quả thuộc họ cam quýt hoặc các loại dưa
- (HS 23) Phế liệu và phế thải từ ngành công nghiệp thực phẩm; thức ăn gia súc đã chế biến
- (HS 21) Các chế phẩm ăn được khác

Mã HS	Hàng hóa	Kim ngạch xuất khẩu (Đvt: Nghìn USD)	% tăng trưởng xuất khẩu
-------	----------	---	-------------------------

		Năm 2021	Năm 2022	Năm 2022 so với năm 2021	Giai đoạn 2018 - 2022
Tổng xuất khẩu		16.432.745	18.545.385	13	5
03	Các chế phẩm ăn được khác...	2.568	5.446	112	75
90	Dụng cụ, thiết bị quang học...	1.218	812	-33	12
08	Quả và quả hạch ăn được...	494	473	-4	24
23	Phế liệu...	1.073	291	-73	-24
21	Các chế phẩm ăn được khác	N/A	105	N/A	N/A

Nguồn: Trademap 2023

Chương 5: Các tiêu chuẩn và quy định Hải quan

Rào cản thương mại

Tunisia là một thành viên sáng lập của Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO). Vào tháng 2 năm 2017, Tunisia đã thông qua Hiệp định Thuận lợi hóa Thương mại (TFA) của WTO và đã trình văn kiện phê chuẩn của mình lên WTO vào tháng 7 năm 2020 cho tất cả các nhóm A, B và C. Tuy nhiên, Tunisia vẫn chưa thông báo ngày cụ thể và chính xác theo nhóm B và đã quá hạn gửi thông báo liên quan đến các yêu cầu hỗ trợ kỹ thuật và hỗ trợ cũng như thông tin về hỗ trợ và xây dựng năng lực (Điều 22.3). Nước này cũng chưa nộp hai thông báo minh bạch liên quan đến: (1) thủ tục nhập khẩu, xuất khẩu và quá cảnh, thông tin liên hệ của các điểm hỏi đáp (Điều 1.4) và (2) các đầu mối liên hệ hợp tác hải quan (Điều 12.2.2).

Trong khi duy trì các hạn chế đối với các lĩnh vực chiến lược được chỉ định bằng cách yêu cầu sự cho phép trước, chính phủ Tunisia đã theo đuổi một chương trình tự do hóa nhập khẩu. Khoảng 97% hàng nhập khẩu không cần xin phép trước.

Tunisia có các rào cản phi thuế quan như yêu cầu về giấy phép nhập khẩu hoặc hạn ngạch đối với một số sản phẩm. Những điều này đặc biệt áp dụng cho hàng tiêu dùng cạnh tranh với hàng tương đương được sản xuất trong nước do các ngành công nghiệp đang phát triển sản xuất hoặc đối với hàng hóa mà sản xuất trong nước được coi là đủ. Hai mặt hàng đáng chú ý bị ảnh hưởng bởi hạn ngạch nhập khẩu là nông sản và ô tô chở người. Hạn ngạch nhập khẩu ô tô ở một dựa trên số lượng linh kiện ô tô do Tunisia sản xuất được sử dụng trong thiết kế ô tô của nhà sản xuất nước ngoài. Các nhà nhập khẩu ô tô phải yêu cầu phần được phân phối từ chính phủ Tunisia để nhận được giấy phép nhập khẩu. Mặc dù hệ thống hạn ngạch này chỉ dành cho ô tô có động cơ nhỏ, nhưng người tiêu dùng Tunisia không thể tự do nhập khẩu ô tô nước ngoài một cách tự nhiên do kiểm soát ngoại hối nghiêm ngặt.

Làm việc trong khuôn khổ các yêu cầu của WTO, Tunisia bảo vệ mạnh mẽ ngành công nghiệp được phẩm trong nước. Tất cả được phẩm nhập khẩu được kiểm soát bởi Nhà thuốc Trung ương, một cơ quan chính phủ trực thuộc Bộ Y tế.

Các thủ tục không nhất quán của Hải quan Tunisia cũng có thể là một trở ngại lớn đối với các nhà nhập khẩu. Các nhà nhập khẩu đã gặp phải tình trạng chậm trễ kéo dài trong quá trình thông quan do các cuộc điều tra kiểm soát kỹ thuật và chất lượng được

yêu cầu nhưng không được thực thi thống nhất đối với các mặt hàng khác nhau. Việc chính phủ sử dụng các hàng rào phi thuế quan đôi khi dẫn đến việc trì hoãn hoặc từ chối các chuyến hàng đến Tunisia.

Các sản phẩm nông nghiệp thường phải chịu thuế nhập khẩu cao và trong một số trường hợp phải đối mặt với các rào cản nhập khẩu khác, chẳng hạn như hạn ngạch. Tunisia thường dành ưu đãi về thuế suất cho nông sản xuất xứ từ các nước Ả Rập và Bắc Phi.

Thuế nhập khẩu

Hàng hóa nhập khẩu vào Tunisia có thể phải chịu thuế nhập khẩu cao tới 200%, tùy thuộc vào sản phẩm. Luật Tài chính 2018 đã tăng thuế đối với một số sản phẩm lên 36%, 30% hoặc 15% trong thời hạn một đến hai năm. Hầu hết các mức thuế này đã được giảm vào năm 2020. Tuy nhiên, thuế suất vẫn ở mức 36% đối với các sản phẩm như mật ong tự nhiên và bơ và 30% đối với các sản phẩm như máy giặt và màn hình video. Nhiều sản phẩm được miễn thuế hoàn toàn như khung xe buýt và xe tải, động cơ dầu, phụ tùng nội hơi, máy tạo khí, tua-bin hơi nước và thủy lực, máy bơm và máy nén, máy giặt khô. Hàng hóa phải chịu một khoản phí thủ tục hải quan bổ sung, hiện chiếm tới 3% tổng số thuế phải trả khi nhập khẩu. Một số mặt hàng nhập khẩu cũng phải chịu thuế giá trị gia tăng (VAT). Thuế VAT cơ bản của Tunisia là 19%, 13% và 7%, với phần lớn hàng hóa chịu thuế 19%. Tunisia tính thuế GTGT trên giá cơ sở của hàng hóa cộng với thuế nhập khẩu, phụ phí và thuế tiêu thụ. Thuế tiêu thụ được áp dụng đối với một số mặt hàng nhập khẩu và mặt hàng tương tự được sản xuất trong nước. Tỷ lệ trên hầu hết các sản phẩm thay đổi từ 10% đến cao nhất là 150%. Mức giá cao nhất được áp dụng cho các mặt hàng xa xỉ. Ôtô có dung tích động cơ lớn cũng chịu mức thuế tiêu thụ cao, với mức thuế lên tới 277% đối với động cơ xăng và 360% đối với động cơ diesel.

Yêu cầu và tài liệu nhập khẩu

Luật Tunisia cấm xuất khẩu ngoại tệ từ Tunisia để thanh toán hàng hóa nhập khẩu trước khi trình lên ngân hàng các tài liệu xác nhận việc vận chuyển hàng hóa vào nước này. Thông thường, các tài liệu từ đơn vị vận chuyển hàng hoặc Hải quan Tunisia được sử dụng để đáp ứng yêu cầu này. Người nhập khẩu có thể nhận được ngoại tệ để thanh toán bằng cách trình các tài liệu này cho ngân hàng thương mại. Để đảm bảo thanh

toán, các nhà xuất khẩu đã sử dụng thư tín dụng không hủy ngang đã được xác nhận hoặc thư tín dụng cho phép “thanh toán dựa trên chứng từ”.

Ngoài các yêu cầu về giấy phép nhập khẩu hiện hành, không yêu cầu tài liệu cụ thể nào để nhập khẩu hàng hóa.

Yêu cầu ghi nhãn và đánh dấu

Các yêu cầu ghi nhãn và đánh dấu tiêu chuẩn được nêu trong Bảo vệ người tiêu dùng năm 1992 (Luật 1992-117). Tuy nhiên, những quy định này không phải lúc nào cũng được thực thi đầy đủ đối với các mặt hàng sản xuất trong nước được sản xuất cho thị trường nội địa. Việc ghi nhãn hàng hóa sản xuất để xuất khẩu phải đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế.

Nhập cảnh tạm thời

Các công ty thành lập tại nước ngoài (Offshore) được phép nhập khẩu hàng hóa vào Tunisia mà không phải trả thuế hải quan một cách giới hạn, chỉ dành cho mục đích chuyên đổi và xuất khẩu lại. Các nhà máy được thành lập dưới hình thức này được coi như kho bãi liên kết và có các nhân viên hải quan riêng. Hàng hóa cũng có thể được cấp phép nhập khẩu tạm thời miễn thuế để sử dụng trong các triển lãm thương mại, nhưng việc có đầy đủ tài liệu trước đó là rất quan trọng. Nếu không có tài liệu đủ, có thể phải trả thuế hải quan cho tài liệu quảng cáo.

Hạn chế và cấm nhập khẩu

Việc nhập khẩu chất nổ và các thiết bị liên quan đến quân sự và an ninh được kiểm soát chặt chẽ và chỉ được phép nhập khẩu khi có giấy phép. Thuốc gây nghiện và các mặt hàng khiêu dâm bị cấm.

Quy định hải quan

Trang web Hải quan Tunisia cung cấp dữ liệu thuế quan trực tuyến. Thông tin này cũng có sẵn cho nhiều nhóm chuyên gia khác nhau, bao gồm cả các công ty vận chuyển hàng hóa, những người được liên kết với một mạng nội bộ chuyên biệt được gọi là Mạng thương mại Tunisia. Trang web của cơ quan hải quan cho biết cách truy cập hệ thống này.

Cơ quan hải quan của Tunisia có thể được liên lạc như sau:

Tổng cục Hải quan

Địa chỉ: Rue Asdrubal Lafayette, 1002 Tunis, Tunisia

Điện thoại: (+216) 71-799-700

Fax: (+216) 71-791-644

Website: <https://www.douane.gov.tn/>

Tiêu chuẩn thương mại

1. Tổng quan

Người tiêu dùng Tunisia dần dần nhận thức về quyền của mình, mong đợi rằng hàng hóa mà họ mua phải đáp ứng các tiêu chuẩn nhất định, chẳng hạn như tiêu chuẩn an toàn. Các sản phẩm có sẵn trên thị trường chợ đen ở Tunisia thường không đáp ứng các tiêu chuẩn an toàn chấp nhận được.

2. Tiêu chuẩn

Tunisia hiện đang áp dụng các tiêu chuẩn ISO 9001. Viện Tiêu chuẩn hóa và Sở hữu Công nghiệp Quốc gia (INNORPI) chịu trách nhiệm thiết lập các tiêu chuẩn quốc gia và đã thiết lập các thủ tục chứng nhận ISO 14000. Nhiều doanh nghiệp trong lĩnh vực công nghiệp đã đạt được chứng chỉ ISO 9001.

3. Thử nghiệm, Giám định và Chứng nhận

Hội đồng Kiểm định Tunisia (TUNAC) là cơ quan kiểm định quốc gia. TUNAC đánh giá và công nhận các tổ chức đánh giá sự phù hợp (nghĩa là các phòng thí nghiệm và các tổ chức kiểm tra và chứng nhận) theo các tiêu chuẩn quốc gia và quốc tế có liên quan.

TUNAC có các thỏa thuận công nhận lẫn nhau với Tổ chức Hợp tác Công nhận Phòng thí nghiệm Quốc tế (ILAC) và Tổ chức Hợp tác Công nhận châu Âu (EA) để công nhận các phòng thí nghiệm về phân tích, thử nghiệm và hiệu chuẩn. TUNAC cũng là một bên ký kết của các thỏa thuận công nhận lẫn nhau với Diễn đàn Công nhận Quốc tế và EA để công nhận các cơ quan chứng nhận về hệ thống quản lý chất lượng và môi trường. Các phòng thí nghiệm và cơ quan kiểm tra quốc tế được phép hoạt động trên thị trường.

4. Công bố Quy chuẩn kỹ thuật

Viện Tiêu chuẩn hóa và Sở hữu Công nghiệp Quốc gia - INNORPI (<http://www.innorpi.tn/en>) có trách nhiệm xuất bản và phối hợp tạo ra các quy chuẩn, tiêu chuẩn và thông tin liên quan, cũng như phát triển các chương trình quy định kỹ thuật chung.

5. Thông tin liên lạc

Các thành viên của Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) được yêu cầu theo Hiệp định về Rào cản Kỹ thuật cho Thương mại (Hiệp định TBT) thông báo tới WTO về đề xuất các quy chuẩn kỹ thuật và quy trình đánh giá phù hợp có thể ảnh hưởng đến thương mại.

- **Hội đồng Công nhận Tunisia (Conseil National d'Accreditation – TUNAC)**

Địa chỉ: 8, Rue de l'Assistance par la Rue Alain Savary,
Cité EL Khadhra 1003 Tunis, Tunisia

Điện thoại: +216 71 806 431 / +216 71 806 916

Fax: +216 71 809 407

Email: tunac@tunac.tn

Website: <http://www.tunac.tn>

- **Viện Tiêu chuẩn hóa và Sở hữu Công nghiệp Quốc gia (Institut National de la Normalisation et de la Propriété Industrielle – INNORPI)**

Địa chỉ: Headquarters in Tunis: Rue 8451 n° 8 par la rue Alain Savary,
BP 57 – Cité El Khadra – 1003 Tunis – Tunisia

Điện thoại: +216 71 806 758

Fax: +216 71 807 071

Email: contact@innorpi.tn

Website: <http://www.innorpi.tn>

- **Trung tâm khu vực Sfax:**

Địa chỉ: 1, rue Bejaya 3000 Sfax – Tunisia

Điện thoại: +216 74 298 223

Fax: +216 74 211 356

Hiệp định thương mại

Khoảng 70% thương mại của Tunisia là với Liên minh châu Âu và Hiệp định liên kết về hàng hóa công nghiệp với EU là hiệp định thương mại tự do quan trọng nhất của Tunisia, được chính thức ký kết vào năm 1996. Khu vực thương mại tự do với EU đã được triển khai hiệu quả vào năm 2008 sau quá trình giảm thuế dần về mức 0% trong vòng 12 năm. Vào cuối năm 2011, EU thông báo sẽ tiến hành "hiệp định thương mại tự do sâu rộng và toàn diện" với Tunisia. Đến tháng 6 năm 2020, cuộc đàm phán vẫn đang diễn ra.

Tunisia đã ký một số hiệp định nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho thương mại, đảm bảo

đầu tư và thương mại hàng hóa. Hiệp định Agadir, một hiệp định khung với Ai Cập, Jordan và Maroc ký kết vào năm 2004, cho phép thương mại tự do giữa các nước ký kết. Tunisia có các hiệp định tự do thương mại song phương riêng với Algeria và Libya, nhưng thương mại với Algeria vẫn còn thấp, trong khi thương mại với Libya đã giảm đáng kể kể từ Cuộc cách mạng Ả Rập. Trong năm 2018, Algeria và Libya chỉ chiếm lần lượt là 4% và 1% trong tổng lượng thương mại của Tunisia. Tunisia cũng là thành viên của Liên minh Arab Maghreb (AMU), bao gồm Mauritania, Maroc, Algeria, Tunisia và Libya.

Mặc dù chủ yếu là một tổ chức chính trị, Liên minh Arab Maghreb (AMU) về mặt danh nghĩa cho phép thương mại miễn thuế giữa các thành viên, nhưng vẫn có một số rào cản trong thương mại. Vào tháng 3 năm 2019, Quốc hội Tunisia thông qua việc gia nhập chính thức của đất nước vào Thị trường chung Đông và Nam Phi (COMESA, một khu vực thương mại tự do chung với 20 quốc gia thành viên từ Libya đến Swaziland). Hơn nữa, Tunisia đang tìm kiếm thành viên của Cộng đồng Kinh tế các quốc gia Tây Phi (ECOWAS) và là một trong những quốc gia ký kết Hiệp định Khu vực Thương mại Tự do châu Phi (AfCFTA).

Vào năm 2010, Tunisia và Libya đã đồng ý loại bỏ tất cả các rào cản hành chính và tài chính gây cản trở cho việc di chuyển hàng hóa và người, nhưng các cuộc cách mạng sau đó tại cả hai quốc gia và tình trạng bất ổn tiếp tục ở Libya đã làm gián đoạn quá trình này. Vào năm 2018, xuất khẩu của Tunisia sang Libya tăng 37,6% so với năm 2017, trong khi nhập khẩu từ Libya tăng 58%. Tunisia là một quốc gia nhập khẩu dầu và trước cuộc cách mạng năm 2011, khoảng 25% dầu thô của Tunisia được cung cấp từ Libya với giá ưu đãi.

Yêu cầu cấp phép cho các dịch vụ chuyên nghiệp

Các công dân nước ngoài không phải là người Tunisia phải có giấy phép làm việc để làm việc tại Tunisia. Giấy phép làm việc dựa trên hợp đồng làm việc chính thức. Theo Điều 8 của Luật 68-7, người nước ngoài phải nhận được sự cho phép từ bộ ngành có thẩm quyền để hành nghề hoặc thực hiện một dịch vụ có phí tại Tunisia.

Chương 6: Môi trường đầu tư

Tổng quan

Năm 2022, nền kinh tế Tunisia tiếp tục bị ảnh hưởng nặng nề do ảnh hưởng của cuộc chiến Nga - Ukraine. Mặc dù phục hồi chậm sau đại dịch COVID-19, GDP của Tunisia chỉ tăng 2,4% vào năm 2022 sau mức tăng 3,1% vào năm 2021 và giảm kỷ lục 8,8% vào năm 2020. Đất nước vẫn đối mặt với tình trạng thất nghiệp cao, lạm phát cao và mức độ nợ công tăng lên, bên cạnh đó còn thiếu các sản phẩm thực phẩm thiết yếu và doanh thu du lịch thấp do chiến tranh Nga và Ukraine.

Vào ngày 25 tháng 7 năm 2021, sau khi có những cuộc biểu tình rộng rãi và tình trạng đình trệ chính trị, Tổng thống Saied đã áp dụng "biện pháp đặc biệt" dựa trên Điều 80 của hiến pháp để miễn nhiệm Thủ tướng Hichem Mechichi, tạm ngừng hoạt động của quốc hội trong vòng 30 ngày và bãi bỏ đặc quyền miễn trừ của các thành viên quốc hội. Vào ngày 23 tháng 8, Saied thông báo kéo dài thời gian "biện pháp đặc biệt" một cách vô thời hạn và vào ngày 22 tháng 9 năm 2021, ông ban hành một sắc lệnh trao cho Tổng thống các quyền lực hành pháp, lập pháp và tư pháp nhất định và quyền phê chuẩn bằng sắc lệnh, nhưng vẫn cho phép thực hiện tiếp những phần giới thiệu và chương 1 và 2, đảm bảo quyền tự do và tự do. Tổ chức xã hội dân sự và nhiều đảng chính trị đã bày tỏ lo ngại rằng qua những sắc lệnh này, Tổng thống Saied đã trao cho mình những quyền lực quyết định chưa từng có, mà không có sự kiểm soát, cân bằng thể chế và trong thời gian không giới hạn. Vào ngày 29 tháng 9 năm 2021, Saied đã bổ nhiệm Najla Bouden Romdhane làm Thủ tướng, và vào ngày 11 tháng 10, cô đã thành lập một chính phủ. Vào ngày 13 tháng 12, Saied thông báo về lịch trình cải cách hiến pháp bao gồm việc tham vấn công chúng và thành lập một ủy ban để xem xét hiến pháp và luật bầu cử, dẫn đến cuộc trưng cầu dân ý quốc gia vào tháng 7 năm 2022. Cuộc bầu cử quốc hội sẽ diễn ra vào tháng 12 năm 2022. Vào ngày 30 tháng 3 năm 2022, Tổng thống ban hành một sắc lệnh chính thức giải tán Quốc hội.

Trong cuộc trưng cầu dân ý ngày 25 tháng 7 năm 2022, 94,6% cử tri đã thông qua hiến pháp mới, phần lớn trong số đó do Tổng thống Saied đích thân soạn thảo. Hiến pháp tập trung quyền lực vào tay tổng thống, loại bỏ sự kiểm tra và cân bằng đối với hành pháp, làm suy yếu quốc hội và trao cho tổng thống quyền tăng cường đối với cơ quan tư pháp và lập pháp. Cuộc bầu cử vào viện đầu tiên của Quốc hội, Hội đồng Đại diện

Nhân dân, được tổ chức vào tháng 12 năm 2022 với tỷ lệ cử tri đi bỏ phiếu là 11,4%. Cuộc bầu cử vào viện thứ hai, Hội đồng khu vực và quận quốc gia, vẫn chưa được công bố (tính đến tháng 4 năm 2023). Các nhà quan sát quốc tế và trong nước đánh giá cuộc bầu cử quốc hội tháng 12/2022 được tổ chức tốt về mặt kỹ thuật nhưng thiếu tính chính thống và chưa đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế.

Trước đại dịch và các quyết định của Tổng thống Saied vào ngày 25 tháng 7 năm 2021, chính phủ liên tiếp đã tiến hành một số cải cách cấu trúc cần thiết để cải thiện môi trường kinh doanh của Tunisia, bao gồm luật phá sản cải tiến, mã đầu tư, một "the negative list - danh sách từ chối" ban đầu, luật cho phép đối tác công tư và một luật bổ sung nhằm cải thiện môi trường đầu tư. Vào tháng 6 năm 2018, Chính phủ Tunisia đã khuyến khích khởi nghiệp thông qua Đạo luật Khởi nghiệp. Vào tháng 1 năm 2019, Chính phủ Tunisia đã thông qua một luật ngân sách mới để đảm bảo sự minh bạch ngân sách hơn và thông báo cho công chúng về các dự án đầu tư của chính phủ trong một khoảng thời gian 3 năm. Những cải cách này nhằm giúp Tunisia thu hút cả đầu tư nước ngoài và trong nước.

Tuy nhiên, vẫn tồn tại nhiều rào cản quan trọng đối với việc đầu tư và cần tiến hành thêm các cải cách kinh tế. Các doanh nghiệp nhà nước đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế Tunisia và một số ngành không mở cửa cho đầu tư nước ngoài. Ngành kinh tế phi chính thức, được ước tính chiếm 40% đến 60% tổng nền kinh tế, vẫn còn vấn đề, vì các doanh nghiệp hợp pháp phải cạnh tranh với hàng hóa buôn lậu. Do thâm hụt ngân sách ngày càng tăng, Chính phủ Tunisia đã tìm kiếm sự hỗ trợ vay quốc tế vào năm 2021. Vào tháng 2 năm 2022, đã diễn ra các cuộc thảo luận cấp cao về cải cách kinh tế và cắt giảm chi tiêu của Chính phủ và IMF, với hy vọng đạt được thỏa thuận về gói vay IMF. Chương trình như vậy có thể bao gồm các cải cách cơ cấu.

Những điểm mạnh của Tunisia bao gồm vị trí gần châu Âu, châu Phi cận Sahara và Trung Đông; các hiệp định ưu đãi hoặc tự do thương mại với EU và nhiều quốc gia châu Phi; lực lượng lao động có trình độ cao và sự quan tâm mạnh mẽ trong việc thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI). Các ngành như thực phẩm, hàng không vũ trụ, hạ tầng, năng lượng tái tạo (đặc biệt là hydro xanh), công nghệ viễn thông và dịch vụ vẫn tiềm năng. Sự suy giảm giá trị đồng dinar trong những năm gần đây đã tăng cường hoạt động đầu tư và xuất khẩu trong lĩnh vực sản xuất linh kiện điện tử và ngành dệt may.

Bảng 1: Các số liệu và xếp hạng chính

Tiêu chuẩn đánh giá	Năm	Chỉ số/thứ hạng	Địa chỉ website
Chỉ số cảm nhận tham nhũng TI	2022	85 of 180	http://www.transparency.org/research/cpi/overview
Chỉ số đổi mới toàn cầu	2022	73 of 132	https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator
Bình quân đầu người (GNI)	2022	3.840 USD	https://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD

Mở cửa và hạn chế đầu tư nước ngoài

1. Chính sách đối với đầu tư trực tiếp nước ngoài

Chính phủ Tunisia (GOT) đã nỗ lực cải thiện môi trường kinh doanh và thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI). GOT ưu tiên thu hút và giữ chân nhà đầu tư, đặc biệt là trong các vùng nội địa chưa phát triển và giảm thất nghiệp bằng cách cung cấp miễn thuế, trợ cấp đóng góp bảo hiểm xã hội cho việc tuyển dụng mới và cung cấp các khoản thưởng đầu tư. Tuy nhiên, chính sách của chính phủ không phải lúc nào cũng đạt được dòng vốn đầu tư nước ngoài vào Tunisia như dự kiến và các diễn biến chính trị đã có tác động làm giảm điều đó. Hiện có hơn 3.700 công ty nước ngoài hoạt động tại Tunisia và trong quá khứ, chính phủ đã khuyến khích dòng vốn FDI định hướng xuất khẩu trong các ngành chủ chốt như trung tâm cuộc gọi, điện tử, hàng không vũ trụ, linh kiện ô tô, dệt may, da giày, ngành nông sản-thực phẩm và các ngành sản xuất nhẹ khác. Trong nửa đầu năm 2021, các ngành thu hút FDI nhiều nhất là điện tử và điện (31,3%), năng lượng (29%), dịch vụ (10%), cơ khí (8,2%) và nông sản-thực phẩm (7,4%). Cơ sở hạ tầng không đủ ở các vùng nội địa dẫn đến sự tập trung đầu tư nước ngoài tại thủ đô Tunis và các vùng ngoại ô (54,7%), vùng ven biển phía bắc (20%), vùng ven biển phía đông (18,8%) và vùng phía tây bắc (5,7%). Các vùng phía tây và phía nam nội địa chỉ thu hút 0,8% đầu tư nước ngoài mặc dù có các chính sách khuyến khích thuế đặc biệt cho các vùng đó.

Vào tháng 9 năm 2016, Quốc hội Tunisia đã thông qua Luật Đầu tư (#2016-71) và có hiệu lực từ ngày 1 tháng 4 năm 2017 nhằm khuyến khích quản lý đầu tư có trách nhiệm. Luật quy định việc thành lập ba tổ chức lớn:

- Hội đồng Đầu tư Cao cấp, có nhiệm vụ thực hiện các cải cách pháp lý được quy định trong luật đầu tư và quyết định về các chính sách ưu đãi cho các dự án quan trọng quốc gia (được xác định là các dự án đầu tư trên 50 triệu dinar (17,9 triệu USD) và tạo việc làm cho 500 người trở lên).
- Cơ quan Đầu tư Tunisia, có nhiệm vụ quản lý các dự án đầu tư từ trên 15 triệu dinar (5,4 triệu USD) đến dưới 50 triệu dinar (17,9 triệu USD). Các dự án đầu tư dưới 15 triệu dinar (5,4 triệu USD) được quản lý bởi Cơ quan Khuyến khích Công nghiệp và Đổi mới (APII).

• Quỹ Đầu tư Tunisia, cung cấp nguồn vốn cho gói khuyến khích đầu tư nước ngoài. Các cơ quan này đã được thành lập vào năm 2017. Tuy nhiên, Cơ quan Khuyến khích Đầu tư Nước ngoài (FIPA) vẫn tiếp tục là cơ quan chính của Tunisia để khuyến khích đầu tư nước ngoài. FIPA có cơ chế 1 cửa để hỗ trợ các nhà đầu tư nước ngoài. FIPA cung cấp thông tin về cơ hội đầu tư, tư vấn về điều kiện phù hợp cho thành công tại quốc gia này, hỗ trợ và quản lý trong quá trình thành lập và triển khai dự án và tạo thuận lợi trong việc liên hệ và đối thoại với các cơ quan chính phủ khác.

Dựa trên Luật Đầu tư năm 2016 (điều 7), nhà đầu tư nước ngoài có cùng quyền lợi và nghĩa vụ như nhà đầu tư Tunisia. Tunisia khuyến khích giao tiếp với nhà đầu tư thông qua các văn phòng FIPA trên toàn quốc.

2. Giới hạn về kiểm soát nước ngoài và quyền sở hữu và thành lập tư nhân

Đầu tư nước ngoài được phân loại thành hai loại:

- Đầu tư ở nước ngoài (Offshore) được xác định là các thực thể thương mại mà vốn nước ngoài chiếm ít nhất 66% vốn chủ sở hữu và ít nhất 70% sản phẩm được dành cho thị trường xuất khẩu. Tuy nhiên, đầu tư trong một số ngành có thể được phân loại là "offshore" với tỷ lệ sở hữu vốn nước ngoài thấp hơn. Ví dụ, sở hữu vốn nước ngoài trong ngành nông nghiệp không được vượt quá 66% và nhà đầu tư nước ngoài không thể trực tiếp sở hữu đất nông nghiệp, nhưng đầu tư trong lĩnh vực nông nghiệp vẫn có thể được phân loại là "offshore" nếu đạt đủ ngưỡng xuất khẩu.
- Đầu tư trong nước (Onshore) giới hạn sở hữu vốn nước ngoài tối đa 49% trong hầu hết các dự án phi công nghiệp. Đầu tư "Onshore" trong lĩnh vực công nghiệp có thể

có sở hữu vốn nước ngoài 100%, tùy thuộc vào sự chấp thuận của chính phủ.

Theo Luật Đầu tư năm 2016 (điều 4), một danh sách các ngành kinh doanh nêu rõ những loại đầu tư phải được chính phủ phê duyệt (“the negative list - danh sách từ chối”) được quy định bởi nghị định số 417 ngày 11 tháng 5 năm 2018. Các ngành này bao gồm tài nguyên thiên nhiên; vật liệu xây dựng; vận tải bằng đường bộ, đường thủy và đường hàng không; ngân hàng, tài chính và bảo hiểm; các ngành công nghiệp gây hại và gây ô nhiễm; y tế; giáo dục và viễn thông. Nghị định xác định thời hạn để phản hồi yêu cầu phê duyệt đối với hầu hết các cơ quan chính phủ và đặt một thời hạn 60 ngày cho tất cả các cơ quan quyết định chính phủ khác không được đề cập cụ thể trong nghị định. Nghị định có hiệu lực từ ngày 1 tháng 7 năm 2018.

Vào tháng 6 năm 2021, chính phủ thông báo về việc loại bỏ yêu cầu phê duyệt của chính phủ đối với 27 hoạt động kinh doanh trong các ngành khác nhau, chiếm khoảng 10% tổng số loại hoạt động cần phê duyệt. Sự thay đổi này cho phép các nhà đầu tư nước ngoài và trong nước mở doanh nghiệp theo các điều kiện được nêu chi tiết trong sổ thông số kỹ thuật mà không cần giấy phép của chính phủ. Hành động này nhằm hồi sinh một nền kinh tế bị ảnh hưởng nặng nề bởi đại dịch COVID-19 và thúc đẩy đầu tư trong các lĩnh vực như du lịch, vận tải, tài chính và năng lượng tái tạo.

Ví dụ, không còn yêu cầu phê duyệt từ các cơ quan chính phủ cho các dự án kinh doanh như mở trung tâm mua sắm và siêu thị, vận hành một số loại máy bay để phục vụ du lịch và giải trí, quản lý danh mục tài chính bởi các công ty nước ngoài, tổ chức các sự kiện thể thao, sản xuất xi măng, tự sản xuất điện từ năng lượng tái tạo dưới 1 megawatt, nhập khẩu và tiếp thị phim, bán và phân phối thuốc lá và rượu và nhập khẩu quần áo đã qua sử dụng. Mặc dù nghị định của chính phủ vẫn chưa được công bố, việc loại bỏ các loại giấy phép dự kiến sẽ cải thiện môi trường đầu tư tại Tunisia.

3. Đánh giá chính sách đầu tư khác

WTO đã hoàn thành Đánh giá chính sách thương mại đối với Tunisia vào tháng 7 năm 2016. Báo cáo có tại đây: https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp441_e.htm.

Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) đã hoàn thành Đánh giá chính sách đầu tư cho Tunisia vào tháng 11 năm 2012. Báo cáo có tại đây: <http://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/tunisia-investmentpolicyreview-oecd.htm>.

Danh sách các xung đột môi trường của Tunisia trên Bản đồ Công lý Môi trường có

sẵn tại <https://ejatlas.org/country/tunisia>

4. Tạo thuận lợi kinh doanh

Vào tháng 5 năm 2019, Quốc hội Tunisia đã thông qua luật 2019-47, một luật tổng quát có tác động lên pháp luật trong tất cả các lĩnh vực. Luật này được thiết kế nhằm cải thiện môi trường kinh doanh của đất nước. Luật đã đơn giản hóa quy trình thành lập doanh nghiệp, cho phép các phương thức tài chính mới, cải thiện quy định về quản trị doanh nghiệp và cung cấp cho tư nhân quyền được hoạt động dự án trong khuôn khổ đối tác công tư (PPP).

Luật này và các luật đầu tư trước đây đều được tham khảo trên trang web của Hội nghị Liên hợp quốc về Thương mại và Phát triển (UNCTAD): <https://investmentpolicy.unctad.org/country-navigator/221/tunisia>.

Cơ quan Xúc tiến Công nghiệp và Đổi mới (APII) và Cơ quan Đầu tư Tunisia (TIA) là đầu mối đăng ký kinh doanh. Khai báo dự án trực tuyến đối với dự án thuộc lĩnh vực công nghiệp, dịch vụ dành cho cả nhà đầu tư trong nước và nước ngoài có tại: www.tunisieindustrie.nat.tn/en/doc.asp?mcat=16&mrub=122.

Nền tảng trực tuyến TIA mới năm 2019 cho phép các nhà đầu tư tiềm năng khai báo điện tử việc thành lập, mở rộng và gia hạn các loại dự án đầu tư. Nền tảng cũng cho phép nhà đầu tư thành lập doanh nghiệp mới, yêu cầu giấy phép đặc biệt và nộp đơn xin hưởng các ưu đãi đầu tư và thuế. Thông tin có tại: <https://www.tia.gov.tn/>.

APII đã cố gắng đơn giản hóa quy trình đăng ký kinh doanh bằng cách tạo ra một cơ quan một cửa cung cấp dịch vụ đăng ký giấy tờ pháp lý với cơ quan thuế, thư ký tòa án, công báo Tunisia và hải quan. Cơ quan một cửa này còn có các chuyên gia tư vấn từ Cơ quan Xúc tiến Đầu tư, Bộ Việc làm, Cơ quan An sinh Xã hội Quốc gia (CNSS), dịch vụ bưu chính, Bộ Nội vụ và Bộ Thương mại và Phát triển Xuất khẩu. Quá trình đăng ký có thể trễ do một số cơ quan có quy trình nội bộ lâu hơn. Trước khi đăng ký, doanh nghiệp phải khởi tạo một bản tuyên bố trực tuyến, sau đó APII sẽ cung cấp thông báo nhận trong vòng 24 giờ.

Đối với nông nghiệp và thủy sản, thông tin đăng ký kinh doanh có thể được tìm thấy trên trang web của Cơ quan Xúc tiến Đầu tư Nông nghiệp (APIA): www.apia.com.tn.

Vào tháng 2 năm 2022, APIA công bố thành lập dịch vụ khai báo đầu tư trực tuyến 100% cho các nhà đầu tư Tunisia và nước ngoài trong các dự án nông nghiệp. Dịch vụ trực tuyến cung cấp cho nhà đầu tư giấy chứng nhận khai báo đầu tư điện tử (ở dạng

PDF) được xác thực bằng mã QR. Dịch vụ này có thể được truy cập thông qua “Espace Promoteur” (apia.com.tn).

Trong ngành du lịch, doanh nghiệp phải đăng ký với Tổng cục Du lịch tại: <http://www.tourisme.gov.tn/en/investing/administrative-services.html>.

Đầu mối liên hệ chính của các nhà đầu tư và công ty nước ngoài đã thành lập là Cơ quan Đầu tư Tunisia (TIA): <https://www.tia.gov.tn/en> và Cơ quan Xúc tiến Đầu tư Nước ngoài (FIPA): <http://www.investintunisia.tn>.

5. Đầu tư ra nước ngoài

Chính phủ Tunisia (GOT) không khuyến khích đầu tư ra nước ngoài và việc chuyển vốn ra nước ngoài được Ngân hàng Trung ương kiểm soát chặt chẽ.

Hiệp định thuế và đầu tư song phương

Tunisia đã ký 62 hiệp định đầu tư song phương, trong đó có 39 hiệp định có hiệu lực: <https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/countries/213/tunisia>

Hiệp định Khung Thương mại và Đầu tư (TIFA) năm 2002 giữa Tunisia và Hoa Kỳ vẫn còn hiệu lực. Một cuộc họp của Hội đồng Thương mại và Đầu tư Song phương vào tháng 5 năm 2021 đã giúp thúc đẩy sự tham gia và nỗ lực cải cách hợp tác. Hiệp định Đầu tư Song phương (BIT) giữa Tunisia và Hoa Kỳ có hiệu lực từ năm 1993 và một thỏa thuận song phương về tránh đánh thuế kép đã có hiệu lực từ tháng 1 năm 1990.

Vào tháng 12 năm 2019, Bộ Tài chính Tunisia đã ban hành công hàm số. 27/2019 để hỗ trợ các công ty nước ngoài, sử dụng các hiệp định thuế song phương để tránh đánh thuế hai lần, hình phạt hoặc thuế bổ sung đối với các công ty cư trú tại các lãnh thổ có đặc quyền về thuế.

Tunisia và Hoa Kỳ đã ký kết Hiệp định Chính phủ liên quan đến Đạo luật tuân thủ thuế đối với các tài khoản nước ngoài (FATCA), có hiệu lực từ tháng 9 năm 2019. FATCA yêu cầu các tổ chức tài chính nước ngoài báo cáo cho Cục Thuế Nội địa Mỹ (IRS) thông tin về các tài khoản tài chính do người nộp thuế Hoa Kỳ sở hữu hoặc các thực thể nước ngoài mà người nộp thuế Hoa Kỳ nắm giữ quyền sở hữu đáng kể.

Tunisia có các hiệp định thương mại đa phương và song phương với khoảng 127 quốc gia, bao gồm các nước láng giềng, Libya và Algeria. Tunisia đã gia nhập Thị trường chung Đông và Nam Phi (COMESA) vào tháng 7 năm 2018 và đang tìm kiếm tư cách

thành viên của Cộng đồng Kinh tế các Quốc gia Tây Phi (ECOWAS). Vào tháng 1 năm 2008, Hiệp định liên kết của Tunisia với EU có hiệu lực. Hiệp định này đã loại bỏ các mức thuế quan đối với tất cả hàng hóa chế tạo ngoại trừ một số ngoại lệ, chẳng hạn như ô tô du lịch, vẫn được nhập khẩu vào Tunisia thông qua hệ thống hạn ngạch hàng năm được thành lập từ năm 1995. Các sản phẩm nông nghiệp cũng phải chịu thuế quan và/hoặc hạn ngạch và dịch vụ không được bao gồm trong hiệp định này. Tunisia và EU đang đàm phán một hiệp định thương mại tự do chính thức nhưng vẫn chưa được ký kết. Ngoài ra, Tunisia còn là thành viên ký kết Cơ quan bảo lãnh đầu tư đa phương (MIGA) của Ngân hàng Thế giới, nơi cung cấp bảo hiểm rủi ro chính trị cho khu vực tư nhân. Tunisia là thành viên của Tổ chức Thương mại Thế giới và duy trì các thỏa thuận song phương với Thổ Nhĩ Kỳ và các quốc gia thành viên của Hiệp hội Thương mại Tự do châu Âu (EFTA), cũng như thỏa thuận đa phương với các quốc gia khác trong Liên minh các quốc gia Ả Rập.

Năm 2013, Quốc hội Tunisia đã thông qua Công ước đa phương của OECD về hỗ trợ hành chính lẫn nhau trong các vấn đề thuế.

Năm 2018, Tunisia đã ký kết Khung chương trình toàn diện OECD về Thanh lọc lợi nhuận và Chuyển giao lợi nhuận (BEPS) và tham gia Giải pháp Hai Trụ đề cập đến các thách thức thuế phát sinh từ quá trình số hóa của nền kinh tế vào tháng 10 năm 2021.

Thông tin chi tiết có sẵn tại: Về – OECD BEPS: <https://www.oecd.org/tax/beps/about/>

Vào tháng 4 năm 2020, Diễn đàn Toàn cầu của OECD về Tính minh bạch và Trao đổi Thông tin về Mục đích Thuế đã đánh giá Tunisia là "Phần lớn Tuân thủ" đối với tiêu chuẩn trao đổi thông tin theo yêu cầu (EOIR): https://www.oecd-ilibrary.org/fr/taxation/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes-tunisia-2020-second-round_fdeb6766-en

Ngày 6/4/2023, Tunisia đã hoàn tất những thủ tục pháp lý và điều kiện kỹ thuật để thực hiện các quy định của Hiệp định khu vực tự do mậu dịch lục địa châu Phi (AfCFTA). Theo thông cáo của Bộ Thương mại và Phát triển xuất khẩu nước này, các doanh nghiệp xuất nhập khẩu và phân phối có thể sử dụng mẫu chứng nhận xuất xứ của AfCFTA đối với các hoạt động ngoại thương trong khuôn khổ hiệp định này. Giấy chứng nhận xuất xứ do Phòng Thương mại và Công nghiệp cấp cho phép các tác nhân kinh tế có thể hưởng những ưu đãi liên quan đến thuế quan và những loại thuế tương đương. Tunisia là một trong 8 nước (cùng với Ai Cập, Ghana, Cameroon, Rwanda,

Kenya, Tanzania và đảo Mauritius) đã bắt đầu triển khai AfCFTA trong khuôn khổ «Sáng kiến thương mại có hướng dẫn». Sáng kiến này đã được Ban thư ký AfCFTA đưa ra ngày 7/10/2022 nhằm tạo điều kiện thực hiện những trao đổi thương mại tự do của 96 mặt hàng trong đó có chè, cà phê, các sản phẩm làm từ thịt bò chế biến, đường, trái cây khô, thuốc, cao su, đồ dùng làm bếp bằng nhôm, thép và sản phẩm bằng gỗ. Là động lực cho các doanh nghiệp châu Phi, sáng kiến giúp chuẩn bị cho việc thực hiện về mặt pháp lý và thể chế hiệp định để triển khai ở quy mô lớn hơn với khối lượng hàng hóa giao dịch dự kiến tăng gấp 3 lần vào năm 2023 khi số lượng nước các nước thành viên tham gia sáng kiến ngày càng tăng.

Chế độ pháp lý

1. Tính minh bạch của hệ thống quản lý

Hiện tại, Hiến pháp cung cấp cho công dân khả năng lựa chọn chính phủ của mình thông qua các cuộc bầu cử định kỳ tự do và công bằng, được tổ chức bằng phiếu bầu kín và dựa trên quyền bầu cử phổ quát và bình đẳng. Vào ngày 25 tháng 7, dựa trên những cuộc biểu tình rộng khắp và tình trạng tê liệt chính trị, Tổng thống Saied đã áp dụng Điều 80 của Hiến pháp và thực hiện "biện pháp đặc biệt" để sa thải Thủ tướng Hichem Mechichi, đình chỉ hoạt động của quốc hội trong 30 ngày và bãi bỏ sự miễn trừ trách nhiệm pháp lý cho các thành viên quốc hội. Vào ngày 23 tháng 8, Tổng thống Saied thông báo kéo dài vô thời hạn cho "biện pháp đặc biệt" và vào ngày 22 tháng 9, ông ban hành sắc lệnh cấp cho mình những quyền lực hành pháp, lập pháp và tư pháp nhất định, và quyền cai trị bằng sắc lệnh, tuân thủ quyền được bảo đảm trong Hiến pháp. Các tổ chức xã hội dân sự chỉ trích tổng thống vì đã tự trao cho mình những quyền ra quyết định chưa từng có mà không có sự kiểm tra, cân bằng thể chế và trong thời gian không giới hạn. Vào ngày 29 tháng 9, Tổng thống Saied bổ nhiệm Najla Bouden Romdhane làm thủ tướng và vào ngày 11 tháng 10, bà thành lập một chính phủ gồm 24 bộ trưởng và một ngoại trưởng. Vào ngày 13 tháng 12, Tổng thống Saied đã công bố một mốc thời gian bao gồm tham vấn cộng đồng và thành lập ủy ban sửa đổi hiến pháp và luật bầu cử, dẫn đến cuộc trưng cầu dân ý toàn quốc vào tháng 7 năm 2022. Cuộc bầu cử quốc hội diễn ra vào tháng 12 năm 2022. Theo cuộc khảo sát địa phương, các biện pháp này được ủng hộ rộng rãi, mặc dù một số nhóm xã hội dân sự và các đảng chính trị đã có thể hiện lo ngại về sự thiếu minh bạch và tính toàn diện các hành động của Saied. Vào ngày 30 tháng 3, Tổng thống đã ban hành sắc lệnh chính

thức giải tán Quốc hội.

Sau khi được thông qua, tất cả các luật, nghị định và quy định đều được công bố trên trang web của Công báo và được Chính phủ thi hành ở cấp quốc gia. Trước đây, Chính phủ chưa thực hiện nhiều bước chủ động nhằm nâng cao nhận thức của người dân về giai đoạn tham vấn cộng đồng đối với các dự thảo luật và nghị định mới. Nhiều dự thảo luật, chẳng hạn như luật ngân sách, đã được xem xét trước khi đệ trình để bỏ phiếu lần cuối dưới áp lực của xã hội dân sự. Các hiệp hội doanh nghiệp, phòng thương mại, công đoàn và các đảng phái chính trị đã rà soát Luật Đầu tư 2016 trước khi thông qua lần cuối.

Vào tháng 1 năm 2019, Quốc hội Tunisia đã thông qua Luật Ngân sách Cơ cấu, đây là luật nền tảng xác định các giới hạn cho quy trình lập ngân sách hàng năm của chính phủ. Luật này nhằm đưa quy trình ngân sách vào đúng quỹ đạo với các nguyên tắc được thể hiện trong Hiến pháp năm 2014 bằng cách mở rộng vai trò của Quốc hội trong quy trình ngân sách và tăng cường độc lập tài chính của các cơ quan lập pháp và tư pháp. Luật yêu cầu chính phủ tổ chức ngân sách của mình theo mục tiêu chính sách, chi tiết dự báo ngân sách trong khoảng thời gian 3 năm và điều chỉnh hệ thống kế toán để đảm bảo tính minh bạch cao hơn.

Do việc đình chỉ hoạt động của Quốc hội Tunisia từ ngày 25 tháng 7 năm 2021, Luật ngân sách Tunisia năm 2022 đã được thông qua trực tiếp bởi sắc lệnh của Tổng thống số 2021-21 vào ngày 28 tháng 12 năm 2021.

Vào tháng 5 năm 2020, chính phủ ban hành nghị định số 2020-316, thiết lập các điều kiện và thủ tục đơn giản hóa để cấp phép dự án và giám sát chúng dựa trên cách tiếp cận hợp tác công tư (PPP) mới. Nghị định nhằm mục tiêu thúc đẩy đầu tư bởi các doanh nhân trẻ (dưới 35 tuổi) và các dự án có quy mô khác nhau, bao gồm cả những dự án có giá trị dưới 15 triệu dinar (5,5 triệu USD).

Không phải tất cả các thủ tục kế toán, pháp lý và quy định đều phù hợp với tiêu chuẩn quốc tế. Các công ty niêm yết công khai tuân thủ các chuẩn mực kế toán quốc gia.

Trước ngày 25 tháng 7, Quốc hội có quyền giám sát chính phủ nhưng không thể đảm bảo rằng tất cả các quy trình hành chính đều được tuân thủ. Sau biện pháp đặc biệt được Tổng thống Saied áp dụng vào ngày 25 tháng 7 đình chỉ hoạt động của Quốc hội, Hội đồng Bộ trưởng do Tổng thống Saied và đôi khi Thủ tướng Bouden dẫn đầu đã xem xét và phê duyệt các sắc lệnh. Vào ngày 30 tháng 3, Tổng thống Saied ban hành

một sắc lệnh chính thức giải tán Quốc hội. Quốc hội sẽ được thành lập sau cuộc bầu cử lập pháp vào tháng 12 năm 2022.

Các chỉ số toàn cầu về quản trị theo quy định của Ngân hàng Thế giới dành cho Tunisia có tại đây: <http://rulemaking.worldbank.org/en/data/explorecountries/tunisia>.

Tunisia là thành viên của Đối tác Chính phủ Mở, một sáng kiến đa phương nhằm mục tiêu đạt được cam kết cụ thể từ các chính phủ nhằm thúc đẩy tính minh bạch, tăng cường quyền lực cho công dân, chống tham nhũng và tận dụng công nghệ mới để củng cố quản trị: <http://www.opengovpartnership.org/country/tunisia>.

Trước ngày 25/7, hầu hết các vấn đề tài chính công và nghĩa vụ nợ của Tunisia đều được Quốc hội tranh luận và biểu quyết. Kể từ ngày 25/7, Hội đồng Bộ trưởng đã thảo luận và thông qua tài chính của Tunisia.

Nhìn chung, Tunisia thúc đẩy việc công bố thông tin về môi trường, xã hội và quản trị (ESG) của các công ty để tạo điều kiện minh bạch nhưng không yêu cầu điều đó.

2. Những cân nhắc về quy định quốc tế

Như một phần của cuộc đàm phán hướng tới một hiệp định thương mại tự do toàn diện với EU, chính phủ Tunisia đang xem xét việc kết hợp một số tiêu chuẩn của EU vào các quy định trong nước.

Tunisia đã trở thành thành viên của WTO vào năm 1995 và được yêu cầu thông báo cho WTO về các dự thảo quy định kỹ thuật về Rào cản Kỹ thuật trong Thương mại (TBT). Tuy nhiên, vào tháng 10 năm 2018, Bộ Thương mại đã phát hành một văn bản hướng dẫn tạm thời hạn chế nhập khẩu một số mặt hàng cụ thể mà không tuân thủ quy trình thông báo của WTO, gây ảnh hưởng tiêu cực đến một số hoạt động kinh doanh mà không có thông báo trước.

Vào tháng 2 năm 2017, Tunisia đã thông qua Hiệp định Thuận lợi hóa Thương mại (TFA) của WTO và đã trình văn kiện phê chuẩn của mình lên WTO vào tháng 7 năm 2020 cho tất cả các nhóm A, B và C. Tuy nhiên, Tunisia vẫn chưa thông báo ngày cụ thể và chính xác theo nhóm B và đã quá hạn gửi thông báo liên quan đến các yêu cầu hỗ trợ kỹ thuật và hỗ trợ cũng như thông tin về hỗ trợ và xây dựng năng lực (Điều 22.3). Nước này cũng chưa nộp hai thông báo minh bạch liên quan đến: (1) thủ tục nhập khẩu, xuất khẩu và quá cảnh, thông tin liên hệ của các điểm hỏi đáp (Điều 1.4) và (2) các đầu mối liên hệ hợp tác hải quan (Điều 12.2.2).

3. Hệ thống pháp luật và tính độc lập tư pháp

Hệ thống pháp luật của Tunisia mang tính thể tục và dựa trên luật Napoleon Pháp và đáp ứng các tiêu chuẩn của Liên minh châu Âu. Trong khi Hiến pháp Tunisia năm 2014 bảo đảm sự độc lập của hệ thống tư pháp, các cải cách theo quy định Hiến pháp về tòa án và cải cách tư pháp rộng hơn vẫn đang tiếp tục triển khai. Trích dẫn sự tham nhũng trong hệ thống tư pháp, vào ngày 12 tháng 2, Saied đã giải tán Hội đồng Tư pháp Tối cao, cơ quan tư pháp cao nhất chịu trách nhiệm về phân công tư pháp cũng như thực thi tiêu chuẩn đạo đức và kỷ luật và thay thế Hội đồng này bằng một hội đồng tạm thời. Tunisia có một luật thương mại bằng văn bản nhưng không có tòa án thương mại chuyên biệt. Quy định hoặc hành động thi hành có thể được kháng cáo tại Tòa án phúc thẩm.

4. Luật và quy định về đầu tư trực tiếp nước ngoài

Luật Đầu tư năm 2016 hướng các ưu đãi thuế hướng tới thúc đẩy phát triển khu vực, công nghệ và các sản phẩm có giá trị gia tăng cao, nghiên cứu và phát triển (R&D), đổi mới doanh nghiệp vừa và nhỏ (SME) và lĩnh vực giáo dục, giao thông, y tế, văn hóa và bảo vệ môi trường. Các nhà đầu tư nước ngoài có thể đăng ký trực tuyến các ưu đãi của chính phủ thông qua trang web của Cơ quan Đầu tư Tunisia (TIA): <https://www.tia.gov.tn/en>.

Trang web chính thức được cung cấp bởi Cơ quan Khuyến khích Đầu tư và Đổi mới, là nơi cho các nhà đầu tư tìm kiếm các luật và quy định liên quan, thông tin có tại: <http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/doc.asp?mcat=12&mrub=209>. Đạo luật Đầu tư năm 2016 (điều 15) yêu cầu thành lập Điểm Liên lạc Duy nhất cho Nhà đầu tư để hỗ trợ các nhà đầu tư mới và hiện có trong việc khởi động và mở rộng dự án của họ.

Ngoài ra, từ năm 2015 trở đi, Quốc hội đã thông qua một số cải cách kinh tế, bao gồm các luật liên quan đến năng lượng tái tạo, cạnh tranh, đối tác công tư (PPP), phá sản và sự độc lập của Ngân hàng Trung ương Tunisia, cũng như Luật Khởi nghiệp để thúc đẩy tạo ra các doanh nghiệp mới và khởi nghiệp.

5. Luật cạnh tranh và chống độc quyền

Luật Cạnh tranh năm 2015 đã thành lập Hội đồng Cạnh tranh do Chính phủ bổ nhiệm nhằm giảm sự can thiệp của chính phủ vào nền kinh tế và thúc đẩy cạnh tranh dựa trên cung cầu.

Luật này đã không có hiệu lực đối với các thỏa thuận trước đây đã thiết lập giá cả, hạn chế cạnh tranh tự do hoặc hạn chế sự tham gia của các công ty mới cũng như những

thỏa thuận kiểm soát sản xuất, phân phối, đầu tư, tiến bộ kỹ thuật hoặc trung tâm cung ứng. Mặc dù luật đảm bảo giá cả tự do đối với hầu hết các sản phẩm và dịch vụ, nhưng vẫn có một số mặt hàng được bảo vệ, như bánh mì, đường, sữa, nước và điện, mà Chính phủ Tunisia vẫn có thể can thiệp vào việc định giá. Hơn nữa, trong trường hợp đặc biệt xảy ra sự tăng giá đột ngột hoặc sụt giá mạnh, như tăng giá đáng kể của khẩu trang y tế, nước rửa tay và sản phẩm khử trùng trong đại dịch COVID-19, Bộ Công thương và Phát triển Xuất khẩu dự phòng quyền quyết định điều chỉnh giá trong khoảng thời gian tối đa là 6 tháng. Bộ này cũng có thể can thiệp vào một số ngành khác để đảm bảo cạnh tranh tự do và công bằng. Tuy nhiên, Hội đồng Cạnh tranh có thể giải quyết các ngoại lệ cho chính sách chống độc quyền nếu xem là cần thiết cho tiến bộ kỹ thuật hoặc kinh tế tổng thể.

Hội đồng Cạnh tranh cũng có quyền điều tra các trường hợp ức chế cạnh tranh và đưa ra các khuyến nghị cho Bộ Công thương và Phát triển Xuất khẩu theo yêu cầu của Bộ. Các quyết định của Hội đồng Cạnh tranh bao gồm từ việc ra lệnh tạm ngừng hoạt động tạm thời của một doanh nghiệp đến các biện pháp phạt và tiền phạt có thể lên đến tối đa 10% doanh thu của doanh nghiệp.

6. Tước quyền sở hữu và bồi thường

Đạo luật Đầu tư năm 2016 (điều 8) quy định rằng tài sản của nhà đầu tư không thể bị tước đoạt trừ trường hợp lợi ích công cộng. Trong trường hợp tước đoạt, phải tuân thủ các thủ tục pháp lý, thực hiện mà không phân biệt đối xử dựa trên quốc tịch và đảm bảo bồi thường công bằng và hợp lý.

7. Giải quyết tranh chấp

7.1. Công ước ICSID và Công ước New York

Tunisia là thành viên của Trung tâm giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế (ICSID) và là bên ký kết Công ước New York 1958 về công nhận và thi hành các phán quyết của trọng tài nước ngoài.

7.2. Giải quyết tranh chấp giữa nhà đầu tư và nhà nước

Các khoản đầu tư của Hoa Kỳ tại Tunisia được bảo vệ bởi luật quốc tế như quy định trong Hiệp định Đầu tư Song phương Hoa Kỳ-Tunisia (BIT). BIT quy định rằng các thủ tục sẽ cho phép nhà đầu tư đưa tranh chấp với một bên trực tiếp đến trọng tài thứ ba có tính ràng buộc. Các tranh chấp liên quan đến các cá nhân Hoa Kỳ là khá hiếm. Trong vòng 10 năm qua, đã có ba vụ việc tranh chấp liên quan đến nhà đầu tư Hoa Kỳ;

hai vụ đã được giải quyết và một vụ vẫn đang tiếp tục. Thông thường, các công ty Hoa Kỳ đã thành công trong việc tìm kiếm giải pháp thông qua hệ thống tư pháp Tunisia.

Bộ luật Thủ tục Dân sự và Thương mại Tunisia cho phép thực thi các quyết định của tòa án nước ngoài trong một số trường hợp cụ thể, chẳng hạn như trọng tài.

Không có dấu hiệu về tranh chấp đầu tư đáng kể hoặc sự phân biệt đối xử đối với các nhà đầu tư nước ngoài. Tuy nhiên, hiện nay một số nhà đầu tư nước ngoài và địa phương đang gặp khó khăn trong việc nhận thanh toán cho hàng hóa và dịch vụ cung cấp cho các công ty sở hữu nhà nước do các thách thức về tài chính của chính phủ.

7.3. Trọng tài thương mại quốc tế và tòa án nước ngoài

Luật Trọng tài của Tunisia, được áp dụng theo Đạo luật 93-42 ngày 26 tháng 4 năm 1993, quy định về trọng tài tại Tunisia. Một số điều khoản trong luật này dựa trên mô hình luật của Ủy ban Luật Thương mại Quốc tế của Liên Hợp Quốc (UNCITRAL). Tunisia có một số địa điểm giải quyết tranh chấp nội địa. Trung tâm Hòa giải và Trọng tài Tunis là địa điểm nổi tiếng nhất. Khi một trọng tài không tuân thủ các quy định điều chỉnh quá trình, bất kỳ bên nào trong hai bên có thể đệ đơn đến tòa án quốc gia để yêu cầu giải quyết. Trừ khi các bên đã đồng ý, hội đồng trọng tài có thể (theo yêu cầu của một trong hai bên) ban hành biện pháp tạm thời được cho là thích hợp.

7.4. Quy định phá sản

Năm 2016, Quốc hội đã thông qua một luật phá sản mới thay thế Chương IV của Luật Thương mại và Luật phục hồi Công ty gặp khó khăn kinh tế. Hai luật này có quy trình trùng lặp và phức tạp đối với việc giải cứu và rút khỏi kinh doanh, đồng thời chỉ định vai trò quan trọng cho các chủ nợ. Luật năm 2016 tăng cường động lực cho các công ty thất bại để tiến hành thanh lý bằng cách giới hạn đặc quyền thu của nhà nước. Các thủ tục phá sản cải tiến nhằm giảm số lượng khoản nợ không thực hiện được và tạo điều kiện thuận lợi cho các công ty mới tiếp cận vay ngân hàng.

Chính sách công nghiệp

1. Ưu đãi đầu tư

Tình trạng ưu đãi thường gắn liền với tỷ lệ sở hữu doanh nghiệp nước ngoài, tỷ lệ sản xuất cho thị trường xuất khẩu và địa điểm đầu tư. Luật Đầu tư 2016 cung cấp cho các nhà đầu tư nhiều ưu đãi liên quan đến tăng giá trị gia tăng, hiệu suất và khả năng cạnh tranh, sử dụng công nghệ mới, phát triển vùng, bảo vệ môi trường và khả năng tạo việc làm cao.

Nhằm khuyến khích việc tuyển dụng những tân cử nhân đại học mới, Chính phủ Tunisia (GOT) sẽ chi trả phần đóng góp người sử dụng lao động cho chi phí bảo hiểm xã hội (16% của lương) trong vòng 7 năm đầu, với khả năng gia hạn lên đến 10 năm ở các vùng nội địa. Các dự án đầu tư có tiềm năng tạo việc làm cao có thể được hưởng quyền mua đất sở hữu nhà nước với giá 1 dinar Tunisia (0,35 USD) mỗi mét vuông. Những nhà đầu tư mua công ty gặp khó khăn tài chính cũng có thể được hưởng lợi từ các chính sách miễn thuế và hỗ trợ bảo hiểm xã hội. Những lợi ích này được xác định trên cơ sở từng trường hợp cụ thể.

Các lợi ích khác cũng được cung cấp cho các đầu tư ở nước ngoài (offshore), bao gồm miễn thuế lợi nhuận và doanh thu tái đầu tư, miễn thuế nhập khẩu các hàng hóa cố định không có sản phẩm tương đương trong nước và miễn thuế và thuế quan đầy đủ đối với nguyên liệu, hàng hóa bán thành phẩm và dịch vụ cần thiết cho hoạt động.

Vào ngày 9 tháng 3 năm 2017, Chính phủ Tunisia (GOT) đã ban hành nghị định số 2017-389 về các động lực tài chính cho đầu tư vào các ngành ưu tiên, các khu vực hiệu suất kinh tế và phát triển khu vực. Nhà đầu tư phải thông báo về dự án của họ thông qua các văn phòng APII khu vực để nhận các động lực tài chính. Nhà đầu tư cũng có thể yêu cầu các động lực tài chính trực tuyến thông qua trang web của Cơ quan Đầu tư Tunisia (TIA): <https://www.tia.gov.tn/en>.

2. Khu ngoại thương/Cảng tự do/Tạo thuận lợi thương mại

Tunisia có các khu vực thương mại tự do, được gọi chính thức là "Parcs d'Activités Economiques" tại Bizerte và Zarzis. Một công ty tư nhân quản lý các khu vực thương mại tự do này, mặc dù đất đai thuộc sở hữu nhà nước. Các khu vực này được trang bị đầy đủ tiện ích công cộng và kết nối quang thông. Các công ty thành lập tại các khu vực thương mại tự do được miễn thuế và thuế quan và được hưởng các giao dịch hối đoái ngoại tệ không hạn chế, cũng như được nhập khẩu miễn thuế một phần vào Tunisia cho các nguyên liệu để chuyển đổi và xuất khẩu. Các nhà máy hoạt động theo hình thức kho ngoại quan và có nhân viên hải quan được phân công riêng. Ví dụ, các công ty tại khu vực thương mại tự do Bizerte có thể thuê không gian với giá 3 Euro (3,28 USD) mỗi mét vuông hàng năm - mức giá không thay đổi kể từ năm 1996 - cộng với một khoản phí dịch vụ thấp. Hợp đồng thuê dài hạn có thể gia hạn lên đến 25 năm và phụ thuộc vào điều khoản tăng giá 3% có thể thương lượng. Nhân viên nước ngoài được phép nhập khẩu xe cá nhân miễn thuế. Trong năm đầu tiên hoạt động, các công

ty trong khu vực phải xuất khẩu 100% sản phẩm của mình. Mỗi năm tiếp theo, công ty có thể bán hàng trong nước lên đến 30% tổng sản lượng năm trước, phải chịu thuế địa phương và phí hải quan. Chấm dứt hợp đồng thuê không gặp vấn đề và tất cả các công ty mong muốn rời khỏi khu vực này đều đã thực hiện thành công.

3. Yêu cầu về hiệu suất và bản địa hóa dữ liệu

Các công ty nước ngoài đang định cư phải đối mặt với các hạn chế liên quan đến việc tuyển dụng và bồi thường cho nhân viên nước ngoài. Luật Đầu tư năm 2016 giới hạn tỷ lệ nhân viên nước ngoài mỗi công ty không quá 30% tổng số lực lượng lao động (trừ các công ty dầu khí) trong 3 năm đầu và 10% kể từ năm thứ tư trở đi. Các thủ tục gia hạn giấy phép làm việc và cư trú hàng năm khá tốn thời gian. Chính phủ Tunisia (GOT) đã thông báo ý định nới lỏng thủ tục này trong tương lai. Mặc dù hiếm khi được áp dụng, luật pháp giới hạn thời hạn có hiệu lực của giấy phép làm việc cho nhân viên nước ngoài là 2 năm.

Các quy định của Ngân hàng Trung ương gây gánh nặng hành chính đối với các công ty muốn thanh toán chi phí hỗ trợ kỹ thuật tạm thời từ doanh thu trong nước. Ví dụ, trước khi nhận được sự cho phép chuyển tiền từ hoạt động của mình tại Tunisia, một công ty nước ngoài đang định cư sử dụng một kế toán viên nước ngoài phải chứng minh rằng dịch vụ đó là cần thiết, được định giá hợp lý và không có sẵn tại Tunisia. Quy định này làm trở ngại đối với khả năng của một công ty nước ngoài đang định cư để thanh toán cho các dịch vụ thực hiện ở nước ngoài.

Chính phủ không áp dụng chính sách "địa phương hóa bắt buộc", nhưng khuyến khích việc sử dụng nội dung của nước này.

Không có yêu cầu đối với các nhà cung cấp công nghệ thông tin (IT) nước ngoài phải chuyển giao mã nguồn do được bảo vệ bởi luật sở hữu trí tuệ; tuy nhiên, họ được yêu cầu thông báo cho Bộ Công nghệ Truyền thông và Kinh tế số về thiết bị được mã hóa. Bộ Công nghệ Truyền thông cấm các công ty và tổ chức đại chúng tự do truyền và lưu trữ dữ liệu cá nhân ra ngoài quốc gia.

Các tổ chức công và tư phải tuân thủ những khuyến nghị của Cơ quan Quốc gia về Bảo vệ Dữ liệu Cá nhân (INPDP) khi xử lý dữ liệu cá nhân, ngay cả khi dữ liệu đó liên quan đến hoạt động kinh doanh. Viện Quốc gia về Tự động hóa Văn phòng và Vi tính (INBMI) sẽ thực thi quy định về việc lưu trữ dữ liệu trong nước.

Cho đến gần đây, yêu cầu về hiệu suất thường chỉ giới hạn trong lĩnh vực đầu tư vào

ngành dầu mỏ. Hiện nay, những yêu cầu như vậy cũng áp dụng trong các lĩnh vực như viễn thông và cho các dự án cơ sở hạ tầng thuộc khu vực tư nhân, được xem xét từng trường hợp cụ thể. Những yêu cầu này có xu hướng cụ thể cho từng hợp đồng khai thác hoặc hợp đồng vận hành (ví dụ: khoan một số giếng hoặc sản xuất một lượng điện nhất định).

Bảo vệ quyền tài sản

1. Bất động sản

Quyền sở hữu tài sản được bảo đảm ở Tunisia. Các khoản thế chấp và quyền lưu giữ tài sản được sử dụng phổ biến và hệ thống ghi nhận đáng tin cậy.

Nhà đầu tư nước ngoài và/hoặc không cư trú được phép thuê bất kỳ loại đất nào, nhưng chỉ có thể sở hữu đất không nông nghiệp.

Một phần lớn đất thuộc sở hữu tư nhân, đặc biệt là đất nông nghiệp, không có giấy chứng nhận quyền sở hữu rõ ràng và chính phủ đang đầu tư rất nhiều công sức để khuyến khích người dân khai hoang và đăng ký tài sản của họ. Trong 10 năm qua, người ta ước tính rằng đất thuộc sở hữu tư nhân chiếm khoảng 45% tổng diện tích đất. Các tài sản được mua hợp pháp phải được đăng ký đầy đủ để đảm bảo rằng chúng vẫn là tài sản của chủ sở hữu thực tế, ngay cả khi chúng đã không có người sử dụng trong một thời gian dài.

2. Quyền sở hữu trí tuệ

Tunisia là thành viên của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) và là bên ký kết Thỏa thuận của Liên hợp quốc về bảo vệ bằng sáng chế và nhãn hiệu. Viện Tiêu chuẩn hóa và Sở hữu Công nghiệp Quốc gia (INNORPI - Institut National de la Normalization et de la Propriété Industrielle) là cơ quan chịu trách nhiệm về bằng sáng chế và nhãn hiệu. Tunisia cũng là thành viên của Nghị định thư Madrid về đăng ký nhãn hiệu quốc tế. Bằng sáng chế và nhãn hiệu nước ngoài phải được đăng ký với INNORPI.

Luật sáng chế và nhãn hiệu của Tunisia được thiết kế để bảo vệ chủ sở hữu đã đăng ký hợp pháp tại Tunisia. Trong lĩnh vực bằng sáng chế, các doanh nghiệp nước ngoài được đảm bảo đối xử ngang bằng như công dân Tunisia. Tunisia đã cập nhật luật của mình để đáp ứng các yêu cầu của Hiệp định WTO về các khía cạnh liên quan đến thương mại của sở hữu trí tuệ (TRIPS).

Tổ chức Bảo vệ Bản quyền Tunisia (OTDAV — Office Tunisien des Droits d'Auteurs

et des Droits Voisins) có trách nhiệm bảo vệ bản quyền, đồng thời đại diện cho các tổ chức bản quyền nước ngoài.

Luật Sở hữu Trí tuệ năm 2009 đã mở rộng phạm vi bảo vệ đáng kể. Mức phạt tối thiểu đối với việc làm giả là 10.000 dinar Tunisia (khoảng 3.700 USD) và bảo vệ bản quyền có hiệu lực trong suốt cuộc đời cho chủ sở hữu. Các cơ quan hải quan có quyền tịch thu hàng hóa bị nghi ngờ là hàng giả ngay lập tức. Điều khoản 41 của Hiến pháp Tunisia năm 2014 là đảm bảo bảo vệ trí tuệ.

Nếu các nhân viên hải quan nghi ngờ vi phạm bản quyền, họ được phép kiểm tra và tịch thu hàng hóa nghi ngờ. Đối với các sản phẩm sử dụng nhãn hiệu nước ngoài đã đăng ký tại INNORPI, Luật Hải quan trao quyền cho các cơ quan hải quan thực thi quyền sở hữu trí tuệ (IPR) trên toàn quốc. Luật bản quyền Tunisia áp dụng cho các tác phẩm văn học, nghệ thuật, công trình khoa học, công nghệ mới và tác phẩm kỹ thuật số. Tuy nhiên, việc áp dụng và thực thi luật này không luôn nhất quán với mong đợi thương mại quốc tế. Phương tiện in ấn, âm thanh và video đặc biệt dễ bị vi phạm bản quyền ở Tunisia. Việc buôn lậu hàng hóa bất hợp pháp diễn ra qua các biên giới lỏng lẻo của Tunisia. Sự phổ biến và giao dịch hàng giả và hàng vi phạm bản quyền vẫn là một vấn đề đáng lo ngại và dịch vụ truyền hình trực tuyến bất hợp pháp thông qua giao thức internet (IPTV) là một xu hướng mới nổi lên.

Vào năm 2015, Chính phủ Tunisia (GOT) ban hành một nghị định xác định các thủ tục đăng ký và xử lý tranh chấp cho các nhãn hiệu thương mại và dịch vụ cũng như thành lập cơ quan đăng ký nhãn hiệu quốc gia. Nghị định mới này bao gồm các quy định điều chỉnh việc đăng ký nhãn hiệu theo Hiệp định Madrid và bao gồm các cải tiến như gia hạn thời hạn phản đối việc đăng ký nhãn hiệu, cũng như việc nộp đơn đăng ký nhãn hiệu qua hình thức điện tử.

Vào tháng 3 năm 2020, Quốc hội Tunisia đã thông qua yêu cầu của Chính phủ để Tunisia trở thành nước chủ nhà của Trụ sở Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Đa châu lục (PAIPO). Tunisia đang chờ đợi ít nhất 14 quốc gia châu Phi xác nhận việc thành lập PAIPO để nó có hiệu lực.

Để đăng ký các loại thuốc dược phẩm tại Tunisia, yêu cầu sản phẩm đó phải được đăng ký và tiếp thị tại quốc gia xuất xứ. Vào năm 2005, Tunisia đã gỡ bỏ hạn chế về nhập khẩu dược phẩm khi có các sản phẩm tương tự được sản xuất trong nước.

Tunisia vẫn chưa chấp thuận Hiệp định Singapore năm 2006 về Luật về Nhãn hiệu,

nhằm mục tiêu tiếp tục hòa hợp thủ tục đăng ký nhãn hiệu.

3. Tài nguyên dành cho chủ sở hữu quyền

Để biết thêm thông tin về luật pháp quốc gia và đầu mối liên hệ tại các văn phòng sở hữu trí tuệ địa phương, vui lòng xem hồ sơ quốc gia của WIPO tại: <http://www.wipo.int/directory/en/>

Lĩnh vực tài chính

1. Thị trường vốn và đầu tư danh mục đầu tư

Hệ thống tài chính của Tunisia bị chi phối bởi lĩnh vực ngân hàng, với các ngân hàng chiếm khoảng 85% nguồn tài chính ở Tunisia. Sự phụ thuộc quá mức của GOT vào nguồn tài chính ngân hàng cản trở tăng trưởng kinh tế và tạo việc làm mạnh mẽ hơn. Theo báo cáo thường niên của Hội đồng Thị trường Tài chính, Thị trường chứng khoán Tunisia, có vốn chủ sở hữu tương đối nhỏ, cung cấp 9,1% tài chính cho doanh nghiệp trong năm 2019. Các cơ chế khác, chẳng hạn như trái phiếu và tài chính vi mô, đóng góp không đáng kể vào nền kinh tế tổng thể.

Được thành lập vào năm 1969, Bourse de Tunis (sàn giao dịch chứng khoán Tunis) đã niêm yết 85 công ty tính đến tháng 12 năm 2021. Vốn hóa thị trường tăng 0,74% lên 8,3 tỷ USD (19% GDP), so với 7,9 tỷ USD vào năm 2020 (19,7% GDP). Các tổ chức tài chính vẫn thống trị vốn hóa thị trường với thị phần 42,3%. Các giao dịch nước ngoài đã tạo ra dòng vốn ròng 99,2 triệu USD vào năm 2021 và tỷ trọng vốn hóa thị trường của họ giảm xuống 23,1% vào năm 2021 so với 25,3% vào năm 2020; chỉ một phần nhỏ vốn nước ngoài là thả nổi. Trong 5 năm qua, hệ thống quản lý và kế toán của sàn giao dịch đã được điều chỉnh phù hợp hơn với các tiêu chuẩn quốc tế, bao gồm cả việc tuân thủ các tiêu chuẩn và bảo vệ nhà đầu tư. Sàn giao dịch được giám sát và quản lý bởi Ủy ban Thị trường Vốn nhà nước. Hầu hết các công ty kế toán lớn trên toàn cầu đều có đại diện ở Tunisia. Các công ty niêm yết trên sàn giao dịch chứng khoán phải công bố báo cáo doanh nghiệp nửa năm được kiểm toán bởi một kế toán viên hành nghề được chứng nhận. Các yêu cầu kế toán đi kèm vượt xa những gì nhiều công ty Tunisia có thể hoặc sẵn sàng thực hiện. Chính phủ Tunisia ưu đãi thuế nhằm khuyến khích các công ty niêm yết lên trên sàn giao dịch chứng khoán. Các công ty mới niêm yết chào bán 30% vốn cổ phần ra công chúng sẽ được giảm thuế lợi nhuận trong 5 năm. Ngoài ra, các nhà đầu tư cá nhân còn được khấu trừ thuế khi đầu tư cổ phiếu. Lãi vốn được miễn thuế khi nhà đầu tư nắm giữ trong 2 năm. Việc niêm yết trên sàn giao

dịch chứng khoán giúp đảm bảo báo cáo tài chính minh bạch, theo đó việc chia sẻ công khai các báo cáo tài chính được chứng nhận nhìn chung đã hạn chế việc đưa thêm nhiều công ty lên sàn giao dịch chứng khoán.

Các nhà đầu tư nước ngoài được phép mua cổ phiếu của các công ty địa phương và chỉ được thông qua các nhà môi giới được ủy quyền tại Tunisia hoặc thông qua các quỹ tương hỗ đã được thành lập. Để giao dịch, các nhà môi giới nước ngoài cần có một trung gian Tunisia và chỉ phục vụ khách hàng không phải là người Tunisia. Các công ty môi giới Tunisia có thể có sự tham gia của nhà đầu tư nước ngoài, miễn là sự tham gia đó không vượt quá 50%. Đầu tư nước ngoài có thể lên đến 50% vốn của một công ty niêm yết không đòi hỏi sự ủy quyền.

2. Hệ thống tiền tệ và ngân hàng

Theo báo cáo thường niên của Ngân hàng Trung ương Tunisia (CBT) về giám sát ngân hàng công bố vào tháng 1 năm 2022, Tunisia có 30 ngân hàng, trong đó 23 ngân hàng trong nước và 7 ngân hàng ở nước ngoài. Các ngân hàng trong nước bao gồm 3 ngân hàng Hồi giáo, 2 ngân hàng tài trợ tín dụng vi mô và cho doanh nghiệp vừa và nhỏ (SME) và 18 ngân hàng thương mại đa năng.

Tín dụng trong nước dành cho khu vực tư nhân do các ngân hàng cung cấp đứng ở mức 64% GDP vào năm 2019. Theo Ngân hàng Thế giới, mức này cao hơn mức trung bình của khu vực MENA là 56,7%. 87% ngân hàng nằm ở các vùng ven biển, trong đó riêng khu vực Tunis có khoảng 41%. Số lượng tài khoản ngân hàng đã tăng 5% trong 5 năm qua, đạt 10,3 triệu tài khoản vào cuối năm 2020, trong đó có 6 triệu tài khoản tiết kiệm.

Hoạt động của hệ thống ngân hàng Tunisia chủ yếu diễn ra tại 23 ngân hàng trong nước, chiếm 92% tổng tài sản, 94% các khoản cho vay và 96% tiền gửi vào năm 2020. Các ngân hàng trong nước cung cấp các dịch vụ giống nhau nhằm vào các tập đoàn lớn của Tunisia. Trong khi đó, các doanh nghiệp SME và cá nhân thường gặp khó khăn trong việc tiếp cận nguồn vốn ngân hàng do yêu cầu tài sản thế chấp cao.

Báo cáo của CBT lưu ý rằng vào năm 2020, tổng cho vay đạt 32,8 tỷ USD, tăng 5% so với mức tăng 3,1% trong năm 2019. Các khoản cho vay dành cho chuyên gia chủ yếu được thúc đẩy bởi sự gia tăng cam kết của các doanh nghiệp nhà nước, tăng 586 triệu USD vào năm 2020 (tăng 26,8%). Cho vay khu vực tư nhân chỉ tăng 2,4% trong năm 2020, bằng mức của năm trước. Các khoản tín dụng này chủ yếu được hưởng lợi từ

các lĩnh vực công nghiệp, thương mại, phát triển bất động sản và du lịch. Chỉ riêng du lịch đã chiếm gần 80% số tiền cho vay.

Các ngân hàng nước ngoài được phép mở chi nhánh và thành lập hoạt động tại Tunisia theo chế độ hải ngoại và chịu sự giám sát của Ngân hàng Trung ương.

Chính phủ ra các quy định kiểm soát lãi suất cho vay. Điều này ngăn ngân hàng định giá danh mục cho vay của họ một cách phù hợp và khuyến khích các nhân viên ngân hàng hạn chế việc cung cấp tín dụng. Sự cạnh tranh giữa nhiều ngân hàng tại Tunisia có tác động giảm lãi suất; tuy nhiên, ngân hàng thường đặt điều kiện cho các khoản vay đòi hỏi chi phí cao hơn cho người vay so với lãi suất. Những chi phí ngoài lãi suất này có thể bao gồm các yêu cầu về tài sản thế chấp dưới hình thức thế chấp bất động sản. Thông thường, tài sản thế chấp phải bằng hoặc vượt quá giá trị vốn vay gốc. Yêu cầu về tài sản thế chấp rất cao vì các ngân hàng gặp khó khăn về mặt pháp lý trong việc thu thập tài sản thế chấp, do đó làm tăng thêm chi phí. Theo báo cáo giám sát ngân hàng của CBT, nợ không trả được (NPL) chiếm 15,6% tổng số khoản vay của ngân hàng vào năm 2020, chủ yếu tập trung trong các ngành nông nghiệp (28,4%) và du lịch (41,3%).

Ngoài các ngân hàng và sàn giao dịch chứng khoán, ít có cơ chế tài trợ hiệu quả nào tồn tại trong nền kinh tế Tunisia. Thị trường trái phiếu thực sự không tồn tại và nợ công chính phủ được bán cho các tổ chức tài chính và không được mua bán lại trên thị trường thứ cấp chính thức. Vốn tư nhân vẫn hạn chế trong hệ thống tài chính Tunisia. Các doanh nghiệp gặp khó khăn trong việc huy động đủ vốn, tìm kiếm các giao dịch và bán cổ phần của mình trong các khoảng đầu tư thành công. Thị trường tài chính vi mô vẫn chưa được khai thác đầy đủ, nhưng vẫn mang lại lợi nhuận cho các tổ chức tài chính vi mô với tổ chức phi chính phủ Enda Inter-Arabe là người cho vay thống trị trong lĩnh vực này.

GOT công nhận hai loại hoạt động dịch vụ tài chính: ngân hàng (ví dụ: tiền gửi, cho vay, thanh toán và hoạt động trao đổi, mua lại vốn hoạt động) và dịch vụ đầu tư (tiếp nhận, truyền thông, thực hiện lệnh và quản lý danh mục đầu tư). Các nhà cung cấp dịch vụ tài chính không cư trú phải xuất trình vốn tối thiểu ban đầu (được thanh toán đầy đủ khi đăng ký) là 25 triệu dinar Tunisia (8,9 triệu USD) cho một ngân hàng, 10 triệu dinar (3,5 triệu USD) cho một tổ chức tài chính phi ngân hàng, 7,5 triệu dinar (2,6 triệu USD) cho một công ty đầu tư và 250.000 dinar (89.400 USD) cho một công

ty quản lý danh mục đầu tư.

3. Ngoại hối và chuyển tiền

3.1. Ngoại hối

Đồng Dinar Tunisia chỉ được giao dịch trong phạm vi Tunisia và việc chuyển dinar ra khỏi đất nước là bất hợp pháp. Đồng dinar có thể chuyển đổi cho các giao dịch tài khoản vãng lai (hoạt động xuất nhập khẩu, chuyển tiền vốn đầu tư, thu nhập, thanh toán khoản vay hoặc tiền thuê, tiền bản quyền, v.v.). Để thực hiện một số giao dịch ngoại hối, cần có sự cho phép của Ngân hàng Trung ương. Đối với việc nhập khẩu, luật pháp Tunisia cấm việc giải ngân ngoại tệ mạnh từ Tunisia trước khi có các tài liệu chứng minh rằng hàng hóa đã được vận chuyển đến Tunisia. Năm 2021, đồng dinar đã tăng giá 0,5% so với USD và mất giá 2,7% so với Euro.

Người không cư trú được miễn hầu hết các quy định trao đổi. Theo quy định về ngoại tệ, công ty không cư trú được xác định là có:

- Cá nhân không cư trú sở hữu ít nhất 66% vốn của công ty;
- Vốn tài trợ hoàn toàn bằng ngoại tệ nhập khẩu.

Nhà đầu tư nước ngoài có thể chuyển tiền bất cứ lúc nào mà không cần sự cho phép trước. Điều này áp dụng cho tiền gốc cũng như cổ tức hoặc vốn lãi. Tuy nhiên, các thủ tục chuyển tiền về nước rất phức tạp và tùy thuộc vào quyết định của Ngân hàng Trung ương. Khó khăn trong việc chuyển vốn và cổ tức về nước là một trong những khiếu nại thường xuyên nhất của các nhà đầu tư nước ngoài ở Tunisia.

Không có giới hạn về số lượng tiền ngoại tệ mà du khách có thể mang đến Tunisia để đổi sang đồng tiền địa phương. Tuy nhiên, số tiền vượt quá tương đương 25.000 dinar (8.900 USD) phải được khai báo cho hải quan tại cảng nhập cảnh. Người không cư trú cũng phải báo cáo việc nhập khẩu tiền ngoại tệ nếu muốn xuất khẩu hoặc gửi tiền gửi vượt quá 5.000 dinar (1.788 USD). Các cơ quan hải quan Tunisia có thể yêu cầu du khách xuất trình biên nhận hoán đổi tiền tệ khi rời khỏi đất nước.

3.2. Chính sách chuyển tiền

Vào tháng 1 năm 2022, GOT đã trình bày một kế hoạch cải cách kinh tế với IMF, trong đó bao gồm việc nới lỏng bộ luật ngoại hối và thừa nhận rằng nó tạo ra rào cản cho các nhà đầu tư. Cho đến nay, chưa có bước cụ thể nào để sửa đổi bộ luật này được thực hiện.

Luật Đầu tư năm 2016 của Tunisia bảo đảm quyền của nhà đầu tư nước ngoài chuyển

tiền ra nước ngoài bằng ngoại tệ một cách thoải mái với sự can thiệp tối thiểu từ Ngân hàng Trung ương. Nghị định của Bộ trưởng số 417 tháng 5 năm 2018 nêu rõ rằng Ngân hàng Trung ương Tunisia phải quyết định về yêu cầu chuyển tiền ngoại tệ trong vòng 90 ngày. Trong trường hợp không có phản hồi, nhà đầu tư có thể liên hệ với Cơ quan Đầu tư Cao cấp, sẽ có phê duyệt cuối cùng trong vòng 30 ngày.

4. Quỹ đầu tư quốc gia

Bằng nghị định số 85-2011, GOT đã thành lập Quỹ đầu tư quốc gia “Caisse des Depots et des Consignations” (CDC) nhằm thúc đẩy đầu tư trong khu vực tư nhân và thúc đẩy phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa (SME). Đây là một cơ quan đầu tư thuộc sở hữu nhà nước chịu trách nhiệm quản lý độc lập một phần tài sản tài chính của nhà nước. CDC được thành lập với sự hỗ trợ từ CDC Pháp và CDG Morocco (Caisse des Depots et de Gestion) và đi vào hoạt động vào đầu năm 2012. Động lực ban đầu để tạo ra CDC là quản lý tài sản bị tịch thu từ gia đình cầm quyền trước đây một cách độc lập nhất có thể để phục vụ lợi ích công chúng. Thông tin chi tiết về CDC có thể được tìm thấy tại www.cdc.tn. Đến tháng 6 năm 2021, CDC có tổng tài sản là 9,7 tỷ dinar (3,5 tỷ USD) và vốn là 466 triệu dinar (167 triệu USD).

Tất cả các khoản đầu tư của CDC đều được thực hiện tại địa phương, với mục tiêu thúc đẩy đầu tư vào các khu vực nội địa và thúc đẩy sự phát triển của các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

CDC được điều hành bởi một ủy ban giám sát bao gồm đại diện từ các bộ khác nhau và do Bộ trưởng Bộ Tài chính làm chủ tịch.

Doanh nghiệp nhà nước

Theo báo cáo gần đây nhất của Bộ Tài chính (tháng 5 năm 2020) về doanh nghiệp công, Tunisia có 110 doanh nghiệp nhà nước (SOE) và tổ chức công ở Tunisia. Các doanh nghiệp nhà nước vẫn chiếm ưu thế trong toàn bộ nền kinh tế nhưng lại mắc nợ nặng nề. Theo báo cáo của Bộ Tài chính Tunisia về chuyển nhượng và bảo lãnh cho các doanh nghiệp nhà nước, tổng số tiền chuyển nhượng đạt 2,6 tỷ USD vào năm 2021 với 392 triệu USD dành riêng cho tiền lương. Chuyển giao ngân sách hàng năm lên tới 6,3% GDP vào năm 2021, với số tiền đáng kể được chuyển đến 3 doanh nghiệp nhà nước dưới hình thức trợ cấp ngũ cốc, nhiên liệu và điện.

Nhiều doanh nghiệp nhà nước cạnh tranh với khu vực tư nhân trong các ngành như viễn thông, ngân hàng và bảo hiểm, trong khi một số khác giữ độc quyền trong các

lĩnh vực được chính phủ coi là nhạy cảm như đường sắt, vận tải, phân phối điện nước và hậu cần cảng. Việc nhập khẩu các mặt hàng lương thực cơ bản và các mặt hàng chiến lược như ngũ cốc, gạo, đường và dầu ăn cũng vẫn nằm dưới sự kiểm soát của doanh nghiệp nhà nước (SOE).

Chính phủ Tunisia bổ nhiệm các quan chức quản lý cấp cao cho các doanh nghiệp nhà nước, những người này báo cáo trực tiếp cho các bộ chịu trách nhiệm về lĩnh vực hoạt động của công ty. Hội đồng quản trị của doanh nghiệp nhà nước (DNNN) bao gồm đại diện từ nhiều bộ ngành và nhân sự của chính công ty. Tương tự như các công ty tư nhân, luật yêu cầu DNNN phải công bố báo cáo thường niên được kiểm toán độc lập, bất kể vốn doanh nghiệp có được giao dịch công khai trên thị trường chứng khoán hay không.

Chính phủ Tunisia khuyến khích các doanh nghiệp nhà nước tuân thủ Hướng dẫn của OECD về Quản trị Công ty, nhưng việc tuân thủ không được thực thi. Các ngân hàng đầu tư và cơ quan tín dụng có xu hướng liên kết các doanh nghiệp nhà nước với chính phủ và coi họ có cùng mức độ rủi ro khi cho vay.

• **Chương trình tư nhân hóa**

Chính phủ Tunisia (GOT) cho phép sự tham gia của nước ngoài trong chương trình tư nhân hóa. Một phần đáng kể vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) trong những năm gần đây vào quá trình tư nhân hóa các doanh nghiệp nhà nước hoặc doanh nghiệp do nhà nước kiểm soát. Tư nhân hóa đã diễn ra trong nhiều lĩnh vực như viễn thông, ngân hàng, bảo hiểm, sản xuất và phân phối nhiên liệu và nhiều lĩnh vực khác.

Năm 2011, chính phủ Tunisia đã tịch thu tài sản của chế độ cũ. Danh sách tài sản liên quan đến mọi ngành kinh tế chính. Theo Ủy ban Điều tra Tham nhũng và Hành vi sai trái, cần tòa án để xác định cách xử lý cuối cùng của tài sản bị đóng băng.

Bởi vì các vụ kiện tòa thường mất nhiều năm và chính phủ Tunisia (GOT) đối mặt với nhu cầu ngân sách ngay lập tức nên GOT đã cho phép các đề xuất tư nhân hóa cổ phần trong Ooredoo (một công ty viễn thông nước ngoài mà 30% cổ phần đã bị tịch thu từ chế độ trước đó), Ennakl, Alpha Ford và City Cars (phân phối ô tô), Goulette Shipping Cruise (quản lý bến du thuyền), Airport VIP Service (Dịch vụ VIP sân bay) (quản lý phòng chờ doanh nghiệp) và Banque de Tunisie và Zitouna Bank (ngân hàng). Dự kiến chính phủ sẽ bán một phần cổ phần của mình tại các ngân hàng nhà nước; tuy nhiên, cho đến nay chưa có kế hoạch rõ ràng được thông qua hoặc thông báo do sự phản đối

quyết liệt từ các công đoàn lao động.

Quy tắc ứng xử kinh doanh có trách nhiệm

Tunisia đã ban hành Luật số 35 vào tháng 6 năm 2018 để khuyến khích Trách nhiệm Xã hội Doanh nghiệp (CSR). Luật này yêu cầu các công ty phải dành một phần ngân sách của mình để tài trợ các dự án CSR như các dự án phát triển bền vững, nền kinh tế xanh và tạo việc làm cho thanh niên. Theo luật, có một tổ chức được giao trách nhiệm giám sát các dự án CSR sẽ được thành lập để đảm bảo rằng các dự án tuân thủ các nguyên tắc của quản trị tốt và phát triển bền vững. Tunisia là thành viên của Hướng dẫn của Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) về Doanh nghiệp đa quốc gia.

Tunisia đã ban hành Luật số 35 vào tháng 6 năm 2018 để khuyến khích Trách nhiệm Xã hội Doanh nghiệp (CSR). Luật yêu cầu các công ty phải dành một phần ngân sách của mình để tài trợ các dự án CSR như các dự án phát triển bền vững, nền kinh tế xanh và việc làm cho thanh niên. Theo luật, một tổ chức được giao trách nhiệm giám sát các dự án CSR sẽ được thành lập để đảm bảo rằng các dự án tuân thủ các nguyên tắc của quản trị tốt và phát triển bền vững. Tunisia là thành viên của Hướng dẫn của Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) về Doanh nghiệp đa quốc gia.

Ngân hàng Trung ương Tunisia đã ban hành thông tư vào năm 2011 đưa ra các hướng dẫn về quản lý kinh doanh đúng đắn và thận trọng cũng như đảm bảo và bảo vệ lợi ích của các cổ đông, chủ nợ, người gửi tiền và nhân viên. Thông điệp này cũng đã thiết lập chính sách về tuyển dụng, bổ nhiệm và tiền lương cũng như việc phổ biến thông tin đến cổ đông, người gửi tiền, đối tác thị trường, các cơ quan quản lý và công chúng.

Vào tháng 1 năm 2019, Ủy ban Cấp cao về Kiểm soát Hành chính và Tài chính (HCCAF) trực thuộc Chủ tịch Chính phủ đã xuất bản một hướng dẫn về các quyền lợi tốt nhất để cải thiện quản trị doanh nghiệp và cơ sở công.

Vào tháng 5 năm 2019, Quốc hội đã thông qua Luật số. 2019-47, trong đó đã giới thiệu trong Chương 5 một bộ điều khoản được thiết kế để cải thiện quản trị doanh nghiệp và tăng cường tính minh bạch. Ví dụ, luật mới yêu cầu tất cả các công ty niêm yết trên sàn giao dịch chứng khoán của Tunisia phải có ít nhất 2 thành viên độc lập trong Hội đồng quản trị và phân chia các cá nhân riêng biệt đảm nhiệm vai trò Chủ tịch Hội đồng và Giám đốc Điều hành.

Ngày 14 tháng 10 năm 2020, Cơ quan cấp cao về Mua sắm công (HAICOP) đã công bố báo cáo về chiến lược quản lý rủi ro trong mua sắm công.

Vào tháng 3 năm 2022, Tổng thống Saied ban hành các sắc lệnh liên quan đến việc thành lập "công ty cộng đồng" và chương trình hòa giải hình sự nhằm hỗ trợ quỹ cho chương trình này. Mục đích là muốn các công ty cộng đồng được thành lập bởi các cộng đồng tư nhân ở các khu vực khó khăn của đất nước để giúp phát triển cơ sở hạ tầng và tạo việc làm. Các công ty cộng đồng sẽ nhận được quỹ từ các khoản phạt tài chính do doanh nhân phải trả khi bị kết án về tội phạm kinh tế và tài chính và đổi lại họ sẽ nhận được ân xá.

Đầu mối liên hệ quốc gia về hướng dẫn của OECD cho Doanh nghiệp đa quốc gia là:

Bộ Kinh tế

Địa chỉ: Đại lộ Mohamed V

1002 Tunis

Điện thoại: +216 7184 9596

Fax: +216 7179 9069

Tunisia vẫn chưa tham gia Sáng kiến minh bạch ngành công nghiệp khai thác (EITI). Tuy nhiên, vào tháng 6 năm 2012, cựu Thủ tướng Hammadi Jebali đã công bố quyết định thực hiện EITI của chính phủ Tunisia. Vào tháng 6 năm 2016, Tunisia chính thức bắt đầu công khai tất cả các tài liệu liên quan đến các thỏa thuận dầu mỏ được ký kết tại Tunisia, bao gồm giấy phép và lợi ích hoạt động được điều chỉnh bởi các thỏa thuận và phụ lục cụ thể có từ năm 1960. Tunisia đã tham gia hội nghị thế giới lần thứ tám của EITI tại Paris, Pháp vào năm 2019.

Theo hiến pháp năm 2014 của Tunisia, các dự án liên quan đến phát triển thương mại dầu, khí đốt tự nhiên hoặc khoáng sản phải được Quốc hội phê duyệt. Tuy nhiên, sau sự kiện ngày 25 tháng 7 năm 2021 dẫn đến việc Quốc hội đóng băng, những quyết định này hiện do Hội đồng Bộ trưởng phê duyệt.

1. Vấn đề khí hậu

Tunisia đã cập nhật Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) cho Hiệp định Khí hậu Paris vào tháng 9 năm 2021 với cam kết giảm mật độ carbon của nước này xuống 45% vào năm 2030 so với năm 2010. NDC đầu tiên của Tunisia được nộp vào năm 2015 yêu cầu giảm mật độ carbon 41% từ năm 2010 đến năm 2030. Kế hoạch mới của Tunisia yêu cầu huy động khoảng 19,3 tỷ USD (14,3 tỷ USD cho công tác giảm thiểu, 4,3 tỷ USD cho công tác thích ứng và 0,7 tỷ USD cho công tác xây dựng năng lực) từ cả nguồn lực trong nước và hỗ trợ quốc tế.

Ngành năng lượng chiếm 73% tổng lượng khí thải nhà kính của đất nước, đòi hỏi phần đầu tư lớn nhất. NDC cập nhật các ngành khác như quy trình công nghiệp, Lĩnh vực Nông nghiệp, Lâm nghiệp và Sử dụng đất mục đích khác (AFOLU) và chất thải.

Luật Tài chính năm 2022 của Tunisia bao gồm một số điều khoản nhằm hỗ trợ tài chính kinh doanh cho nền kinh tế xanh và phát triển bền vững, giảm thuế cho ô tô điện, giảm thuế hải quan đối với việc nhập khẩu tấm pin mặt trời và tăng thuế bảo vệ môi trường.

- Tunisia đã phê chuẩn Công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu (UNFCCC) năm 1993, Nghị định thư Kyoto năm 2002 và Thỏa thuận Paris năm 2017.
- Thông báo ban đầu của Tunisia (2001) theo UNFCCC (<https://unfccc.int/sites/default/files/resource/summary.pdf>)
- Thông báo quốc gia lần thứ hai của Tunisia trong khuôn khổ UNFCCC (2013) (<http://unfccc.int/resource/docs/natc/tunnc2.pdf>)
- NDC 2015 của Tunisia (<https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Tunisia%20First/INDC-Tunisia-English%20Version.pdf>)
- Thông báo quốc gia lần thứ ba của Tunisia trong khuôn khổ UNFCCC (2017) (<https://unfccc.int/sites/default/files/resource/Synthese%20Ang%20Finalise%20Tunisia.pdf>)
- Hồ sơ Rủi ro Khí hậu năm 2018 của Tunisia (USAID) (<https://www.climatelinks.org/resources/climate-risk-profile-tunisia>)
- NDC 2021 của Tunisia (<https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Tunisia%20First/INDC-Tunisia-English%20Version.pdf>)

Tham nhũng

Một số nguồn tin cho rằng các thủ tục kinh doanh thông thường (hải quan, vận tải và một số thủ tục giấy tờ) đôi khi bị ảnh hưởng bởi các hành vi tham nhũng. Chỉ số Nhận thức Tham nhũng năm 2021 của Tổ chức Minh bạch Quốc tế cho biết Tunisia có số điểm 44/100 và xếp hạng 70 trong số 180 quốc gia, so với hạng 69 năm 2020. Theo khu vực, Tunisia được xếp hạng thứ 7 về tính minh bạch trong số các quốc gia MENA và đứng đầu ở Bắc Phi, trước Maroc, Algeria, Ai Cập và Libya. Tổ chức Minh bạch

Quốc tế bày tỏ lo ngại rằng điểm số của Tunisia không được cải thiện trong những năm gần đây bất chấp những tiến bộ trong luật chống tham nhũng, bao gồm luật bảo vệ người tố giác, cải thiện khả năng tiếp cận thông tin và khuyến khích kê khai tài sản của các quan chức nhà nước hoặc cá nhân có vai trò tín nhiệm công.

Các cuộc thăm dò chỉ ra rằng hầu hết người dân coi nạn tham nhũng tràn lan là trở ngại chính cho tính hiệu quả của chính phủ. Tổng thống Saied đã liên tục tuyên bố rằng chấm dứt tham nhũng và truy tố các doanh nhân tham nhũng và những người khác là một trong những ưu tiên hàng đầu của ông. Kể từ ngày 25 tháng 7 năm 2021, một số thành viên của quốc hội đã bị buộc tội và bắt giữ dựa trên các cáo buộc về tham nhũng. Những nỗ lực gần đây của chính phủ để chống lại tham nhũng bao gồm: đảm bảo rằng việc kiểm soát giá cả đối với các sản phẩm lương thực và thực phẩm cơ bản được tuân thủ; chống lại việc tăng giá quá mức, gian lận hàng tồn kho và các hành vi độc quyền; nâng cao sự cạnh tranh thương mại trên thị trường trong nước; bắt giữ các doanh nhân và quan chức tham nhũng và hài hòa hóa luật chống tham nhũng của Tunisia với luật của Liên minh châu Âu.

Hiến pháp yêu cầu những người giữ các vị trí cao cấp trong chính phủ phải kê khai tài sản "như quy định của pháp luật." Năm 2018, Quốc hội thông qua Luật Kê khai Tài sản, xác định 35 loại công chức phải khai báo tài sản khi bầu cử hoặc được bổ nhiệm và khi rời khỏi vị trí. Theo luật, Cơ quan chống tham nhũng quốc gia (INLUCC) có trách nhiệm công bố danh sách tài sản của những cá nhân này trên trang web của mình. Ngoài ra, luật yêu cầu các cá nhân khác trong các ngành nghề cụ thể có vai trò công cộng phải khai báo tài sản cho INLUCC, mặc dù thông tin này không được công khai. Quy định này áp dụng đối với nhà báo, nhân vật truyền thông, lãnh đạo xã hội dân sự, lãnh đạo đảng chính trị và quan chức công đoàn. Luật cũng liệt kê chính sách "quà tặng", xác định các biện pháp để tránh xung đột lợi ích và quy định các biện pháp trừng phạt áp dụng trong trường hợp làm giàu bất chính. Năm 2019, các quan chức chính phủ mới được bầu của Tunisia đã kê khai tài sản của họ, bao gồm 217 thành viên Quốc hội. Việc kê khai tài sản cũng được thực hiện vào tháng 9 năm 2020 và một lần nữa vào tháng 10 năm 2021, khi các thành viên chính phủ mới nhậm chức.

Vào ngày 20 tháng 8, lực lượng an ninh đã ra lệnh đóng cửa trụ sở của INLUCC. Bên cạnh việc khai báo tài sản bởi nội các mới vào ngày 15 tháng 10 năm 2021, các văn phòng của INLUCC vẫn đóng cửa và công việc của họ đã tạm ngừng. Các văn phòng

khu vực của INLUCC đã đóng cửa từ ngày 1 tháng 1 năm 2022. Chính phủ chưa đưa ra lý do cho việc đóng cửa tiếp tục này và chưa công bố kế hoạch tạo ra một cơ quan chống tham nhũng thay thế.

Vào tháng 2 năm 2017, Quốc hội thông qua Luật số 2017-10 về báo cáo tham nhũng và bảo vệ người tố cáo. Đây là một bước tiến quan trọng trong cuộc chiến chống tham nhũng vì nó thiết lập các cơ chế, điều kiện và thủ tục để tố cáo tham nhũng. Điều 17 của luật này bảo vệ người tố cáo và bất kỳ hành vi trả thù nào đối với họ đều được coi là một tội phạm có thể bị trừng phạt. Đối với các công chức, luật cũng đảm bảo bảo vệ người tố cáo khỏi sự trả thù có thể đến từ cấp trên của họ. Vào tháng 9 năm 2017, chính phủ Tunisia đã thành lập Ủy ban Tiếp cận Thông tin Độc lập. Cơ quan này được quy định trong Luật Tiếp cận thông tin năm 2016 nhằm khuyến khích các cơ quan chính phủ tuân thủ theo luật mới và giải quyết khiếu nại đối với chính phủ vì vi phạm luật. Sau khi ban hành các luật về truy cập thông tin và bảo vệ người tố cáo, chính phủ đã khởi xướng một chiến dịch chống tham nhũng do Thủ tướng lúc đó là Youssef Chahed lãnh đạo. Một loạt các cuộc bắt giữ và điều tra nhắm vào các doanh nhân nổi tiếng, chính trị gia, nhà báo, cảnh sát và các quan chức hải quan. Các cáo buộc ban đầu bao gồm biển thủ, gian lận và nhận hối lộ.

Bộ luật hình sự của Tunisia dành 11 điều để định nghĩa và phân loại tham nhũng, đồng thời áp đặt các mức hình phạt tương ứng (bao gồm phạt tiền và phạt tù). Một số quy định khác cũng đề cập đến các khái niệm rộng hơn về tham nhũng. Thông tin chi tiết về việc áp dụng các luật này và hiệu quả của chúng trong cuộc chiến chống tham nhũng không được công khai và không có số liệu thống kê chính thức từ Chính phủ Tunisia về tham nhũng. Ủy ban Độc lập Điều tra Tham nhũng đã xử lý các khiếu nại về tham nhũng từ năm 1987 đến năm 2011. Ủy ban đã chuyển 5% số vụ việc cho Bộ Tư pháp. Năm 2012, Ủy ban này đã được thay thế bằng Cơ quan chống tham nhũng quốc gia (INLUCC), cơ quan này có thẩm quyền chuyển các vụ việc tham nhũng cho Bộ Tư pháp, đưa ra ý kiến về các nỗ lực chống tham nhũng theo quy định và lập pháp, đề xuất chính sách và thu thập dữ liệu về tham nhũng và tạo điều kiện thuận lợi cho việc liên lạc giữa các nỗ lực chống tham nhũng trong chính phủ và xã hội dân sự. Hiến pháp của Tunisia quy định rằng INLUCC là một tổ chức tạm thời và Quốc hội phải bổ nhiệm các thành viên cho Viện Quản trị Tốt và Chống tham nhũng thường trực (lâu dài). Tuy nhiên, Quốc hội chưa tiến triển đáng kể trong việc thành lập tổ chức thường

trực này trước ngày 25 tháng 7 năm 2021. Thủ tướng Fakhfakh đã từ chức vào ngày 15 tháng 7 năm 2020 sau khi bị cáo buộc xung đột lợi ích liên quan đến việc sở hữu một phần cổ phần trong các công ty nhận hợp đồng chính phủ. Để trả đũa cho việc bị loại bỏ, Fakhfakh đã cách chức chủ tịch Chủ tịch INLUCC lúc đó, Chawki Tabib và thay thế ông bằng Imed Boukhris, một cựu thẩm phán.

Trong một cuộc họp báo vào ngày 16 tháng 3 năm 2019, Chủ tịch INLUCC Chawki Tabib cho biết trung bình mất từ 7 đến 10 năm để xử lý các vụ án tham nhũng trong hệ thống tư pháp. Năm 2018, Ủy ban Phân tích Tài chính Tunisia, hoạt động dưới sự bảo trợ của Ngân hàng Trung ương như một đơn vị tình báo tài chính, thông báo đã đóng băng khoảng 200 triệu dinars (70 triệu USD) liên quan đến các giao dịch nghi ngờ rửa tiền. Ủy ban đã nhận được khoảng 600 báo cáo về các giao dịch đáng ngờ liên quan đến tham nhũng và các dòng tài chính bất hợp pháp trong năm đó.

Kể từ năm 1989, một đạo luật toàn diện được thiết kế để điều chỉnh từng giai đoạn mua sắm công nhằm quản lý khu vực công. Chính phủ Tunisia cũng thành lập Ủy ban cấp cao về mua sắm công (HAICOP) để giám sát quá trình đấu thầu và trao thầu cho các hợp đồng chính phủ lớn. Chính phủ công khai ủng hộ chính sách minh bạch. Đấu thầu công khai yêu cầu các nhà thầu đưa ra tuyên bố có cam kết rằng họ đã và sẽ không tự mình hoặc thông qua bên thứ ba, đưa ra bất kỳ hứa hẹn hay tặng quà nào nhằm ảnh hưởng đến kết quả của đấu thầu và thực hiện dự án. Bắt đầu từ tháng 9 năm 2018, chính phủ ban hành nghị định quy định tất cả các hoạt động mua sắm công phải được tiến hành điện tử thông qua nền tảng đấu thầu có tên là Hệ thống mua sắm điện tử trực tuyến Tunisia (TUNEPS). Bất chấp luật pháp, việc cạnh tranh trong đấu thầu của chính phủ dường như dễ dẫn đến hành vi tham nhũng.

Nguồn lực để báo cáo tham nhũng

Liên hệ với các cơ quan chịu trách nhiệm chống tham nhũng:

Tổ chức “Cơ quan giám sát”

Achraf Aouadi - Chủ tịch

I WATCH Tunisia

Địa chỉ: 14 Rue d'Irak 1002 Lafayette, Tunisia

Điện thoại: + 216 71 844 226

Email: contact@iwatch.tn

Môi trường chính trị và an ninh

Tổng thống Kais Saied đắc cử sau cuộc bầu cử tổng thống và quốc hội diễn ra vào tháng 9 và tháng 10 năm 2019, đây là cuộc bầu cử đầu tiên của đất nước kể từ khi Hiến pháp thời hậu cách mạng được thông qua vào năm 2014 và đã được coi là được thực thi tốt và đáng tin cậy. Quá trình chuyển giao quyền lực diễn ra suôn sẻ và không gặp sự cố, tuân theo một quy trình rõ ràng được nêu trong Hiến pháp năm 2014.

Trong 10 năm kể từ cuộc cách mạng, Tunisia đã đạt được tiến bộ đáng kể trong lĩnh vực xã hội dân sự và cải cách dựa trên quyền lợi, nhưng các chỉ số kinh tế vẫn tiếp tục tụt hậu (chậm phát triển) và đã góp phần quan trọng vào những cuộc biểu tình thường xuyên. Các cuộc thăm dò dư luận chỉ ra rằng tham nhũng, điều kiện kinh tế tồi tệ và tỷ lệ thất nghiệp cao liên tục gây ra sự bất mãn của công chúng đối với tầng lớp chính trị. Vào ngày 25 tháng 7, với lý do các cuộc biểu tình lan rộng và tình trạng tê liệt chính trị, Tổng thống Saied đã thực hiện “các biện pháp đặc biệt” theo Điều 80 của hiến pháp để bãi nhiệm Thủ tướng Hichem Mechichi, đình chỉ các hoạt động của quốc hội trong 30 ngày và dỡ bỏ quyền miễn trừ của các thành viên quốc hội. Vào ngày 23 tháng 8, Saied thông báo kéo dài thời gian “các biện pháp đặc biệt” vô thời hạn và vào ngày 22 tháng 9, ông ban hành một sắc lệnh trao cho tổng thống quyền lực hành pháp, lập pháp và tư pháp cụ thể và quyền ra lệnh, nhưng cho phép tiếp tục thực hiện phần mở đầu và các chương một và hai, bảo đảm quyền và tự do. Các tổ chức xã hội dân sự và nhiều đảng chính trị đã bày tỏ lo ngại rằng thông qua những sắc lệnh này, Tổng thống Saied đã trao cho mình quyền lực ra quyết định chưa từng có, mà không có sự kiểm tra và cân bằng và trong một khoảng thời gian không giới hạn. Vào ngày 29 tháng 9, Saied bổ nhiệm Najla Bouden Romdhane làm Thủ tướng và vào ngày 11 tháng 10, bà thành lập chính phủ. Vào ngày 13 tháng 12, Saied đã công bố lộ trình cải cách hiến pháp bao gồm tham vấn cộng đồng và thành lập ủy ban sửa đổi hiến pháp và luật bầu cử, dẫn đến cuộc trưng cầu dân ý toàn quốc vào tháng 7 năm 2022. Cuộc bầu cử quốc hội sẽ diễn ra vào tháng 12 năm 2022. Vào ngày 30 tháng 3, Tổng thống Saied ban hành một sắc lệnh chính thức giải tán Quốc hội.

Các nhóm khủng bố tiếp tục hoạt động trong vùng núi phía Tây của Tunisia và tình hình ở Libya tiếp tục ảnh hưởng đến tình trạng an ninh dọc biên giới Tunisia-Libya. Các nhóm cực đoan, bao gồm các tay sai của ISIS, hoạt động và tuyển mộ đặc biệt trong nội địa đất nước, đặc biệt là trong các khu vực khó khăn. Tunisia đã áp đặt Tình

trạng khẩn cấp từ ngày 24 tháng 11 năm 2015, sau hai vụ tấn công khủng bố lớn nhắm vào các điểm đến du lịch. Dưới tình trạng khẩn cấp, lực lượng an ninh có nhiều quyền hơn để duy trì trật tự công dân, cho phép chính phủ tập trung vào cuộc chiến chống khủng bố. Mặc dù đang phải đối mặt với COVID-19 và những thách thức về kinh tế ảnh hưởng đến nguồn lực quốc gia, Tunisia tiếp tục thể hiện sự sẵn sàng của lực lượng an ninh để đối phó với các mối đe dọa an ninh. Không có vụ tấn công khủng bố nhắm vào du khách kể từ tháng 6 năm 2015. Các yếu tố cực đoan tiếp tục nhắm vào lực lượng cảnh sát và quân đội trong các vụ tấn công bị nghi ngờ là “sói đơn độc”, bao gồm trước Đại sứ quán Mỹ vào ngày 6 tháng 3 năm 2020 và gần đây hơn là vào tháng 11 năm 2021 tại Bộ Nội vụ ở trung tâm Tunis.

Lao động

Theo số liệu của Viện Thống kê Quốc gia (INS) năm 2021, Tunisia có lực lượng lao động gồm 3,4 triệu người, trong đó có 29% là phụ nữ và 71% là nam giới. Số người thất nghiệp vào năm 2021 đạt 746.400 người. Tỷ lệ thất nghiệp chính thức năm 2021 là 18,4% (là tỷ lệ thất nghiệp trong quý ba năm 2021). Vào tháng 11 năm 2021, INS đã công bố tỷ lệ thất nghiệp năm 2021 theo từng khu vực, bao gồm 30% ở phía tây bắc, 25% ở phía tây nam, 22,1% ở trung tâm, 23,4% ở phía đông nam và 15,8% ở Greater Tunis. Các chuyên gia như kỹ sư công nghệ thông tin, bác sĩ và giáo sư tiếp tục tìm kiếm việc làm ở nước ngoài. Các đối tác Tunisia cho biết khoảng 70% các chuyên gia trẻ Tunisia tìm kiếm việc làm ở các nước khác sau khi tốt nghiệp. Ngoài ra, một nghiên cứu của INS ước tính rằng 44,8% lực lượng lao động Tunisia làm việc trong nền kinh tế song song (Parallel economy), bao gồm 11,8% trong nông nghiệp và ngư nghiệp.

Trong hai thập kỷ qua, cấu trúc lực lượng lao động ở Tunisia đã duy trì ổn định tương đối và tính đến quý cuối năm 2020, tỷ lệ này đạt 13,3% trong nông nghiệp và ngư nghiệp, 33,9% trong ngành công nghiệp và 52,8% trong thương mại và dịch vụ. Tunisia đã phát triển ngành công nghiệp và tạo ra việc làm có tay nghề thấp, mặc dù một số nhà sản xuất gặp khó khăn trong việc tìm kiếm công nhân kỹ thuật có trình độ. Luật Tunisia đảm bảo quyền tổ chức, thành lập và tham gia công đoàn cũng như thương lượng tập thể. Luật pháp nghiêm cấm người sử dụng lao động phân biệt đối xử, chống công đoàn và trừng phạt những người đình công. Chính phủ thường thực thi các luật có liên quan.

Hiện tại, có 4 liên đoàn lao động quốc gia hoạt động ở Tunisia. Lâu đời nhất và lớn nhất là Tổng Liên đoàn Công nhân Tunisia (UGTT - Union Générale des Travailleurs Tunisiens). Các tổ chức khác là Tổng liên đoàn Công nhân Tunisia (CGTT — Confederation Générale des Travailleurs Tunisiens), Liên đoàn Lao động Tunisia (UTT — Union Tunisienne du Travail), được thành lập vào tháng 5 năm 2011 và Tổ chức Lao động Tunisia (OTT — Organisation Tunisienne du Travail) , được thành lập vào tháng 8 năm 2013. Tuy nhiên, dựa trên các tiêu chí do Bộ Xã hội thiết lập năm 2018, chỉ UGTT mới có thể đàm phán với chính phủ thay mặt cho tất cả công nhân Tunisia trong Hội đồng Quốc gia về Đối thoại Xã hội, điều này đã vấp phải sự chỉ trích từ các liên đoàn lao động khác. UGTT tuyên bố có khoảng một phần ba lực lượng lao động có lương là thành viên của họ, mặc dù có nhiều người hơn được bảo vệ theo các hợp đồng do UGTT đàm phán. Mức lương và điều kiện làm việc được thiết lập thông qua các thỏa thuận đàm phán tập thể 3 năm một lần giữa UGTT, hiệp hội nhà tuyển dụng quốc gia (UTICA - Union Tunisienne de l'Industrie, du Commerce, et de l'Artisanat) và chính phủ Tunisia. Những thỏa thuận ba bên này đặt tiêu chuẩn ngành và thường áp dụng cho khoảng 80% lực lượng lao động khu vực tư nhân, bất kể các công ty riêng lẻ có thành lập công đoàn hay không. Các ủy ban ba bên cũng giải quyết các tranh chấp lao động. Nhân viên có sự bảo vệ pháp lý mạnh mẽ chống lại việc sa thải. Theo bộ luật lao động, việc phá sản của người sử dụng lao động không phải là lý do hợp lệ để chấm dứt hợp đồng lao động của một nhân viên. Việc sa thải nhân viên vì lý do kinh tế yêu cầu thông báo cho cục Thanh tra Lao động khu vực để xem xét và đồng ý.

Vào tháng 1 năm 2022, UGTT và UTICA đã ký kết một thỏa thuận để tăng mức lương trong khu vực tư nhân trong các năm 2022, 2023 và 2024. Thỏa thuận này bao gồm việc tăng Mức lương Tối thiểu được Đảm bảo (SMIG) và các khoản phụ cấp/phúc lợi. Hiệp định này thực thi thỏa thuận được ký kết vào ngày 19 tháng 9 năm 2018 giữa hai tổ chức này.

Thống kê đầu tư trực tiếp nước ngoài**Nguồn và các điểm đến của FDI năm 2022 (ĐVT: triệu USD)**

Đầu tư trực tiếp của nước ngoài			Đầu tư trực tiếp ra nước ngoài		
Tổng	555	100%	Tổng	n/a	n/a
Pháp	200	35.9%			
Quatar	93,77	16.9%			
Ý	75	13.5%			
Đức	70,7	12.7%			
Thụy sĩ	17.75	3.2%			

Nguồn: Dữ liệu cuối năm của Cơ quan Xúc tiến Đầu tư Nước ngoài (FIPA) của Tunisia (FIPA), được công bố vào tháng 1 năm 2023.

Chương 7: Đi lại

Văn hóa kinh doanh

1. Chào hỏi

Lời chào giữa 2 người đàn ông - Đàn ông bắt tay khi chào nhau và thường hôn mỗi bên má một lần nếu họ là bạn tốt hoặc gia đình. Những cái bắt tay có xu hướng nồng nhiệt và có thể kéo dài một chút. Nếu bạn hoàn toàn không biết ai đó hoặc đang trong một môi trường trang trọng, một cái bắt tay hoặc một cái gật đầu đơn giản là phù hợp. Khi chào hỏi bạn bè, người ta thường hỏi thăm gia đình thế nào và đề cập đến các chủ đề chung khác.

Lời chào giữa 2 người phụ nữ - Cái bắt tay nhẹ là điều bình thường trong những lần gặp gỡ đầu tiên. Những người bạn tốt và gia đình thường chào nhau bằng những nụ hôn, mỗi lần một nụ hôn trên má. Nếu bạn hoàn toàn không biết ai đó hoặc đang trong một môi trường trang trọng, một cái bắt tay hoặc một cái gật đầu đơn giản là phù hợp. Khi chào hỏi bạn bè, người ta thường hỏi thăm gia đình thế nào và đề cập đến các chủ đề chung khác.

Lời chào giữa nam và nữ - Một cái bắt tay đơn giản là điều bình thường trong những lần gặp gỡ đầu tiên. Tốt nhất nên để người phụ nữ đưa tay ra hoặc đưa má ra trước. Nếu phụ nữ không đưa tay ra, thì cúi nhẹ hoặc gật đầu là điều lịch sự mà đàn ông nên làm. Những người bạn tốt và gia đình thường chào nhau bằng những nụ hôn, mỗi lần một nụ hôn trên má. Khi chào hỏi bạn bè, người ta thường hỏi thăm gia đình thế nào và đề cập đến các chủ đề chung khác.

Lưu ý: Việc đàn ông theo tôn giáo chạm vào phụ nữ là điều cấm kỵ và ngược lại.

2. Phong cách giao tiếp

Người Tunisia nhìn chung có phong cách giao tiếp thẳng thắn nhưng không đối đầu. Đừng bao giờ chỉ trích người khác một cách công khai vì điều đó có thể gây xấu hổ cho bản thân và gia đình họ.

Với tư cách là chủ nhà lịch thiệp, người Tunisia thường khó nói không, vì vậy về vấn đề này, họ không thẳng thắn và thà tỏ ra đồng ý với bạn hơn là công khai bày tỏ sự bất đồng của mình.

3. Không gian cá nhân và sự đụng chạm

Người Tunisia nói chung khá thân thiết với nhau khi nói chuyện.

Khoảng cách giữa những người lạ ít hơn một sai tay là điều bình thường, chẳng hạn, việc duy trì khoảng cách bình thường giống như thể bạn đang ngồi cạnh nhau trên máy bay. Khoảng cách này có xu hướng lớn hơn khi nói chuyện với người khác giới. Trong khi trò chuyện có thể chạm vào người nếu bạn biết người đó, và việc này dành cho các thành viên trong gia đình.

4. Giao tiếp bằng mắt

Giao tiếp bằng mắt trực tiếp là dấu hiệu của sự tôn trọng và chắc chắn chúng ta nên giao tiếp bằng mắt khi được giới thiệu.

Nhiều người Tunisia có thể tránh giao tiếp bằng mắt trực tiếp khi nói chuyện với người lớn tuổi hoặc cấp trên. Đây được coi là biểu hiện của sự tôn trọng.

Nhiều phụ nữ sẽ tránh giao tiếp bằng mắt trực tiếp với những người đàn ông mà họ không quen biết hoặc mới gặp. Trong trường hợp này, đàn ông sẽ lịch sự hơn khi không cố gắng giao tiếp bằng mắt.

5. Quan điểm về thời gian

Giống như ở nhiều nước Địa Trung Hải, người Tunisia không quá khắt khe về thời gian. Đúng giờ đến lớp, dự tiệc, hẹn hò cà phê hay họp mặt không phải là điều thường thấy.

Mong đợi mọi thứ sẽ mất nhiều thời gian hơn bạn thường thấy khi kinh doanh, mọi thứ có xu hướng diễn ra theo thời gian riêng của chúng và điều đó có thể không phải lúc nào cũng trùng với khung thời gian của bạn.

Xe lửa và xe buýt thường chạy đúng giờ và nhìn chung được bảo trì tốt và đáng tin cậy, mặc dù hơi cũ.

6. Cử chỉ

Đặt lòng bàn tay úp xuống và lắc nhẹ bàn tay là cách phổ biến để nói “comme si, comme ça (tạm tạm)”. Quét tay ra khỏi cơ thể theo chuyển động tay hướng xuống có nghĩa là “casse-toi (đi chỗ khác)”.

Hành động nghiêng mũ, ngay cả khi bạn không đội mũ, có nghĩa là "hoan hô" hoặc "chúc mừng".

Đặt tay phải lên ngực là một cử chỉ phổ biến có nghĩa là “cảm ơn” hoặc được sử dụng trong lời chào để bày tỏ “cảm ơn Chúa”.

7. Luật và trật tự

Rượu bị cấm đối với người Hồi giáo và nó thường bị coi thường ở nơi công cộng. Tuy

nhiên, rượu rất dễ tìm và được bán rộng rãi, đặc biệt là rượu, bia và rượu khai vị được sản xuất tại địa phương.

Tunisia không có độ tuổi uống rượu hợp pháp hoặc độ tuổi tối thiểu để mua thuốc lá và thuốc lá.

Hình phạt cho việc sở hữu, sử dụng hoặc buôn bán ma túy bất hợp pháp rất nghiêm khắc và những người phạm tội bị kết án có thể phải chịu án tù dài hạn và phạt nặng.

Luật pháp Tunisia bao gồm các hình phạt đối với hành vi không tôn trọng quan chức chính phủ. Các cá nhân, bao gồm cả công dân, đã bị kết án tù vì chửi bới cảnh sát.

8. Trang phục trong kinh doanh

Tunisia là một xã hội khá cởi mở và hầu hết các hoạt động kinh doanh đều giống với châu Âu. Môi trường kinh doanh mang tính hình thức. Trang phục phù hợp tùy thuộc vào nghề nghiệp. Nên mặc vest công sở và đại diện công ty phải luôn có sẵn danh thiếp.

Phụ nữ không được phép vào các tòa nhà chính phủ nếu họ che mặt. Nhìn chung, phụ nữ ăn mặc kín đáo và bảo thủ.

Doanh nhân có xu hướng ăn mặc đẹp, lựa chọn những phong cách mới nhất.

Đối với đàn ông - Bộ vest màu tối và cà vạt trang trọng.

Đối với phụ nữ - Bảo thủ nhưng vẫn sành điệu là một lựa chọn tốt. Tránh đeo những phụ kiện quá đắt tiền, váy cắt trên đầu gối và trang phục không tay.

9. Xung hô và danh thiếp

Người ta thường gọi mọi người bằng “Monsieur” (Ông) hoặc “Madame”(Bà/Chị) theo sau là họ. “Si” cũng được dùng như một danh hiệu kính trọng, có nghĩa là quý ông.

Không có giao thức chính thức nào xung quanh việc trao và nhận danh thiếp.

10. Cuộc gặp trong kinh doanh

Tốt nhất là bạn nên có mặt đúng giờ trong những cuộc gặp đầu tiên mặc dù bạn có thể phải chờ đợi.

Những cuộc nói chuyện nhỏ dài dòng được mong đợi và đánh giá cao khi bắt đầu cuộc họp.

Thường xuyên có sự gián đoạn trong các cuộc họp; những người không báo trước có thể tham gia cuộc họp, cuộc trò chuyện có thể diễn ra theo nhiều hướng khác nhau, v.v.

Tốt nhất là bạn cứ đi theo nội dung câu chuyện thay vì cố gắng đưa mọi người quay lại “điểm chính” của cuộc họp.

Các chương trình nghị sự có xu hướng được tuân theo một cách lỏng lẻo.

11. Đàm phán

Các quyết định được đưa ra từ trên xuống, mặc dù có nhiều không gian để lắng nghe ý kiến và cân nhắc của nhóm.

Tránh bán hàng 1 cách cứng rắn và tránh bất kỳ hình thức xung đột hoặc đối đầu.

Giữ thể diện là điều quan trọng đối với người Tunisia và họ có xu hướng phản ứng tốt hơn với việc bán hàng mềm bằng cách giao tiếp gián tiếp.

12. Tặng quà

Nếu được mời đến một gia đình người Tunisia, người ta thường mang theo một món quà nhỏ cho bà chủ nhà, chẳng hạn như bánh ngọt, hoa hoặc trái cây.

Tốt nhất bạn không nên mang theo rượu trừ khi bạn hoàn toàn chắc chắn rằng chủ nhà uống rượu.

Cảnh báo đi lại

Hộ chiếu có hiệu lực: 6 tháng.

Trang hộ chiếu trống: 1 trang/con dấu.

Yêu cầu visa du lịch: Không cần thiết cho thời gian lưu trú dưới 90 ngày.

Hạn chế tiền tệ để nhập cảnh: Nhập khẩu tiền Tunisia bị cấm. Du khách phải khai báo tiền mặt mang vào Tunisia vượt quá 10.000 TND (hoặc ngoại tệ tương đương). Họ phải khai báo số tiền trên 5.000 TND nếu muốn xuất khẩu số tiền đó khi xuất cảnh.

Hạn chế tiền tệ để xuất khẩu: Xuất khẩu tiền Tunisia bị cấm. Lên đến 3.000 TND có thể được đổi lại thành ngoại tệ khi xuất cảnh từ Tunisia với biên lai trao đổi ban đầu.

Du khách chỉ có thể xuất khẩu tối đa 5.000 TND (hoặc ngoại tệ tương đương) nếu số tiền đó được khai báo khi nhập cảnh.

Các yêu cầu về Visa

Một du khách muốn sống và làm việc tại Tunisia phải đến đồn cảnh sát địa phương để lấy thẻ cư trú. Bộ Phát triển, Đầu tư và Hợp tác Quốc tế có thể giúp đẩy nhanh quá trình cấp giấy phép cư trú và/hoặc giấy phép lao động cho các nhà đầu tư nước ngoài. Theo luật, những giấy phép này chỉ có hiệu lực trong một năm và có thể được gia hạn thêm một năm nữa bằng cách nộp đơn.

Tiền tệ

Đơn vị tiền tệ địa phương của Tunisia là đồng dinar Tunisia (TND). Tất cả các thẻ tín

dụng và thẻ ghi nợ chính bao gồm Visa và MasterCard đều được nhiều nhà bán hàng chấp nhận sử dụng làm phương thức thanh toán, tuy nhiên tiền mặt là phương thức thanh toán phổ biến nhất. Các nhà bán hàng có thể yêu cầu thông tin cá nhân bổ sung, chẳng hạn như hộ chiếu, để sử dụng thẻ tín dụng.

Máy ATM phổ biến ở các thành phố và thị trấn, trên đường phố, tại các cửa hàng bán lẻ và tại một số trạm xăng. Du khách nên lưu ý rằng phí giao dịch ngân hàng có thể được áp dụng. Việc máy ATM không hoạt động không phải là hiếm. Séc du lịch thường không được chấp nhận để mua hàng. Du khách nên hỏi về chính sách của ngân hàng, khách sạn hoặc cửa hàng trước khi tìm cách rút séc cá nhân.

Viễn thông/Điện tử

Khả năng tiếp cận các dịch vụ viễn thông chất lượng cao, đặc biệt là truyền dữ liệu tốc độ cao/dung lượng cao và internet được phổ biến rộng rãi. Tunisia sử dụng công nghệ điện thoại di động GSM, mặc dù có sẵn dịch vụ mạng 3G và 4G. Thẻ gọi quốc tế không hoạt động ở Tunisia.

Chính phủ Tunisia cấp phép cho 6 nhà cung cấp dịch vụ Internet tư nhân. Kết nối băng thông rộng đã được cung cấp cho khách hàng tư nhân. Năm 2021, có khoảng 9,8 triệu thuê bao internet, 86% trong số đó (8,4 triệu thuê bao) là thuê bao qua điện thoại thông minh.

Dịch vụ điện thoại qua Giao thức Internet (VOIP) có sẵn ở Tunisia và được cung cấp bởi các nhà khai thác viễn thông (Tunisie Telecom, Lycamobile, Ooredoo và Orange). Việc sử dụng các công nghệ và ứng dụng VOIP như Skype, Messenger và WhatsApp được cho phép.

Giao thông

Tunisia có cơ sở hạ tầng giao thông tương đối phát triển bao gồm 8 sân bay quốc tế. Cửa ngõ sân bay chính của Tunisia là Sân bay Quốc tế Tunis-Carthage, nằm cách trung tâm thủ đô Tunis 8 km. Các sân bay quốc tế khác là Monastir-Habib Bourguiba, Djerba-Zarzis, Tozeur-Nefta, Sfax-Thyna, Tabarka, Gafsa-Ksar và gần đây nhất là Enfidha. Các sân bay này xử lý các chuyến bay thuê chuyến liên quan đến du lịch từ châu Âu và chủ yếu theo mùa.

Hãng hàng không quốc gia Tunisair bắt đầu các chuyến bay thẳng giữa Tunis và Montreal vào tháng 6 năm 2016. Năm 2014, Tunisia và Trung Quốc đã ký thỏa thuận

cho phép các chuyến bay thẳng giữa hai nước, nhưng các chuyến bay theo lịch trình vẫn chưa chính thức bắt đầu.

Mạng lưới đường sắt được vận hành bởi công ty khu vực công Société Nationale des Chemins de Fer Tunisiens (SNCFT) và Société de Transport de Tunis (TransTu) vận hành tuyến đường sắt đô thị hạng nhẹ. TransTu cũng điều hành hệ thống vận tải xe buýt và đường sắt đô thị công cộng ở Tunisia.

Một mạng lưới tàu cao tốc dài 53 dặm, được đặt tên là Mạng lưới đường sắt nhanh (RFR), đang được xây dựng ở Greater Tunis, sử dụng nguồn tài trợ của EU. Đoạn 11,5 dặm đầu tiên của mạng lưới được hoàn thành vào tháng 7 năm 2021 và dự kiến sẽ đi vào hoạt động vào cuối năm 2022.

Mạng lưới đường bộ của Tunisia được phát triển tốt. Các đường cao tốc thu phí chính đã được xây dựng, đang được xây dựng hoặc đang trong giai đoạn lập kế hoạch. Các đường cao tốc nối các trung tâm dân cư lớn ven biển với nội địa.

Mặc dù cơ sở hạ tầng đường bộ và viễn thông nói chung ở Tunisia đã phát triển nhưng vẫn tồn tại sự chênh lệch giữa các vùng. Khu vực nông thôn ở miền nam và miền trung Tunisia tụt hậu so với các trung tâm đô thị lớn trên bờ biển.

Ngôn ngữ

Ngôn ngữ chính thức ở Tunisia là tiếng Ả Rập, nhưng tiếng Pháp được sử dụng rộng rãi và được dùng làm ngôn ngữ thương mại. Ngày càng có nhiều người Tunisia nói tiếng Anh, tiếng Ý và/hoặc tiếng Đức.

Y tế

Trừ khi cần được chăm sóc đặc biệt, hầu hết các bệnh đều có thể được điều trị tại chỗ. Các phòng khám tư nhân ở Tunis và các trung tâm đô thị lớn khác có các bác sĩ được đào tạo ở phương Tây. Tuy nhiên, dịch vụ chăm sóc chấn thương kiểu phương Tây không có sẵn và số lượng đơn vị chăm sóc đặc biệt còn hạn chế. Tiêu chuẩn thực phẩm rất công bằng và nước uống được cung cấp cho 85,2% dân số. Nước đóng chai không tốn kém và sẵn có.

Giờ địa phương, giờ làm việc và ngày lễ

Tunisia là GMT+1.

1. Giờ làm việc:

Chính phủ		
Mùa đông	Thứ 2 - thứ 5	08g30 – 12g30 và 13g30 – 17g30
	Thứ 6	08g00 – 13g00 và 14g30 – 17g30
Ramadan và Mùa hè (tháng 7/tháng 8)		
	Thứ 2 - Thứ 5	08g00 – 15g00
	Thứ 6	07g30 – 13g00
Khu vực tư nhân (bao gồm cả ngân hàng)		
Mùa đông	Thứ 2 - Thứ 6	8g00 -12g00 và 14g00 -18g00
Mùa hè (tháng 7/tháng 8)	Thứ 2 - Thứ 6	7g00 13g00
Ramadan	Thứ 2 - Thứ 6	8g00 15g00
Nhiều công ty tư nhân đang tiến tới thời gian nghỉ ngắn hơn vào giữa ngày, thời gian đóng cửa được dời đến 17g00.		

2. Các ngày lễ chính của Tunisia:

Ngày Cách mạng Tunisia và Ngày Thanh niên	14/1
Ngày quốc khánh Tunisia	20/3
Ngày tử đạo (Martyrs' Day)	9/4
Ngày lao động	1/5
Ngày cộng hòa	25/7
Ngày phụ nữ	13/8
Ngày sơ tán	15/10

3. Tạm nhập tài liệu và đồ dùng cá nhân:

Tùy theo tình trạng pháp lý của người không cư trú, được phép tạm nhập tài liệu, đồ dùng cá nhân. Các công ty và cá nhân nên xác minh các quy định áp dụng cho tình trạng cụ thể của họ trước khi cố gắng mang các mặt hàng vào Tunisia.

Chương 8: Thông tin liên hệ, sự kiện thương mại

Thông tin liên hệ hữu ích

- **Thương vụ Việt Nam tại Algeria kiêm nhiệm Gambia, Mali, Niger, Senegal và Tunisia**

Tham tán Thương mại: Hoàng Đức Nhuận

Địa chỉ: Villa 30, boulevard du 11 Decembre 1960, El Biar, Alger

Điện thoại: 0021-3-559-502-658

Email: dz@moit.gov.vn; nhuanhd@moit.gov.vn

- **Đại sứ quán Việt Nam tại Cộng hòa Arab Ai Cập, kiêm nhiệm Cộng hòa Sudan, Cộng hòa Lebanon, Cộng hòa Tunisia, Nhà nước Libya, Cộng hòa Djibouti, Nhà nước Palestine và Nhà nước Eritrea**

Đại sứ đặc mệnh toàn quyền: Ông Nguyễn Huy Dũng

Địa chỉ: 47 Ahmed Heshmat Street, Zamalek, Cairo, Egypt.

Điện thoại: + 202-27364327

Fax: + 202-27366091

Chính phủ Tunisia hiện chưa thành lập Đại Sứ Quán Tunisia tại thành phố Hồ Chí Minh, cũng chưa có Đại Sứ Quán Tunisia tại thủ đô Hà Nội.

Hiện tại không có Đại sứ quán/Lãnh sự quán Việt Nam tại Tunisia.

Triển lãm thương mại tại Tunisia

1. International Exhibition of Textile Industry

Thời gian: 24 – 26/10/2024

Địa điểm: Hội chợ quốc tế Sousse, Sousse, Tunisia

Giới thiệu: INTERTEX TUNISIA - triển lãm số 1 về ngành dệt may ở Bắc Phi - sẽ quy tụ hàng nghìn chuyên gia trong ngành. Bao phủ toàn bộ chuỗi giá trị dệt may, Intertext Tunisia sẽ tiếp đón các chuyên gia hàng đầu trong ngành đồng thời mang đến cho họ những cơ hội xuất khẩu độc đáo cùng với khả năng tiếp cận mạng lưới hoàn toàn mới và hợp tác kinh doanh.

Website: <https://www.intertexttunisia.com/index.php>

2. International Exhibition of Leather and Footwear Industry

Thời gian: 19 – 21/10/2023

Địa điểm: Sousse, Tunisia

Giới thiệu: Hội chợ Da & Giày Inter lần thứ 5 (5th Inter Leather & Shoes Fair) sẽ đạt được giá trị xuất khẩu và tăng trưởng doanh số lớn cho các công ty quốc tế với sự tham gia của các chuyên gia da & giày trong nước và quốc tế. Triển lãm Inter Leather & Shoes giới thiệu các sản phẩm chất lượng cao.

Triển lãm này là một nền tảng chuyên nghiệp dành cho ngành da giày, quy tụ các chuyên gia thông qua các chương trình gặp gỡ B2B. Hồ sơ triển lãm bao gồm nhiều loại sản phẩm, máy móc và phụ kiện liên quan đến da và giày dép.

Website: <http://www.interleathertunisia.com/>

3. Tunis Furniture Fair 2024

Thời gian: 02 – 11/02/2024

Địa điểm: Le Kram - Trung tâm Triển lãm và Thương mại Quốc tế Tunis, Carthage, Tunisia

Giới thiệu: Triển lãm chuyên nghiệp, chuyên biệt dành cho các nhà sản xuất đồ nội thất Tunisia và người mua. Các nhà triển lãm được chia thành bốn lĩnh vực: đồ nội thất hiện đại, đồ nội thất cổ điển và truyền thống, đồ nội thất thủ công và đồ nội thất dành cho trẻ em. Các quy định an toàn được trưng bày khắp các phòng triển lãm. Địa điểm có hệ thống an ninh toàn diện bao gồm camera giám sát và máy dò xâm nhập. Có một bãi đậu xe cho khách tham quan và một bãi đậu xe khác cho các nhà triển lãm.

4. International Construction and Building Exhibition 2024

Thời gian: 20 – 26/05/2024

Địa điểm: Le Kram - Trung tâm Triển lãm và Thương mại Quốc tế Tunis, Carthage, Tunisia

Giới thiệu: Triển lãm quốc tế về Xây dựng trưng bày các sản phẩm đa dạng như giàn giáo di động, chế độ trượt, hệ thống cáp pha leo, giàn giáo hình thang, giàn giáo bánh xe và mái lớn trong ngành xây dựng.

Website: <http://www.carthage-expobatiment.com.tn/Information-pratique>

5. Pamed Exhibition

Thời gian: 02 – 05/5/2023

Địa điểm: PAMED EXPO, Yasmine Hammamet, Tunisia

Giới thiệu: Triển lãm Địa Trung Hải về Sản xuất Động vật & Nông sản Xuất khẩu. Triển lãm Pamed là một triển lãm có trụ sở tại Địa Trung Hải chuyên về một số sản

phẩm động vật và nông sản và là một trong những triển lãm lớn nhất đề cập đến những vấn đề này. Triển lãm này, là một triển lãm thiết bị nông nghiệp lớn, trong một khoảng thời gian đã trở thành một sự kiện kinh doanh nông nghiệp quan trọng của khu vực. Triển lãm hiện giới thiệu tất cả những phát triển mới nhất được thực hiện trong lĩnh vực nông nghiệp từ nghiên cứu đến thiết bị nhằm thúc đẩy nông nghiệp.

Website: <https://pamed-expo.com/en/>

6. Dar Deco 2023

Thời gian: 13 – 23/12/2023

Địa điểm: Le Kram - Trung tâm Triển lãm và Thương mại Quốc tế Tunis, Carthage, Tunisia

Giới thiệu: Hội chợ thiết kế và trang trí Dardeco

Website: <https://www.dardeco.com.tn/>

7. Bio Expo 2024

Thời gian: 25 – 27/4/2024

Địa điểm: Tunis, Tunisia

Giới thiệu: Một cuộc tụ họp của các chuyên gia và công chúng sẽ quảng bá các sản phẩm hữu cơ, tự chế và liên quan đến sức khỏe. Nhiều nhà triển lãm sẽ chia sẻ kinh nghiệm của họ, trong khi du khách có thể tham gia các hội thảo, hội nghị và nhiều hoạt động khác nhau để khám phá sự phát triển của thị trường. Các nhà sản xuất và chế biến sẽ giới thiệu những cải tiến và sản phẩm mới nhất trong canh tác hữu cơ, bao gồm thực phẩm, mỹ phẩm và bao bì.

8. IADE - International Aerospace & Defence Exhibition 2024

Thời gian: 29/5 – 02/6/2024

Địa điểm: Sân bay quốc tế Djerba Zarzis, Mellita, Tunisia

Giới thiệu: Triển lãm Quốc phòng & Hàng không Vũ trụ Quốc tế (IADE Tunisia) sắp tới sẽ được tổ chức tại Sân bay Quốc tế Djerba Zarzis. Triển lãm sẽ giới thiệu hơn 200 công ty toàn cầu thông qua các cuộc triển lãm, trưng bày, hội nghị và đại hội. Những người tham dự có thể kết nối với các nhà lãnh đạo ngành và thiết lập quan hệ đối tác mới.

Website: <https://www.iadetunisia.com/>

9. Furniture, Decor and Crafts Fair 2023

Thời gian: 15 – 25/12/2023

Địa điểm: Sfax, Tunisia

Giới thiệu: Hội chợ đồ nội thất, trang trí và thủ công Tunisia

10. Electricity and Renewable Energies Exhibition

Thời gian: 11 – 15/10/2023

Địa điểm: Le Kram - Trung tâm Triển lãm và Thương mại Quốc tế Tunis, Carthage, Tunisia

Giới thiệu: Triển lãm Điện lực và Năng lượng tái tạo là sự kiện hàng đầu của Châu Phi dành cho các chuyên gia trong lĩnh vực này, thúc đẩy kết nối kinh doanh và giới thiệu các giải pháp, thương hiệu và sản phẩm mới cho hơn 20.000 du khách đến từ Châu Phi và trên toàn thế giới.

Website: <http://www.elekener.com/index-eng.html>